

CABEZUELO VALENCIA, DAVID
Secretari general
DILIGÈNCIA per fer constar que el Ple, en la sessió
ordinària de 13 de desembre de 2022, va aprovar
provisionalment aquest document.
09/01/2023 20:15

PLA ESPECIAL URBANÍSTIC DE PROTECCIÓ DEL PATRIMONI I CATÀLEG DE BÉNS ARQUITECTÒNICS, ARQUEOLÒGICS I AMBIENTALS DE SABADELL (PEPS)

PE-131

C. CATÀLEG

1. Patrimoni arquitectònic (Volum 8/15)

08. ARQUITECTURA RELIGIOSA (AR)

Sanchez Parra, Joan Carles
TÈC.SUP.ARQUITECTE
15/11/2022 14:55

DE CASTRO BORREGAN, TOMAS
CAP DEL SERVEI DE PLANIFICACIÓ
URBANÍSTICA

Béns Arquitectònics. Elements i conjunts arquitectònics (EA i CA)

08. ARQUITECTURA RELIGIOSA (AR)

CODI	Nom
AR.01.EA	Ermita de Santa Maria de Togores
AR.02.CA	Santuari de la Mare de Déu de la Salut
AR.02.01.EA	Santuari de la Mare de Déu de la Salut. Església
AR.02.02.EA	Santuari de la Mare de Déu de la Salut. Casa del Capellà
AR.03.EA	Església de Sant Fèlix
AR.04.EA	Església de Sant Antoni Maria Claret
AR.05.EA	Església de la Puríssima Concepció
AR.06.EA	Església de Sant Agustí
AR.07.EA	Església de Sant Vicenç de Jonqueres
AR.08.EA	Ermita de Sant Iscle i Santa Victòria
AR.09.EA	Ermita de Sant Vicenç de Verders
AR.10.EA	Capella de Sant Nicolau
AR.11.EA	Església de Sant Julià d'Altura
AR.12.CA	Sant Pau de Riu-Sec
AR.12.01.EA	Sant Pau de Riu-Sec. Església
AR.12.02.EA	Sant Pau de Riu-Sec. Rectoria
AR.13.EA	Església de la Santíssima Trinitat
AR.14.EA	Església de la Creu Alta
AR.15.EA	Parròquia de Ca n'Oriac
AR.16.EA	Ermita de la Mare de Déu dels Dolors
AR.17.EA	Parròquia de la Santa Creu

Ermita de Sta. Mª de Togores i Masia de Can Pagès Vell

AR.01.EA

Altres denominacions Ermita de Sta. Mª de Togores - Can Togores - Can Pagès Vell

DADES BÀSIQUES

Adreça/es Camí Torre Canonge I Can Vilar, 128

Codi INE 187

Coordenades UTM x = 425800 ; y = 4603152

Identificació al plànol Nd1-08

Dades cadastrals	Número	Superfície	Sostre	N. plantes
	001211100DG20D	1.294	507	PB+1

LLEENDA

- Límit de bé
- Entorn de protecció

Categoria de protecció:

- BCIN
- BCIL
- BPU

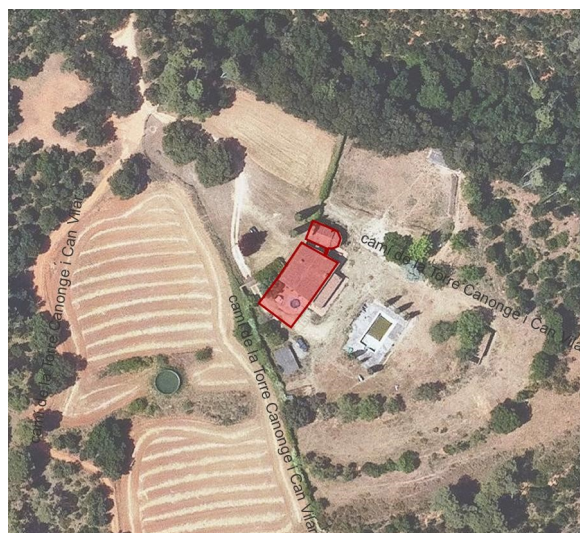
Nivell de protecció:

- 1. Integral
- 2. Conservació
- 3. Parcial
- 4. Ambiental
- 5. Documental
- Espais lliures protegits

Plànol normatiu

Fotografia del bé

Emplaçament

Ermita de Sta. Mª de Togores i Masia de Can Pagès Vell

AR.01.EA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	Volumètric
<i>Nº reg/cat.</i>	PEPBAMAS 1.3

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	2. Conservació
<i>Classificació</i>	Elements arquitectònics
<i>Altres prot.</i>	EIA.02.BARP Ermita de Sta. M ^a de Togores i Masia de Can Pagès Vell

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

<i>Tipologia</i>	Arquitectura Religiosa (AR)
<i>Subtipologia</i>	Conjunt Ermita + Masia
<i>Estil i Època</i>	Romànic; Època medieval. Alta Edat Mitjana (Segles VIII-XII)
<i>Cronologia</i>	s. XII
<i>Context</i>	Ermita i masia possiblement del segle XIV, situades a l'esquerra del Ripoll, a la vall del riu Tort, en una esplanada envoltada d'alzines.
<i>Elements</i>	Conjunt format per l'ermita de Santa Maria de Togores i la masia de Can Pagès Vell. L'ermita té l'absis vuitavat, que dona a migdia i a la paret de llevant, amb aparell de pedra, s'hi veuen dues voltes de formigó encanyissat. La gran té un gruix d'1,10 metres i un diàmetre de 2,25 m, que ara fa l'ofici d'arc botant, unint la capella, per la banda ponent amb la masia. L'arc més petit uneix la capella amb la masia per ran de pou i té un gruix d'1,35 m i una volta d'uns 2 m.
<i>Ús actual</i>	Ermita + Habitatge unifamiliar
<i>Ús original/altres</i>	Ermita
<i>Estat conservació</i>	Bo
<i>Façanes/Coberta</i>	Bon estat general de la façana, tant dels seus revestiments, així com dels elements decoratius i ornamentals senzills que la configuren. S'estima un bon estat general de la coberta a través de la imatge que dona l'estat actual de les façanes.
<i>Entorn/Jardi</i>	Element aïllat, sense entorn proper edificat, llevat de la Masia. A nivell ambiental i paisatgístic els xiprers situats a banda i banda de la façana de l'ermita, són protegits integralment i formen una imatge icònica i representativa en el conjunt del bé declarat.
<i>Estructura/Interior</i>	Atesa la claredat tipològica d'aquesta construcció, encara que no ha estat visitada interiorment, tot fa indicar un manteniment correcte de l'estructura principal i distributiva de l'ermita.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

☒ Valor històric	Bé referent en el context de la història sabadellenca per la seva representativitat en la lectura d'una època amb la disposició d'ermites, al rodal de la ciutat. Construccions significatives en la dimensió cultural del municipi.
☒ Valor arquitectònic/tipològic/artístic	El valor resideix principalment en la seva estructura tipològica, l'estil romànic representatiu d'una època, reflectit en la tipologia, la nau única, l'espadanya i la disposició de la coberta, a dues vessants.
☒ Valor sociocultural i etnològic	Bé referent en el context sociocultural i etnològic de Sabadell per les seves característiques representatives, especialment en la tradició i record de les activitats desenvolupades al voltant d'esglésies, capelles o ermites, al rodal de la ciutat.
☒ Valor natural/ambiental/paisatgístic	Bé singular i referent per la contribució en la preservació i el manteniment del caràcter harmònic i de simbiosi entre la construcció i el paisatge de l'entorn com a mostra representativa dels ambients del rodal.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ

<i>Element/s</i>	Ermita de Sta. Maria de Togores i masia de Can Pagès Vell

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Ermita de Sta. Mª de Togores i Masia de Can Pagès Vell

AR.01.EA

Tipus d'intervenció Manteniment i/o Reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Remodelació o Rehabilitació (eliminació parts contràries al bé patrimonial) sense alterar els valors tipològics del bé; Restauració; Reconstrucció i Reproducció (parts o elements artístics i/o ornamentals necessaris per a la comprensió del bé)

CRITERIS D'INTERVENCIÓ

Conservar amb mètodes propis de la restauració adequada per tal de preservar la volumetria, les façanes i l'estructura tipològica original que poden incloure elements decoratius, ornamentals i/o béns mobles a l'interior.

Els xiprers situats a banda i banda de la façana de l'ermita són protegits formen una imatge icònica i representativa en el conjunt.

Façanes/Coberta Posar en relleu la tipologia i la composició de les façanes, el ritme, la proporció i forma de les obertures i els tancaments, amb la totalitat dels elements ornamentals i decoratius originals, si s'escau, que les configuren.

En el cas de les cobertes hauran de preservar la forma i tipologia característica del bé catalogat.

Entorn/Jardí L'espai lliure protegit davant la façana de la masia restarà inedificat.

Estructura/interior No es permet l'enderroc de les estructures de la masia que són referents en els seus valors tipològics (elements estructurals, forjats, caixa d'escala, així com estances nobles i altres parts que confereixen el caràcter singular del bé declarat).

Sobre les divisions i els espais interiors que no afectin l'estructura general, es podrà intervenir mitjançant obres de Manteniment i/o reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Restauració, Remodelació o Rehabilitació.

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Possiblement, segons Miquel Carreras, l'ermita de Togores hagi estat bastida damunt les restes d'una vella construcció romana. Les primeres dates documentals però ens remeten a 1323. En els segles XII i XIII s'hi venerava la Mare de Déu de Togores, advocada per a sortir indemne dels fets d'armes i per a la pluja. Durant els segles XIV i XV Togores fou estatge de monges, depenent del monestir de Sant Llorenç del Munt. Un cop desaparegudes les monges, alguns abats de la Mola habitaren aquesta casa. Togores va pertànyer al terme municipal de Terrassa fins aquest segle.

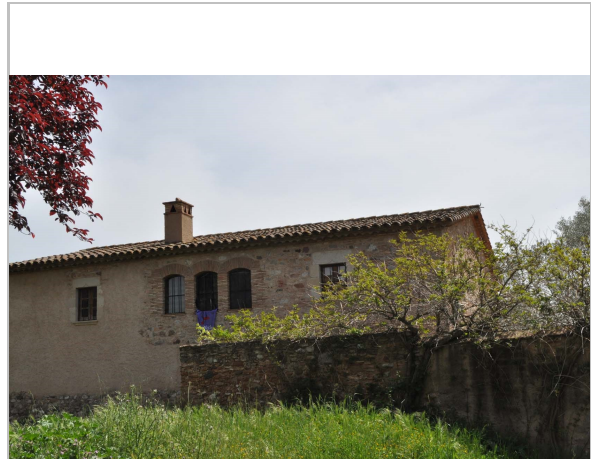
Ermita de Sta. Mª de Togores i Masia de Can Pagès Vell

AR.01.EA

ALTRES IMATGES

*Fotografia del bé
Equip redactor*

*Fotografia del bé
Equip redactor*

Santuari de la Mare de Déu de la Salut

AR.02.CA

DADES BÀSIQUES

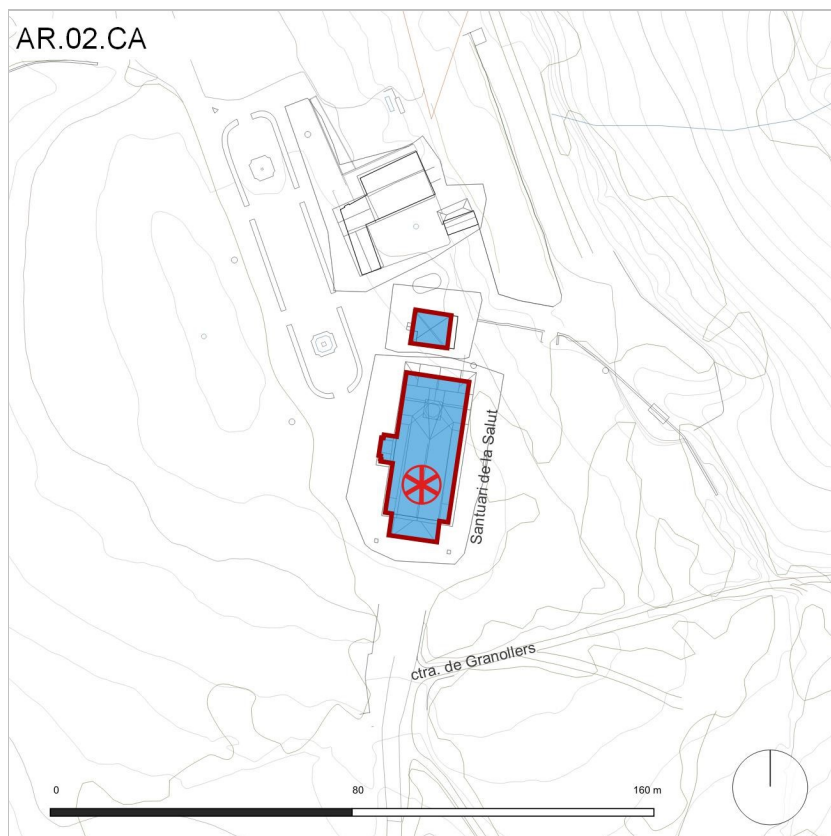
Adreça/es Camí Ripollet a Castellar del Vallès, de, 162B

Codi INE 187

Coordenades UTM x = 426882 ; y = 4601577

Plànol Nd1-13

Dades cadastrals	Número	Superfície	Sostre	N. plantes
	7018002DG2071B	3.534	829	PB+1

Plànol normatiu

LLEGENDA

- Límit de bé
- Entorn de protecció

Categoria de protecció:

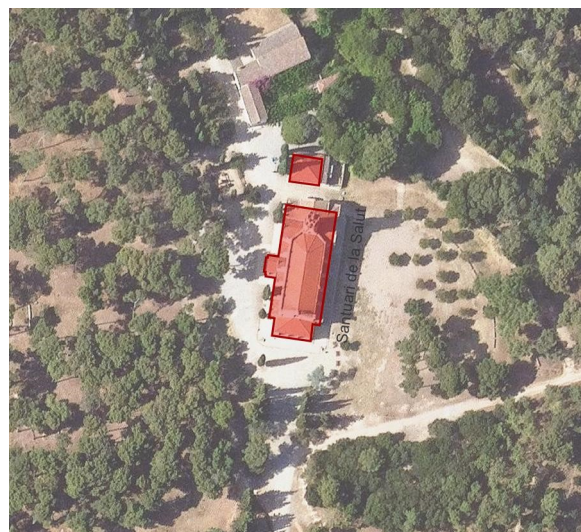
- ⊗ BCIN
- ⊗ BCIL
- ✱ BPU

Nivell de protecció:

- 1. Integral
- 2. Conservació
- 3. Parcial
- 4. Ambiental
- 5. Documental
- Espais lliures protegits

Panoràmica del conjunt

Emplaçament

Santuari de la Mare de Déu de la Salut

AR.02.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	Volumètric
<i>Nº reg/cat.</i>	PEPBAMAS 9.18

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	Diversos
<i>Classificació</i>	Conjunts arquitectònics
<i>Altres prot.</i>	AEA.35.BARP La Salut / JA.04.BARP Jaciment arqueològic de la Salut.

ELEMENTS ARQUITECTÒNICS CATALOGATS DEL CONJUNT

AR.02.01.EA	Santuari de la Mare de Déu de la Salut. Església
AR.02.02.EA	Santuari de la Mare de Déu de la Salut. Casa del capellà

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

<i>Tipologia</i>	Arquitectura Religiosa (AR)
<i>Subtipologia</i>	Santuari
<i>Context</i>	El Santuari s'emplaça al nord-est de la ciutat, dalt la carena de la serra de la Salut o de Sant Iscle. Al parc periurbà de la Salut s'hi arriba prenent un trencall a l'altura del km 24 de la carretera de Sabadell a Sentmenat i Caldes de Montbui (C-1413).
<i>Conjunt / Ambient</i>	El conjunt edificat de la Salut el formen l'església, la casa del capellà, l'edifici de l'hostatgeria, les restes de l'ermita de Sant Iscle i Santa Victòria i l'àrea arqueològica de la vil·la romana. La casa del capellà es troba entre el Santuari de la Mare de Déu de la Salut i l'ermita de Sant Iscle.
<i>Ús actual</i>	Religiós
<i>Ús original/altres</i>	Religiós
<i>Estat conservació</i>	Bo

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

☒ Valor històric	Conjunt referent en el context de la història sabadellenca per la seva representativitat en la lectura d'una època amb la disposició d'equipaments assistencials de matriu religiosa. Construccions significatives en la història de la ciutat.
☒ Valor arqueològic i paleontològic	Conjunt referent emplaçat en un solar que forma part d'una Àrea d'Expectativa Arqueològica i/o Paleontològica que cal preservar en tota la seva dimensió. Qualsevol treball que afecti el subsol es regirà per la normativa vigent.
☒ Valor urbanístic	Conjunt emblemàtic per la contribució en la lectura de la formació, evolució i transformació de l'estructura periurbana de la ciutat de Sabadell i l'articulació dels valors ambientals, urbanístics, artístics i socials.
☒ Valor arquitectònic/tipològic/artístic	Conjunt d'especial interès el valor del qual resideix, principalment, en les estructures tipològiques reflectides en les façanes com a reflex de les tècniques constructives del moment, així com la presència d'elements artístics, escultòrics i pictòrics.
☒ Valor sociocultural i etnològic	Conjunt referent en el context sociocultural i etnològic de Sabadell per les característiques representatives vinculades al culte, devoció i tradició religiosa dels cristians de Sabadell.
☒ Valor natural/ambiental/paisatgístic	Conjunt interessant, des del punt de vista ambiental, per la identificació singular que presenten els edificis i l'entorn que defineixen al seu voltant, conformant el Parc de la Salut.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ

<i>Conjunt / Ambient</i>	NP 2. CONSERVACIÓ Església amb el campanar

NP 3. PARCIAL
Estructura tipològica essencial de la casa del capellà original determinada per:

Santuari de la Mare de Déu de la Salut

AR.02.CA

- Facanes del volum original.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o Reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Remodelació o Rehabilitació (eliminació parts contràries al bé patrimonial) sense alterar els valors tipològics del bé; Restauració; Reconstrucció i Reproducció (parts o elements artístics i/o ornamentals necessaris per a la comprensió del bé)

CRITERI D'INTERVENCIÓ

Conservar amb mètodes propis de la restauració adequada per tal de preservar la volumetria, les façanes i l'estructura tipològica original que poden incloure elements decoratius, ornamentals i/o béns mobles a l'interior.

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La vil·la romana (segles I aC – I dC).

Sota el parc de la Salut es conserven les restes, en bona part sense excavar, d'una vil·la romana. Es tracta d'un assentament rural, un veritable centre de producció vinícola, format per dues parts: la rústica, amb magatzems i forns i obradors de ceràmica, i la residencial, de la qual es va trobar un magnífic paviment de mosaic amb la representació del déu Neptú i una tritonesa.

Les excavacions d'aquest jaciment s'iniciaren a principis de segle i al llarg d'aquest mateix segle s'hi han efectuat diferents campanyes. Entre els anys 1980 i 2000 el Museu d'Història de Sabadell hi ha fet intervencions puntuals. Precisament és en aquest museu on es conserven les restes materials que s'han pogut recuperar gràcies als treballs arqueològics.

L'ermita de Sant Iscle i Santa Victòria (segle XIV – 1872)

Aquesta ermita ja surt citada al primer quart del segle XIV. Al llarg dels segles XV al XVII, a causa de les successives guerres i pestes que afectaren Sabadell, i tenint present la tradició oral de la troballa d'una imatge de la verge en una font prop del torrent de Canyameres, en un temps no definit, aquesta ermita va esdevenir morberia (per a l'observació i quarentena dels malalts) i lloc de pelegrinatge.

L'ermita fou enderrocada l'any 1872, i se suposa que el seu emplaçament era a la part posterior de l'antiga hostatgeria i futur centre d'interpretació del parc.

El santuari: arquitectura i art

L'edifici del santuari de la Salut es va començar a construir el 1876, com a obra de Carles Gauran. Després que s'ensorrís abans de ser acabat, l'any 1882 es va inaugurar, ja com a obra de Miquel Pascual i Tintorer. Aquest mateix arquitecte fou l'autor de l'esbelt campanar modernista, bastit l'any 1907.

Després de la destrucció soferta durant la Guerra Civil, el temple, entre els anys 1939 i 1940, fou reconstruït per Francesc Folguera.

El pintor sabadellenc Antoni Vila Arrufat (1884-1989) fou l'artífex de la decoració mural i dels vitralls de l'interior del santuari un cop estigué reconstruït. Aquests treballs es van fer en dues etapes: entre el 1944 i el 1952 les pintures al fresc del presbiteri, volt absidal i absis, i la part alta dels murs de la nau principal i, entre els anys 1958 i 1962, els quatre murals a l'oli de la nau central, tot plegat amb escenes d'art sacre i sobre la història del santuari.

Bibliografia

Santuari de la Mare de Déu de La Salut. Bisbat de Terrassa.

Actuacions / altres

Tal i com s'ha esmentat en l'apartat de la informació històrica, sota el parc de la Salut es conserven les restes, en bona part sense excavar, d'una vil·la romana. Es tracta d'un assentament rural, un veritable centre de producció vinícola, format per dues parts: la rústica, amb magatzems i forns i obradors de ceràmica, i la residencial, de la qual es va trobar un magnífic paviment de mosaic amb la representació del déu Neptú i una tritonesa.

Santuari de la Mare de Déu de la Salut

AR.02.CA

Les excavacions d'aquest jaciment s'iniciaren a principis de segle i al llarg d'aquest mateix segle s'hi han efectuat diferents campanyes. Entre els anys 1980 i 2000 el Museu d'Història de Sabadell hi ha fet intervencions puntuals. Precisament és en aquest museu on es conserven les restes materials que s'han pogut recuperar gràcies als treballs arqueològics.

Observacions

En el moment actual la conservació dels edificis del Santuari (Església i Casa del rector) està a cura de la Fundació Canònica Mare de Déu de La Salut, dirigida des del Bisbat de Terrassa. La Hostatgeria annexa així com l'entorn del Santuari (Parc periurbà de La Salut), són de propietat municipal. El sosteniment econòmic de la fundació es vehiculitza principalment a través dels Amics de La Salut.

Santuari de la Mare de Déu de la Salut

AR.02.CA

ALTRES IMATGES

*Fotografia del bé
Equip redactor*

Santuari de la Mare de Déu de la Salut. Església

AR.02.01.EA

DADES BàSIQUES

Adreça/es Camí Ripollet a Castellar del Vallès, de, 162B

Codi INE 187

Coordenades UTM x = 426887 ; y = 4601607

Identificació al plànol Nd1-13

Dades cadastrals

Número

Superfície

Sostre

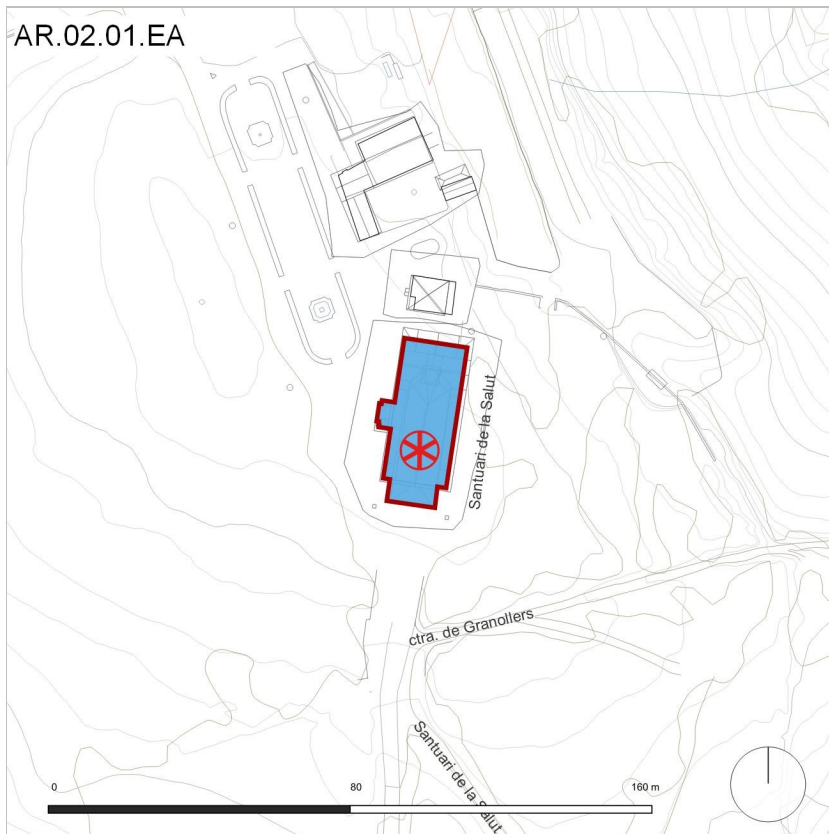
N. plantes

7018002DG2071B0001QG

732

3.534

PB+2

LLEGENDA

- Límit de bé
- Entorn de protecció

Categoria de protecció:

- ⊗ BCIN
- ⊗ BCIL
- ✱ BPU

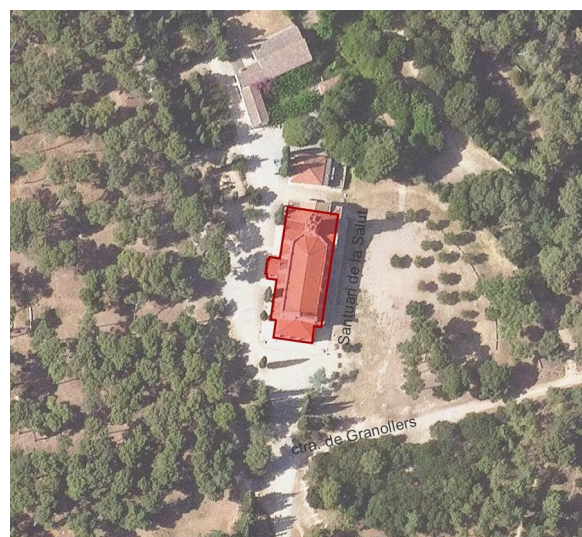
Nivell de protecció:

- 1. Integral
- 2. Conservació
- 3. Parcial
- 4. Ambiental
- 5. Documental
- Espais lliures protegits

Plànol normatiu

Fotografia del bé

Emplaçament

Santuari de la Mare de Déu de la Salut. Església

AR.02.01.EA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	Volumètric
<i>Nº reg/cat.</i>	PEPBAMAS 9.18

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	2. Conservació
<i>Classificació</i>	Elements arquitectònics
<i>Altres prot.</i>	AEA.35.BARP La Salut / JA.04.BARP Jaciment arqueològic de la Salut.

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

<i>Tipologia</i>	Arquitectura Religiosa (AR)
<i>Subtipologia</i>	Santuari
<i>Estil i Època</i>	Neogòtic; Època contemporània. Segle XIX
<i>Cronologia</i>	1879 / 1907
<i>Autor/promotor</i>	Miquel Pascual i Tintorer, arquitecte (1879), Juli Batllellé i Arús, arquitecte (1907)
<i>Context</i>	El conjunt es troba en un entorn natural, fora de l'àrea urbana de la ciutat de Sabadell. La popularitat i la concurrència cada vegada major de sabadellencs cap a aquest indret van desencadenar l'inici, a finals del segle XVII, de l'Aplec de la Mare de Déu de la Salut de Sant Iscle.
<i>Elements</i>	Conjunt eclesiàstic aïllat, integrat per església i campanar. El conjunt destaca, exteriorment, pel coronament general amb bandes llombardes que recorren tot el perímetre.

L'església compta amb la portalada donant a oest, i un segon accés ubicat a la façana sud. La façana principal de l'església, a l'oest de la nau principal, es compon per tres cossos verticals. Els laterals, on s'hi troben les capelles i d'amplada més reduïda, emmarquen el central, on s'hi troba la portalada d'accés principal formada amb arquivolta, llinda i timpà, sobre el que s'hi troba una obertura amb arc de mig punt i traceria.

L'església compta amb una sola nau de quatre crugies amb transsepte, absis poligonal i capelles laterals. La nau central, lleugerament més elevada, es cobreix per volta de canó amb arcs torals. Es troba composta exteriorment per un basament que és la pròpia església, fust de tres alçades separades per imposta i cresteria superior.

A nivell d'imatge externa és formada per una combinació de paredat i obra vista als paraments verticals. Totes les façanes es presenten arrebossades i pintades, amb ressalt d'emmarcaments a les obertures executades amb arcs de mig punt i coronament amb ritme d'arcs llombards, tal i com es descriuen a continuació:

La façana principal té una clara composició de simetria, amb portalada i obertura superior al centre.

Les laterals, amb tractament diferencial a la nau principal i les capelles, compten amb un ritme clar marcat pels contraforts amb basament format per les capelles i les obertures d'arc de mig punt.

La façana sud s'hi troba l'accés secundari, obert per arc de mig punt i escalinata, amb ressalt al coronament.

La coberta de l'església és a dues vessants, amb carener perpendicular a la façana principal i acabada amb teula àrab. La coberta de les capelles laterals és a una única vessant, amb el mateix tractament d'acabat. Així es manifesta, externament també, la distinció de la planta amb la nau principal i el transsepte que conformen les capelles laterals.

L'interior és format per una volta de canó amb arcs torals. Es presenten decoracions pictòriques als paraments, amb pintures murals seguint la tècnica del fresc al presbiteri, l'absis i part superior de la nau principal i a la nau central murals pintats sobre tela.

Santuari de la Mare de Déu de la Salut. Església

AR.02.01.EA

	El campanar, de planta octogonal, és coronat per coberta cònica, i es troba ubicat just sobre el creuer de l'església. Frontons de coronament, amb un creu al cim de cadascun dels vèrtex del triangle que es forma a cada façana del campanar.
Ús actual	Religiós
Ús original/altres	Religiós
Estat conservació	Bo
Façanes/Coberta	Bon estat general de la façana, tant dels seus revestiments, així com dels elements decoratius i ornamentals senzills que la configuren. S'estima un bon estat general de la coberta a través de la imatge que dona l'estat actual de les façanes.
Estructura/Interior	La claredat tipològica d'aquesta construcció, un cop visitada interiorment, corrobora un manteniment correcte de l'estructura principal de l'església. S'han preservat elements decoratius, especialment la decoració mural i els vitralls reconstruïts i els béns mobles que li atorguen el seu caràcter representatiu en la història i la tradició, passada i present, de la ciutat.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

☒ Valor històric	Conjunt referent en el context de la història sabadellenca per la seva representativitat en la lectura d'una època amb la disposició d'un santuari en honor de la patrona de la ciutat. Construccions significatives en la història de la ciutat.
☒ Valor urbanístic	El Santuari s'insereix en un conjunt emblemàtic per la contribució en la lectura de la formació, evolució i transformació de l'estructura periurbana de la ciutat de Sabadell i l'articulació dels valors ambientals, urbanístics, artístics i socials.
☒ Valor arquitectònic/tipològic/artístic	Bona disposició de volums, emfatitzats per les teulades a diferents nivells i els arcs sota cornises. El campanar, d'estil modernista, combina l'obra vista amb el paredat i està acabat amb un pinacle de ceràmica vidriada.
☒ Valor sociocultural i etnològic	Bé referent en el context sociocultural i etnològic de Sabadell per les característiques representatives de l'església, en el culte i la tradició religiosa de la ciutat.
☒ Valor natural/ambiental/paisatgístic	Bé interessant, des del punt de vista ambiental, per la identificació singular que presenta en ell mateix i l'entorn que defineix al seu voltant en el conjunt del parc de la Salut.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ

Element/s	Església i campanar

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció	Manteniment i/o Reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Remodelació o Rehabilitació (eliminació parts contràries al bé patrimonial) sense alterar els valors tipològics del bé; Restauració; Reconstrucció i Reproducció (parts o elements artístics i/o ornamentals necessaris per a la comprensió del bé)

CRITERIS D'INTERVENCIÓ

Conservar amb mètodes propis de la restauració adequada per tal de preservar la volumetria, les façanes i l'estructura tipològica original que poden incloure elements decoratius, ornamentals i/o béns mobles a l'interior.

Façanes/Coberta	Posar en relleu la tipologia i la composició de les façanes, el ritme, la proporció i forma de les obertures i els tancaments, amb la totalitat dels elements ornamentals i decoratius originals, si s'escau, que les configuren.

En el cas de les cobertes hauran de preservar la forma i tipologia característica del bé catalogat.

Estructura/interior	No es permet l'enderroc de les estructures que són referents en els seus valors tipològics.

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica	En aquest espai on es situa aquest santuari, es sap, mitjançant fonts arqueològiques que

Santuari de la Mare de Déu de la Salut. Església

AR.02.01.EA

hi havia hagut una antiga vil·la romana dedicada, molt possiblement, a la producció de vi. Els treballs arqueològics s'iniciaren l'any 1912 de la mà de Joan Vila Cincà i Vicenç Renom, i perduraren fins l'any 1949. En la dècada dels anys 80 es reprenen els treballs d'arqueologia. Gràcies a aquests treballs, podem saber que la vil·la Romana de La Salut, es fundà la segona meitat del segle I a.C i estigué en funcionament fins el segle III d.C.

En aquest paratge també trobem documentada, en època medieval, una ermita dedicada a Sant Iscle i Santa Victòria, aquesta estava situada darrera de l'actual edifici de l'hostatgeria. No en coneixem la data de fundació, i el primer document que la cita data de 1323. Aquesta ermita s'utilitzà com a morberia durant les pestes colèriques del s. XVI, i altra vegada durant les pestes de 1652. És en aquest moment, segons explica la tradició popular, que l'ermità trobà una imatge d'una Mare de Déu, prop de la riera de Canyameres. A aquesta se li atribuï el miracle del final de la pesta i per això se li atorgà poders curatius, per la qual cosa va prendre el nom de Mare de Déu de la Font de la Salut. Aquesta Mare de Déu fou motiu de gran devoció, és per això que l'any 1697 el Consell de la Vila va determinar celebrar un aplec en honor a ella.

Aquesta ermita fou enderrocada l'any 1896, estant en estat ruïnós, tot i que sembla ser que un dels seus murs es troba formant part de l'hostatgeria.

L'any 1854 hi hagué una forta epidèmia de còlera la qual cosa feu revifar l'interès per la Mare de Déu de la Salut. Es per això que l'any 1872 es decideix enderrocar la vella ermita i construir un santuari per tal d'albergar la imatge. Les obres, iniciades l'any 1876, es porten a terme mitjançant fons municipal, donatius, subscripcions i préstecs. L'arquitecte al qual s'encarregaren les obres fou Carles Gauran. Tot i que aquest fou destituït a causa de l'esfondrament de la coberta, concretament l'any 1879 quan ja era apunt d'acabar-se la coberta, l'edifici s'enfonsà. Les obres foren represes l'any 1880 per l'arquitecte Miquel Pasqual i Tintorer.

El santuari s'inaugurà l'any 1882, tot i que durant aquesta època encara es continuaren els treballs de decoració del temple. El campanar és de construcció posterior, l'encarregat de bastir-lo fou en Juli Batllell.

L'any 1933 Santiago Casulleras construí la rectoria.

Durant la Guerra Civil el santuari fou cremat i es reconstruí un cop acabada la guerra, entre el 1939 i 1940 a mans de Francesc Folguera. El pintor sabadellenc Antoni Vila Arrufat (1884-1989) fou l'artífex de la decoració mural i dels vitralls de l'interior del santuari un cop estigué reconstruït. Aquests treballs es van fer en dues etapes: entre el 1944 i el 1952 les pintures al fresc del presbiteri, volt absidal i absis, i la part alta dels murs de la nau principal i, entre els anys 1958 i 1962, els quatre murals a l'oli de la nau central, tot plegat amb escenes d'art sacre i sobre la història del santuari.

Bibliografia

Senyalització del Patrimoni Històric de Sabadell. Ajuntament de Sabadell, 2010.
Disponible a: <http://ca.sabadell.cat/Oficinadelpatrimoni/d/Senyalitzacio.pdf> (darrera consulta: Febrer 2019).

La Salut: el santuari i la vil·la romana. Autor: Carbó, Montse; Ventura, Eva; i Comellas, Sílvia.

Actuacions finca

Tal i com s'ha esmentat en l'apartat de la informació històrica, sota el parc de la Salut es conserven les restes, en bona part sense excavar, d'una vil·la romana. Es tracta d'un assentament rural, un veritable centre de producció vinícola, format per dues parts: la rústica, amb magatzems i forns i obradors de ceràmica, i la residencial, de la qual es va trobar un magnífic paviment de mosaic amb la representació del déu Neptú i una tritonesa.

Les excavacions d'aquest jaciment s'iniciaren a principis de segle i al llarg d'aquest mateix segle s'hi han efectuat diferents campanyes. Entre els anys 1980 i 2000 el Museu d'Història de Sabadell hi ha fet intervencions puntuals. Precisament és en aquest museu on es conserven les restes materials que s'han pogut recuperar gràcies als treballs arqueològics.

Santuari de la Mare de Déu de la Salut. Església

AR.02.01.EA

ALTRES IMATGES

Fotografia del bé
Equip redactor

Fotografia del bé
Equip redactor

Fotografia del bé
Equip redactor

Fotografia del bé
Equip redactor

Fotografia del bé
Equip redactor

Santuari de la Mare de Déu de la Salut. Casa del Capellà

AR.02.02.EA

DADES BÀSIQUES

Adreça/es Camí Ripollet a Castellar, de

Codi INE 187

Coordenades UTM x = 426890 ; y = 4601643

Identificació al plànol Nd1-13

Dades cadastrals

Número

Superfície

Sostre

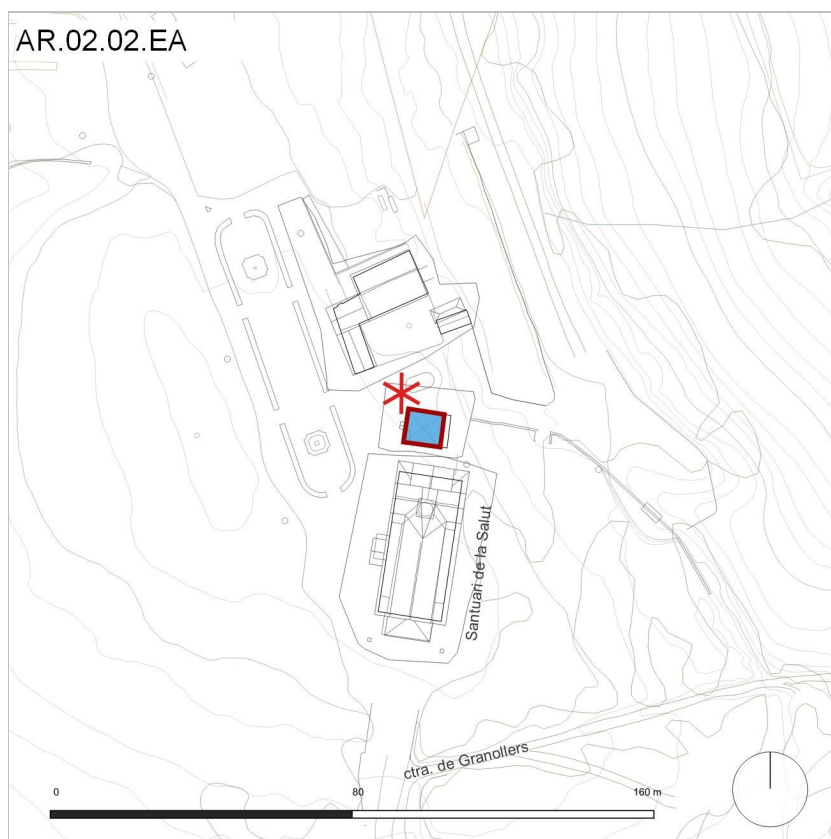
N. plantes

7018002DG2071B0001QG

732

3.534

PB+2

LLEGENDA

- Límit de bé
- Entorn de protecció

Categoria de protecció:

- ⊗ BCIN
- ⊗ BCIL
- ✱ BPU

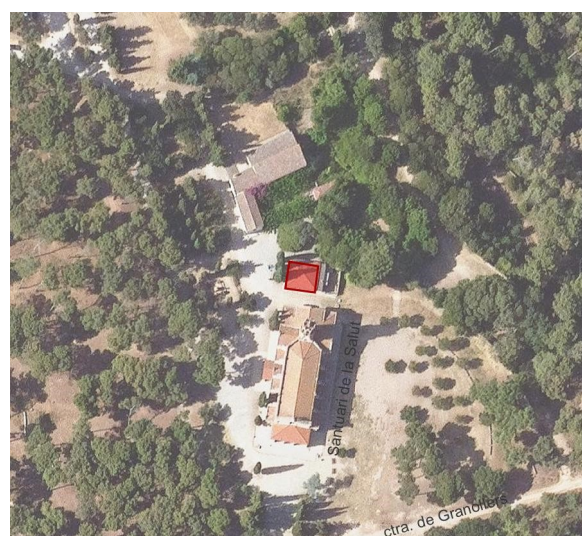
Nivell de protecció:

- 1. Integral
- 2. Conservació
- 3. Parcial
- 4. Ambiental
- 5. Documental
- Espais lliures protegits

Plànol normatiu

Fotografia del bé

Emplaçament

Santuari de la Mare de Déu de la Salut. Casa del Capellà

AR.02.02.EA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	Altres béns
<i>Nivell prot.</i>	Volumètric
<i>Nº reg/cat.</i>	PEPBAMAS 2.74

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BPU
<i>Nivell prot.</i>	3. Parcial
<i>Classificació</i>	Elements arquitectònics
<i>Altres prot.</i>	AEA.35.BARP La Salut / JA.04.BARP Jaciment arqueològic de la Salut.

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

<i>Tipologia</i>	Arquitectura Religiosa (AR)
<i>Subtipologia</i>	Rectoria
<i>Estil i Època</i>	Neoclassicisme; Època contemporània. Segle XX
<i>Cronologia</i>	1931
<i>Autor/promotor</i>	Casulleras i Forteza, Santiago
<i>Context</i>	El conjunt es troba en un entorn natural, fora de l'àrea urbana de la ciutat de Sabadell. La popularitat i la concurrència cada vegada major de sabadellencs cap al Santuari van desencadenar l'inici, a finals del segle XVII, de l'Aplec de la Mare de Déu de la Salut de Sant Iscle.
<i>Elements</i>	La casa del capellà del Santuari de la Salut és un edifici aïllat d'una sola planta originalment destinat a habitatge. La seva dimensió, segons els plànols del projecte original, és de 14x8,60m, amb un total de 120,40 m² construïts. La porta d'accés, orientada a oest, configura un eix de simetria que només es trenca amb el porxo de la botiga de records. Aquest porxo està suportat en cantonada per una vistosa columna jònica de pedra artificial. Les finestres de les façanes laterals de l'edifici, també estan decorades amb motius clarament neoclassicistes, com són les pilastres dels brancals, igualment de pedra artificial. La façana és arrebossada, amb sòcol revestit de pedra natural. La coberta de l'edifici queda dividida en dues parts de tipologies diferents. D'una banda, la coberta de pavelló de teula àrab amb quatre vessants. D'altra banda, la franja de serveis a llevant, de coberta plana i estructura de biguetes metàl·liques. A l'entrar a la casa del capellà trobem un petit cancell, que ens porta a un passadís i distribuïdor de les diferents estances. El paviment és hidràulic amb motius geomètrics en blanc i negre. Tota la fusteria és de fusta pintada en blanc i vidres simples incolors. Al arribar a la franja de serveis a llevant, hi ha la cuina i un lavabo. Trobem, com element destacat, una cuina de carbó en desús, que està en bon estat, encara que té algunes parts oxidades. La distribució interior ve determinada per un eix de simetria en direcció est-oest. Les sis estances ventilen a l'exterior, mentre que cuina i bany tenen finestres al pati de llevant.
<i>Ús actual</i>	En ús
<i>Ús original/altres</i>	Habitatge pel capellà del Santuari de la Salut
<i>Estat conservació</i>	Bo
<i>Façanes/Coberta</i>	Bon estat general de la façana, tant dels seus revestiments, així com dels elements decoratius i ornamentals senzills que la configuren. S'estima un bon estat general de la coberta a través de la imatge que dona l'estat actual de les façanes.
<i>Estructura/Interior</i>	Es desconeix l'estat de conservació de l'interior i de les seves estructures originals que, poden o no haver estat modificades en el temps.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

☒ Valor històric

El principal valor bé determinat per la seva associació directe amb l'edifici de l'església formant el conjunt del Santuari.

Santuari de la Mare de Déu de la Salut. Casa del Capellà

AR.02.02.EA

☒ Valor arqueològic i paleontològic	Bé referent emplaçat en un solar que forma part d'una Àrea d'Expectativa Arqueològica i/o Paleontològica que cal preservar en tota la seva dimensió. Qualsevol treball que afecti el subsol es regirà per la normativa vigent.
☒ Valor sociocultural i etnològic	L'interès d'aquesta construcció rau en la seva disposició complementària a l'edifici de culte, com a dotació que s'havia utilitzat com a residència del capellà.
☒ Valor natural/ambiental/paisatgístic	El principal interès es la constitució d'una unitat d'interès patrimonial del conjunt del Santuari i la seva relació inseparable amb el paisatge e l'entorn.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ

Element/s Estructura tipològica essencial de la casa del capellà determinada per:
- Facanes del volum original

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o Reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Remodelació o Rehabilitació (eliminació parts contràries al bé patrimonial) sense alterar els valors tipològics del bé; Restauració; Reconstrucció i Reproducció (parts o elements artístics i/o ornamentals necessaris per a la comprensió del bé)

CRITERIS D'INTERVENCIÓ

Restauració tipològica adequada a fi de preservar i revaloritzar totes les parts o elements protegits d'aquest bé.

El cos afegit al volum original del bé, en un lateral, és contrari als valors patrimonials del bé i del conjunt.

Les intervencions d'ampliació, si el planejament general vigent ho permet i que, en tots els casos, hauran de preservar els valors tipològics i formals que han justificat la seva catalogació amb aquest nivell de protecció.

Façanes/Coberta Posar en relleu la tipologia i la composició de les façanes, el ritme, la proporció i forma de les obertures i els tancaments, amb la totalitat dels elements ornamentals i decoratius originals, si s'escau, que les configuren. En aquest cas caldrà procedir, al mateix temps, a una adequació que elimini els elements contraris als valors inherents de la façana.

Es permet la reordenació compositiva de les obertures que han modificat la façana de manera justificada i d'acord amb les conclusions de l'estudi patrimonial.

Estructura/interior No es permet l'enderroc de les estructures referents en els seus valors tipològics i que són objecte de protecció física, excepte de les parts contràries al bé patrimonial i cossos afegits.

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Construït l'any 1931 per l'arquitecte Santiago Casulleras i Forteza a instància de la junta administrativa de la Salut, es tracta de la casa que hauria d'habitar el capellà custodi del Santuari de la Salut.

Bibliografia Senyalització del Patrimoni Històric de Sabadell. Ajuntament de Sabadell, 2010.
Disponible a: <http://ca.sabadell.cat/Oficinadelpatrimoni/d/Senyalitzacio.pdf> (darrera consulta: Febrer 2019).

Guia del Patrimoni Monumental i Artístic de Catalunya. Volum 1. (pàg. 667-701) Col·lecció dirigida per Xavier Barral i Altet Ed. Pòrtic.

AHS, Fons municipal, Llicència d'obres, 1056/1931.

Actuacions finca Sota el parc de la Salut es conserven les restes, en bona part sense excavar, d'una vil·la romana. Es tracta d'un assentament rural, un veritable centre de producció vinícola, format per dues parts: la rústica, amb magatzems i forns i obradors de ceràmica, i la residencial, de la qual es va trobar un magnífic paviment de mosaic amb la representació del déu Neptú i una tritonessa.

Les excavacions d'aquest jaciment s'iniciaren a principis de segle i al llarg d'aquest mateix

Santuari de la Mare de Déu de la Salut. Casa del Capellà

AR.02.02.EA

segle s'hi han efectuat diferents campanyes. Entre els anys 1980 i 2000 el Museu d'Història de Sabadell hi ha fet intervencions puntuals. Precisament és en aquest museu on es conserven les restes materials que s'han pogut recuperar gràcies als treballs arqueològics.

Santuari de la Mare de Déu de la Salut. Casa del Capellà

AR.02.02.EA

ALTRES IMATGES

*Fotografia del bé
Equip redactor*

*Fotografia del bé
Equip redactor*

Església de Sant Fèlix

AR.03.EA

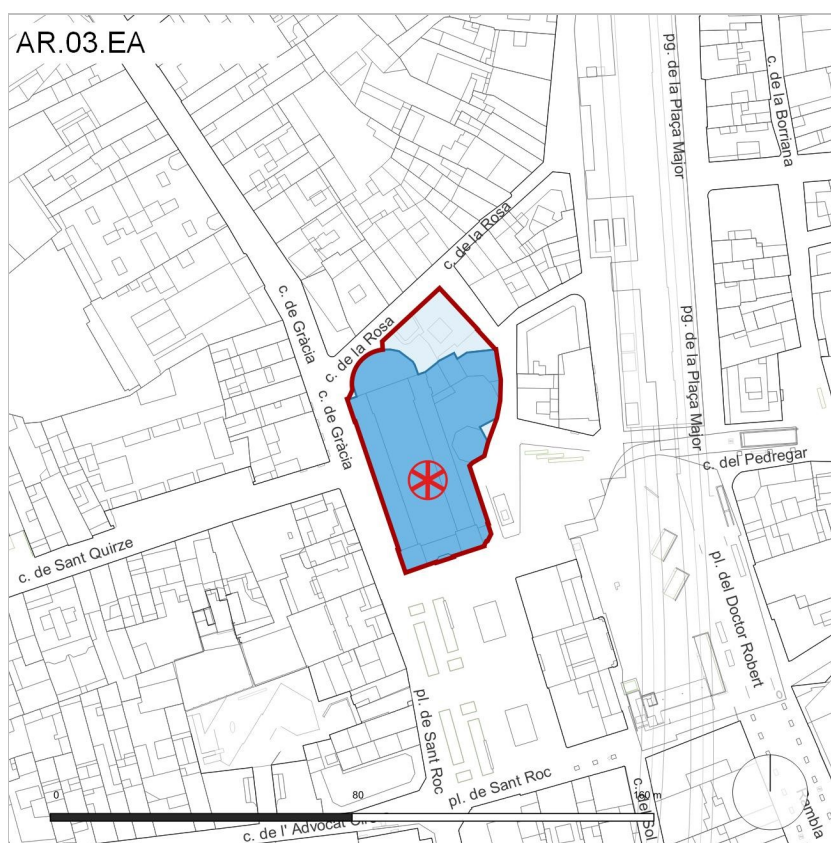
Altres denominacions Parròquia de Sant Feliu

DADES BàSIQUES

Adreça/es Plaça Sant Roc, de, 2 Codi INE 187

Coordenades UTM x = 425614 ; y = 4599814 Identificació al plànol Nd1-22

Dades cadastrals	Número	Superfície	Sostre	N. plantes
5701501DG2050B		2.001	2.999	PB

Plànol normatiu

LLEENDA

- Límit de bé
- Entorn de protecció

Categoria de protecció:

- ⊗ BCIN
- ⊗ BCIL
- ✱ BPU

Nivell de protecció:

- 1. Integral
- 2. Conservació
- 3. Parcial
- 4. Ambiental
- 5. Documental
- Espais lliures protegits

Fotografia del bé

Emplaçament

Església de Sant Fèlix

AR.03.EA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	Volumètric
<i>Nº reg/cat.</i>	PEPBAMAS 9.12

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	2. Conservació
<i>Classificació</i>	Elements arquitectònics
<i>Altres prot.</i>	AEA.49.BARP Centre històric. V.11.AM Carrer de l'Església / V.16.AM C. Gràcia / V.54.AM Pl. St. Roc / V.43.AM C. de la Rosa

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

<i>Tipologia</i>	Arquitectura Religiosa (AR)
<i>Subtipologia</i>	Església
<i>Estil i Època</i>	Gòtic tardà; Època moderna (Segles XV-XVI)
<i>Cronologia</i>	s. XV 1724-1738
<i>Autor/promotor</i>	Temple: Enric Sagnier, Jeroni Martorell (reixes) i Francesc Folguera. J. Garrido
<i>Context</i>	El conjunt es troba a l'àrea urbana central de la ciutat de Sabadell on és un dels referents més importants i característics. Conjunt eclesiàstic aïllat, integrat per església (d'estil neogòtic) construïda sobre un edifici preexistent (del que es conserva un absis gòtic), campanar (d'estil barroc auster) i sagristia-rectoria (d'època moderna). L'església compta amb la portalada donant a la plaça de Sant Roc, i dos accessos secundaris ubicats a la façana oest.
<i>Elements</i>	L'església compta amb planta basilical de vuit crugies i absis semicircular d'estil gòtic amb deambulatori. La nau central, lleugerament més elevada, es separa de les laterals per arcs apuntats i voltes de creueria.

La façana principal de l'església, al sud de la nau principal i donant a la plaça de Sant Roc, es compon per tres cossos verticals. Els laterals, d'amplada més reduïda, emmarquen el central, on s'hi troba la portalada d'accés principal formada amb arquivolta, llinda i timpà, sobre el que s'hi troba gran vitrall també amb arquivolta.

Les façanes laterals, amb basament opac, tenen el ritme marcat per pilastres amb pinacle superior i obertures verticals amb arcs ogivals. A la façana oest, s'hi troben els dos accessos secundaris, oberts per dos arcs ogivals, amb llinda, timpà amb pedestal i dossieret.

L'absis semicircular, amb parament de pedra de tall irregular, compta amb contraforts vistos i obertures d'arc lobulat.

A nivell compositiu, la façana principal té una clara composició de simetria, amb portalada i vitrall superior al centre. Altrament, les façanes laterals, amb tractament diferencial al sòcol, compten amb un ritme clar marcat per pilastres i obertures.

A nivell del tractament exterior les façanes es troben acabades, en part, estucades, d'obra vista i amb carreus vistos, amb treballs de relleu a les cantonades i als emmarcaments d'obertures. Aquestes obertures són força representatives i podem distingir tres tipologies: amb arcs ogivals, la que conforma la portalada i el vitrall de l'accés principal.

La coberta de l'església es disposa seguint les vessants dels arcs apuntats i les voltes de creueria.

Com altres elements referents cal destacar l'orgue, els vitralls, les imatges i els retaules.

Finalment cal esmentar el Campanar, com una veritable icona en la imatge de la ciutat. És de planta octogonal i es troba ubica a la banda est de l'església. Exteriorment i a nivell compositiu és format per un basament de pedra obrada separat per impostes amb tres alçades i cresteria superior amb cornises d'obra vista. Com a coronament s'ubica una interessant estructura metàl·lica on es disposen les campanes. Les obertures del

Església de Sant Fèlix

AR.03.EA

	campanar són formades per finestres arquejades de mig punt a la cresteria i són protegides per una barana balustrada.
Ús actual	Religiós
Ús original/altres	Religiós
Estat conservació	Bo
Façanes/Coberta	Bon estat general dels paraments verticals, tant dels seus revestiments, així com dels elements que la configuren. S'estima un bon estat general de la coberta a través de la imatge expressada en la visió parcial del bé.
Estructura/Interior	La claredat tipològica d'aquesta construcció, un cop visitada interiorment, corrobora un manteniment correcte de l'estructura principal de l'església. S'han preservat elements decoratius i béns mobles.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

☒ Valor històric	Bé referent en el context de la història de Sabadell per la monumentalitat que denota la lectura d'una època i un moment destacat en la disposició de l'església més important i representativa en un indret estratègic com a continuïtat històrica.
☒ Valor arqueològic i paleontològic	Bé referent emplaçat en un solar que forma part d'una Àrea d'Expectativa Arqueològica i/o Paleontològica que cal preservar en tota la seva dimensió. Qualsevol treball que afecti el subsol es regirà per la normativa vigent.
☒ Valor urbanístic	Conjunt emblemàtic (església i campanar) per la contribució en la lectura de la formació, evolució i transformació de l'estructura urbana del Centre a partir de la implantació de construccions dotacionals de rellevància com la que ens ocupa.
☒ Valor arquitectònic/tipològic/artístic	El valor resideix principalment en la seva estructura tipològica, la unitat formal entre l'església i el campanar, l'estil representatiu academicista, reflectit en les façanes i la disposició de les cobertes,
☒ Valor sociocultural i etnològic	Bé referent en el context sociocultural i etnològic de Sabadell per les seves característiques representatives i la dimensió identitària que mostra com a icona representativa, juntament amb la Torre de l'Aigua.
☒ Valor natural/ambiental/paisatgístic	Bé singular i referent per la contribució en la preservació i el manteniment del caràcter harmònic i identificador, a partir de la seva monumentalitat, del paisatge urbà i les visuals que es configuren al seu entorn.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ

Element/s	NP 2. CONSERVACIÓ Església amb la capella lateral del Santíssim, campanar i sagristia
	NP 5. DOCUMENTAL Rectoria

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció	Manteniment i/o Reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Remodelació o Rehabilitació (eliminació parts contràries al bé patrimonial) sense alterar els valors tipològics del bé; Restauració; Reconstrucció i Reproducció (parts o elements artístics i/o ornamentals necessaris per a la comprensió del bé)

CRITERIS D'INTERVENCIÓ

	Conservació de la volumetria, façanes, estructura tipològica original que pot incloure elements decoratius i ornamentals, estructures que suporten la coberta, característiques formals de la coberta, i configuració distributiva que emana de l'estructura portant. Altrament, es protegeixen elements decoratius, ornamentals i/o altres béns mobles que puguin restar a l'interior.
Façanes/Coberta	Posar en relleu la tipologia i la composició de les façanes, el ritme, la proporció i forma de les obertures i els tancaments, amb la totalitat dels elements ornamentals i decoratius originals que les configuren.
	En el cas de les cobertes hauran de preservar la forma i tipologia característica del bé catalogat.

Església de Sant Fèlix

AR.03.EA

Estructura/interior No es permet la modificació, excepte de les parts contràries al bé patrimonial i cossos afegits.

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica L'any 1076, en aquesta mateixa localització es trobava la capella de Sant Salvador d'Arrahona, mentre que l'església Parroquial de Sant Feliu d'Arraona (s. X-XI) s'alçava a la riba esquerra del riu Ripoll, on s'hi troba localitzada fins l'any 1373, moment en què es trasllada a l'esglésiola de Sant Salvador. L'ampliació gòtica es va iniciar l'any 1403, essent-ne consagrat l'altar major l'any 1420. L'any 1578 es prengué l'acord de fer una sagristia al costat nord de l'absis gòtic. L'any 1580 es decidí, segons consta en una escriptura del notari sabadellenc Gabriel Pons Tristany, fer un pis sobre la sagristia dedicat a casa del Consell de la Vila. L'any 1623 s'inaugurà un nou cos de l'edifici, situat al nord de la nau gòtica, aquest tenia forma de creu i anava paral·lel a l'església. Es va anomenar capella del cimbori i estava dedicat a acollir tres noves capelles. Entre 1724 i 1738 es construeix el campanar barroc de l'església de Sant Feliu. L'any en què s'iniciaren les obres, el vicari general va donar l'autorització per poder enderrocar, per a l'obra del campanar, la part del mur lateral de migdia de l'església, on hi havia l'altar de Sant Joan Baptista. Aquest mateix any es col·locà la primera pedra, i es beneïren les obres de fonamentació amb l'assistència de totes les autoritats del moment i també de l'arquitecte de l'obra, el mestre Juan Garrido, de Barcelona. L'any 1738 segons el cronista Bosch i Cardellach, la quantia de les despeses i la mort d'un obrer va fer que es donés per acabada la construcció del campanar. Posteriorment, l'any 1856, es va remodelar la planta original del pis de les campanes amb la construcció d'una estança per instal·lar-hi un nou rellotge.

Entre 1751 i 1775 es va realitzar una darrera ampliació barroca de l'església que va consistir en crear un edifici que integrés en un sol cos l'església gòtica i la capella del cimbori, al mateix temps que s'ampliava el conjunt de l'edifici cap a l'oest i cap al sud, de manera que quedava un nou edifici de tres naus, mantenint la capçalera gòtica i donant façana al c. de Gràcia. Aquest edifici es va mantenir fins l'any 1909, durant els esdeveniments de la setmana tràgica un incendi va provocar la pràctica destrucció de l'església.

El 1910, poc després dels cruentos esdeveniments, les obres de reconstrucció del temple foren confiades per la recent creada Junta Constructora, als arquitectes Enric Sagnier i Jeroni Martorell i al contractista Josep Banyeres. Al cap de poc de començar, les obres es varen aturar davant les dificultats que sorgien, tant per problemes tècnics com per manca de diners. Poc després les obres foren repeses, de manera que l'any 1912 ja s'estava treballant tant en la consolidació del campanar com en la construcció de la nova església. El 1914 es varen portar a terme les obres de consolidació del campanar. L'arquitecte municipal Josep Renom Costa va informar de la necessitat de reforçar l'obra del campanar, ja que l'enderroc dels últims arcs de la nau gòtica afeblien l'estabilitat de la torre.

Cap al 1914 es començà la construcció d'una nova església, de factura neogòtica, amb una orientació diferent a l'anterior. Antigament l'església tenia orientació est-oest. Però per problemes d'espai, es canvià l'orientació de la nova església, donant-li així l'orientació nord-sud, de manera que la façana principal passà a estar a la plaça Sant Roc (abans estava al carrer de Gràcia); i l'absis de l'antiga església es convertí en capella lateral de l'actual església, actual capella del Santíssim. L'obra restà inacabada fins després de la Guerra Civil.

Estudi/s patrimonial Projecte de reparació de les voltes de l'absis - Església de Sant Fèlix. Gener 2020.

Bibliografia CASTELLS PEIG, Andreu: L'art sabadellenc, Sabadell: Edicions Riutort, 1961.

CARRERAS COSTAJUSSÀ, Miquel; Elements d'Història de Sabadell, 1932.

LÓPEZ NAVARRO, Tomàs; Les Reixes dels vapors i de les cases pairals a Sabadell. Museu d'Art de Sabadell, 1991.

Quaderns de Patrimoni V: Campanar de Sant Fèlix. Autor: Roig Deulofeu, Albert.

Senyalització del Patrimoni Històric de Sabadell. Ajuntament de Sabadell, 2010.
Disponible a: <http://ca.sabadell.cat/Oficinadelpatrimoni/d/Senyalitzacio.pdf> (darrera

Església de Sant Fèlix

AR.03.EA

consulta: Febrer 2019).

GELPÍ, Glòria; GELPÍ, Lluís; GIRAL, M.Dolors: La rajola decorativa del selge XV al segle XX. Museu d'Història de Sabadell, 1998.

Observacions

Inventari de reixes R1.

La rajola decorativa a Sabadell. Núm. de fitxa 143. Plafó.

Església de Sant Fèlix

AR.03.EA

ALTRES IMATGES

*Fotografia del bé
Equip redactor*

*Fotografia del bé
Equip redactor*

*Fotografia del bé
Equip redactor*

Església de Sant Antoni Maria Claret

AR.04.EA

DADES BàSIQUES

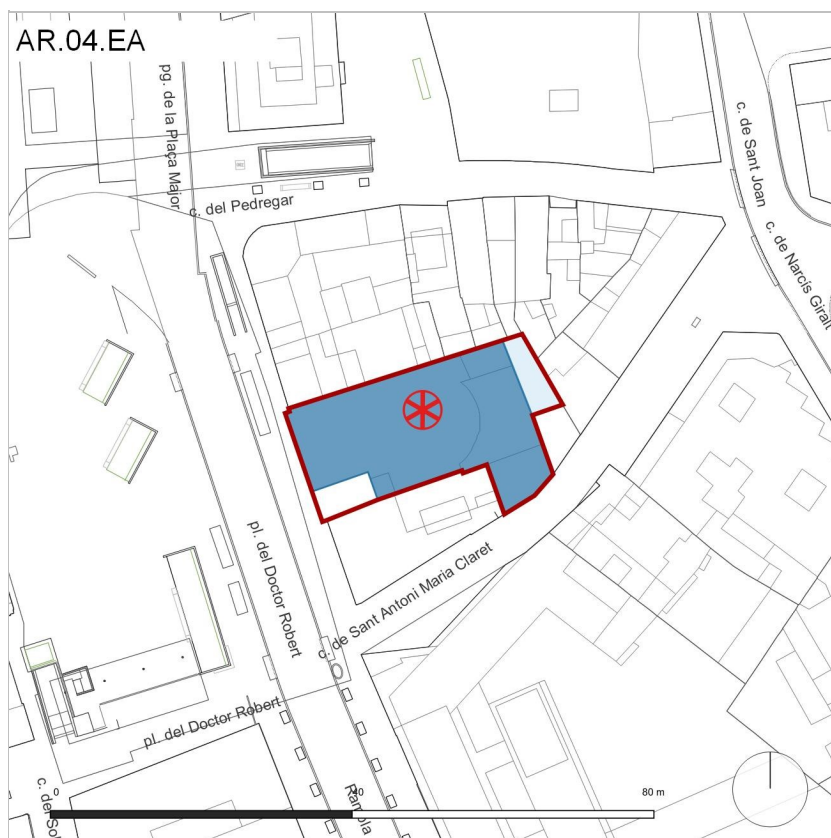
Adreça/es Plaça Doctor Robert, del 3
Carrer Sant Antoni Maria Claret, de, 11

Codi INE 187

Coordenades UTM x = 425710 ; y = 4599812

Identificació al plànol Nd1-22

Dades cadastrals	Número	Superfície	Sostre	N. plantes
	5800003DG2050B	515	906	PB

Plànol normatiu

LLEGENDA

- Límit de bé
- Entorn de protecció

Categoria de protecció:

- ⊗ BCIN
- ⊗ BCIL
- ✱ BPU

Nivell de protecció:

- 1. Integral
- 2. Conservació
- 3. Parcial
- 4. Ambiental
- 5. Documental
- Espais lliures protegits

Fotografia del bé

Emplaçament

Església de Sant Antoni Maria Claret

AR.04.EA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	Global
<i>Nº reg/cat.</i>	PEPBAMAS 9.13

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	1. Integral
<i>Classificació</i>	Elements arquitectònics
<i>Altres prot.</i>	V.09.AM Plaça del Doctor Robert / V.46.AM Carrer de Sant Antoni Maria Claret

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

<i>Tipologia</i>	Arquitectura Religiosa (AR)
<i>Subtipologia</i>	Església
<i>Estil i Època</i>	Neoclassicisme Romàntic; Època contemporània. Segle XIX
<i>Cronologia</i>	1831-1832
<i>Autor/promotor</i>	Antoni Cellés i Azcona, MO
<i>Context</i>	El conjunt es troba a l'àrea urbana central de la ciutat de Sabadell. Conjunt eclesiàstic entre mitgeres, amb façana principal a la plaça del Doctor Robert, de la que destaca la seva simetria i austeritat en la composició.
<i>Elements</i>	Església situada a la vila barroca del segle XVII. La planta és ovalada, d'una sola nau. Està coberta per una cúpula esglaonada proveïda de lluernà.

La façana del temple s'eleva sobre un gran basament en el qual hi trobem quatre col·losals columnes jòniques que suporten un gran arc serlià, que centra la composició i correspon a l'àtic. Sota l'arc hi trobem la inscripció llatina bíblica «Ave Gratia Plena» (Alegra't, plena de gràcia) (Lluc 1,28). Entre les columnes hi ha dues fornícules laterals que allotjen escultures de l'autor Camil Fàbregas Dalmau, col·locades l'any 1949 en honor al 50è aniversari de l'arribada dels claretians a la ciutat, que representen Sant Antoni Maria Claret (banda esquerra) i el doctor Fèlix Sardà i Salvany (banda dreta). A la part superior de la façana hi trobem dos medallons decorats amb relleus: el de la dreta representa l'aparició de la Verge Maria amb el nen Jesús a Sant Josep de Calassanç, fundador de les Escoles Pies, presidint missa; el de l'esquerra simbolitza el rei Ferran VII entregant l'església la qual reben els pares Escolapis i els alumnes. Finalment dues grans làpides, una a sota de cada medalló, esmenten el rei Ferran VII, l'arquitecte Antoni Cellers i Azcona i l'any de la construcció del temple, el 1831. L'interior és barroc. A l'interior hi havia grans composicions pictòriques que representaven la Sagrada Família, el Naixement, Sant Agustí, Sant Tomàs i Sant Ferran, obra dels pintors Salvador Mayol i Adrià Ferran.

<i>Ús actual</i>	Religiós
<i>Ús original/altres</i>	Religiós
<i>Estat conservació</i>	Bo
<i>Façanes/Coberta</i>	Bon estat general de la façana, tant dels seus revestiments, així com dels elements decoratius i ornamentals senzills que la configuren. S'estima un bon estat general de la coberta a través de la imatge que dona l'estat actual de les façanes.
<i>Estructura/Interior</i>	La claredat tipològica d'aquesta construcció, un cop visitada interiorment, corrobora un manteniment correcte de l'estructura principal i distributiva de l'edifici. S'han preservat elements decoratius.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

☒ Valor històric

Bé referent en el context de la història de Sabadell per la seva monumentalitat que denota la lectura d'una època i un moment destacat en la disposició d'edificis o conjunts religiosos en llocs representatius de la ciutat.

☒ Valor urbanístic

Bé interessant per la contribució en la lectura de la formació, evolució i transformació de l'estructura urbana del Centre, en concret de la plaça del Doctor Robert, a partir de la implantació d'edificis singulars pel culte com el que ens ocupa.

Església de Sant Antoni Maria Claret

AR.04.EA

☒ Valor arquitectònic/tipològic/artístic	Bé d'especial interès el valor del qual resideix, principalment, en la seva estructura tipològica reflectida en les façanes i com a reflex de les tècniques constructives del moment, així com per l'equilibri compositiu que ofereix la seva imatge exterior.
☒ Valor sociocultural i etnològic	Bé referent en el context sociocultural i etnològic de Sabadell per les seves característiques representatives i la dimensió social de l'església i la religió, reflex d'un període determinat en la construcció del centre de la ciutat.
☒ Valor natural/ambiental/paisatgístic	Bé singular i referent per la contribució en la preservació i el manteniment del caràcter harmònic i identificador, a partir de la seva monumentalitat, del paisatge urbà de Sabadell al primer terç del segle XX en aquest indret del Centre.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ

Element/s Església

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o Reparació; Consolidació; Millora, Rehabilitació (eliminació parts contràries al bé patrimonial) sense alterar els valors tipològics del bé; Restauració; Reconstrucció i Reproducció (parts o elements artístics i/o ornamentals necessaris per a la comprensió del bé)

CRITERIS D'INTERVENCIÓ

Conservar amb mètodes propis de la restauració adequada.

Façanes/Coberta Façanes: les intervencions que es portin a terme hauran de respectar la geometria, el ritme, la proporció i la forma de les obertures i els tancaments associats al bé original; el tractament exterior amb els seus materials constitutius; les fusteries originals (fins i tot revertint les parts o modificades en el temps), així com la totalitat de tots els elements ornamentals i decoratius que la conformen.

Cobertes: les intervencions hauran de preservar la forma, geometria i tipologia característica de la solució de coberta originària del bé. Fins i tot revertint actuacions contràries i/o cossos o elements sobreposats.

Estructura/interior No es permet l'enderroc de cap de les estructures que són referents en els seus valors tipològics.

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica L'any 1899 els missioners claretians arriben a Sabadell i l'antiga església dels Escolapis de Sabadell (anomenada popularment Església dels Padres), passa a mans claretianes, anomenant-se definitivament Església de l'Immaculat Cor de Maria. Des de llavors l'església va quedar vinculada als actes religiosos del Col·legi Claret de Sabadell i de la ciutat. Està situada entre el carrer de Sant Antoni Maria Claret (entrada posterior), en honor al fundador dels claretians, i la plaça del Doctor Robert, núm. 3 (entrada principal).

Tot i que les obres havien començat el 3 de gener de 1831, la col·locació de la primera pedra de l'església no es va dur a terme fins al 7 de març del mateix any, sent beneïda pel pare Tomàs Miret. Finalment l'edifici fou inaugurat oficialment el 9 de setembre de 1832, quan s'hi va traslladar el Santíssim (el temple havia estat beneït el 8 de setembre).

El finançament del temple fou fruit de la súplica dels escolapis arran d'una visita de Ferran VII i la seva esposa Maria Josepa de Saxònia a Sabadell l'any 1828. La subvenció, que fou concedida pel Reial Patrimoni el 22 de gener de 1829, va ser de 480.000 rals.

El dia 20 de juliol de 1936, en ple esclat de la Guerra Civil Espanyola, com altres temples de la ciutat, l'església fou incendiada junt amb imatges i altres objectes de culte. Conté en el seu interior les restes de Josep Reixach Reguer, Josep Cardona Dalmases i Mateu Casals Mas.

Bibliografia

Senyalització del Patrimoni Històric de Sabadell. Ajuntament de Sabadell, 2010.
Disponible a: <http://ca.sabadell.cat/Oficinadelpatrimoni/d/Senyalitzacio.pdf> (darrera consulta: Febrer 2019)

Església de Sant Antoni Maria Claret

AR.04.EA

ALTRES IMATGES

*Fotografia del bé
Equip redactor*

*Detall
Equip redactor*

Església de la Puríssima Concepció

AR.05.EA

DADES BàSIQUES

Adreça/es Via Massagué, de, 19 B Codi INE 187
Carrer Campanya, de, 34-38

Coordenades UTM x = 425576 ; y = 4600179 **Identificació al plànol** Nd1-22

Dades cadastrals	Número	Superfície	Sostre	N. plantes
	5703714DG2050B	1.415	1.815	PB+1

Plànol normatiu

LLEGENDA

- Límit de bé
- Entorn de protecció

Categoria de protecció:

- ⊗ BCIN
- ⊗ BCIL
- ✱ BPU

Nivell de protecció:

- 1. Integral
- 2. Conservació
- 3. Parcial
- 4. Ambiental
- 5. Documental
- Espais lliures protegits

Fotografia del bé

Emplaçament

Església de la Puríssima Concepció

AR.05.EA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	Volumètric
<i>Nº reg/cat.</i>	PEPBAMAS 9.14

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	2. Conservació
<i>Classificació</i>	Elements arquitectònics
<i>Altres prot.</i>	V.27.AM Via de Massagué

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

<i>Tipologia</i>	Arquitectura Religiosa (AR)
<i>Subtipologia</i>	Església
<i>Estil i Època</i>	Neoclassicisme Romàntic; Època contemporània. Segle XIX
<i>Cronologia</i>	1879-1885, 1892 campanar
<i>Autor/promotor</i>	Pascual Tintorer, Miquel, arquitecte
<i>Context</i>	El conjunt es troba a l'àrea urbana central de la ciutat de Sabadell. Conjunt eclesiàstic, actualment entre mitgeres, integrat per l'església i el campanar disposat centralment i al damunt d'aquesta; la sagristia i la rectoria.
<i>Elements</i>	L'església compta amb la portalada d'accés donant a la Via de Massagué, lleugerament retirada de l'alineació, creant un petit àmbit d'accés. L'edifici conforma una planta basilical d'una sola nau coberta amb volta d'aresta, presenta un absis semicircular i disposa de capelles entre els contraforts laterals.

La façana principal es compon per tres cossos verticals. Els laterals, d'alçada i amplada inferior, corresponen a les capelles i n'emmarquen el cos central. En aquest cos s'hi troba la portalada d'accés principal formada amb arc de mig punt i cor superior, ressaltat per l'imposta i rosetó emmarcat per arc de mig punt amb columnes.

Externament, les façanes són arrebossades i pintades, amb treballs de relleu a les cantonades i als emmarcaments d'obertures. Les obertures estan conformades amb arcs de mig punt i també cal destacar la portalada i el rosetó.

La coberta de la nau central és a dues vessants, desguassant les aigües sobre la coberta de les capelles, que són d'una única vessant. Això permet diferenciar la nau central i les capelles laterals. Externament totes les cobertes són acabades amb teula àrab. Interiorent cal destacar, apart de la volta d'aresta de la nau central, el trifori sobre les capelles format amb finestres bífores.

El Campanar és el segon que s'aixeca a Sabadell -fins aleshores només hi havia el de Sant Feliu, construït l'any 1724-. El 30 d'agost de 1892 el rector Salvador Vidal havia demanat permís a l'Ajuntament per construir-lo. S'inaugura el 21 d'octubre 1916. L'any 1893 i amb assistència del Bisbe de la Diòcesi, es procedeix a la col·locació de les dues campanes que havien estat en el campanar provisional des de 1881 i que provenien de Sant Pau de Riusec.

El novembre de 1918, es porta a terme la benedicció de les dues campanes forjades a Palència amb els noms de Maria, Josepa, Enrica i Francesca, Cristina i Irene.

El juliol de 1936 l'església fou destruïda i les campanes foses. El campanar, però, es mantingué dempeus.

El seu fons artístic es compona de pintures, talles barroques i vitralls. Entre les obres cal destacar les següents:

Imatge de talla de la Mare de Déu de Riusec, segle XIV. Dipositada a la Capella de l'Acolliment el 21 de maig de 1989.

Mare de Déu de Montserrat. Pintura a l'oli sobre tela de l'artista sabadellenc, Antoni Vila i Arrufat. Es va salvar en el decurs de la Guerra Civil i fou restaurada el 1996.

Consagració del seu Altar Major pel Bisbe de Barcelona, Dr. Gregori Modrego Casaus.

Relleus de l'escultor Camil Fàbregas i Dalmau.

Altar del Sagrat Cor. Pintura al fresc de Ricard Marlet i Saret.

Església de la Puríssima Concepció

AR.05.EA

Retaule de l'Altar del Sant Crist de la Bona Mort. Mosaic de Josep Maria Brull i Pagès.
Altar de la Mare de Déu de la Mercè, ofrena de la Confraria d'Ex-captius, amb pintures al fresc d'Antoni Vila Arrufat.
Capella del Santíssim Sacrament. Tota ella decorada amb pintures al fresc d'Antoni Vila i Arrufat.
Altar de Jesús de Natzaret, amb escultura de Josep Mª Brull i Pagès.
Altar del la Mare de Déu del Sagrat Cor. Obra de l'escultor Francesc Juventeny Boix.
Transformació de l'antic baptisteri en la Capella de l'Acolliment.
Quadre de l'Immaculada Concepció, copia anònima d'una obra de Bartolomé Esteban Murillo.
Quadre del Baptisme de Jesús, oli de Josep Mª Bosch, Prevere.
Quadre de La Pietat, oli de M. Teresa Batalla Martínez.

Ús actual

Religiós

Ús original/altres

Religiós

Estat conservació

Bo

Façanes/Coberta

Bon estat general dels paraments verticals, tant dels seus revestiments, així com dels elements que la configuren. S'estima un bon estat general de la coberta a través de la imatge expressada en la visió parcial del bé.

Estructura/Interior

La claredat tipològica d'aquesta construcció, un cop visitada interiorment, corrobora un manteniment correcte de l'estructura principal i distributiva de l'església. S'han preservat elements decoratius i béns mobles.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

- ☒ Valor històric
Bé referent en el context de la història de Sabadell per la seva monumentalitat que denota la lectura d'una època i un moment destacat en la disposició d'edificis o conjunts religiosos en llocs representatius de la ciutat com ho és la Via de Massagué.
- ☒ Valor urbanístic
Testimoni de l'evolució i transformació de l'estructura urbana a l'entorn del teixit històric central. Es reflecteix, també, la posició propera a una important via de comunicació com una situació estratègica envers el desenvolupament de ciutat.
- ☒ Valor arquitectònic/tipològic/artístic
Bé d'especial interès arquitectònic, el valor del qual resideix principalment en la seva estructura tipològica, així com el sistema constructiu derivat de l'arquitectura de l'eclecticisme amb una imatge externa que reflecteix els models més academicistes.
- ☒ Valor sociocultural i etnològic
Bé referent en el context sociocultural i etnològic de Sabadell per les seves característiques representatives i la dimensió social de l'església i la religió, reflex d'un període determinat en la construcció de ciutat.
- ☒ Valor natural/ambiental/paisatgístic
Bé singular i referent per la contribució en la preservació i el manteniment del caràcter harmònic i identificador, a partir de la seva monumentalitat, del paisatge urbà de Sabadell al primer terç del segle XX en aquest indret del Centre.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ

Element/s

NP 2. CONSERVACIÓ
Església amb campanar

NP 5. DOCUMENTAL
Resta de construccions i espais lliures delimitats en el plànol normatiu

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció
Manteniment i/o Reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Remodelació o Rehabilitació (eliminació parts contràries al bé patrimonial) sense alterar els valors tipològics del bé; Restauració; Reconstrucció i Reproducció (parts o elements artístics i/o ornamentals necessaris per a la comprensió del bé)

Regulació

Cal adequació;
CRITERIS D'INTERVENCIÓ
Conservar amb mètodes propis de la restauració adequada per tal de preservar la volumetria, les façanes i l'estructura tipològica original que poden incloure elements

Església de la Puríssima Concepció

AR.05.EA

	decoratius, ornamentals i/o béns mobles a l'interior.
<i>Façanes/Coberta</i>	Posar en relleu la tipologia i la composició de les façanes, el ritme, la proporció i forma de les obertures i els tancaments, amb la totalitat dels elements ornamentals i decoratius originals, si s'escau, que les configuren.
	En el cas de les cobertes hauran de preservar la forma i tipologia característica del bé catalogat.
<i>Entorn/Jardí</i>	L'espai d'accés donant a la Via de Massagué s'haurà de mantenir lliure de construccions.
<i>Estructura/interior</i>	No es permet l'enderroc de les estructures que són referents en els seus valors tipològics.

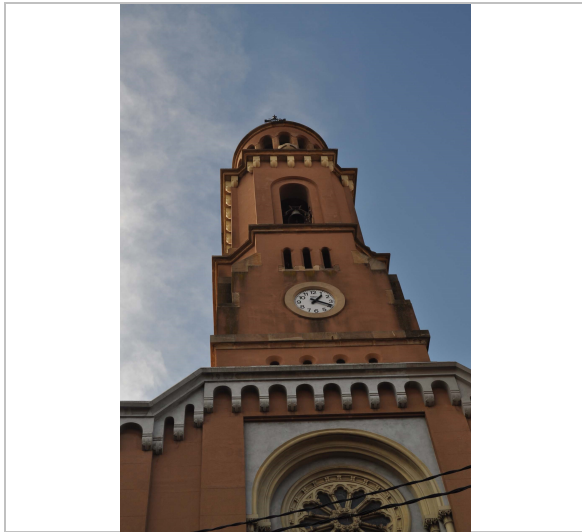
INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

<i>Informació històrica</i>	La parròquia de Santa Maria de la Puríssima Concepció s'erigeix canònicament com a tal el 27 de juny de 1867, s'instal·la provisionalment en la Capella de la Casa de la Caritat, ubicada en el lloc que ara ocupa la Plaça Marcet. Un any després de la canonització el Bisbe de Barcelona traspasa el tresor de l'antiga parròquia de Sant Pau de Riusec a la nova Puríssima. La nova seu de la parròquia arrenca el 21 de desembre de 1941 quan mossèn Josep Alomà Altisent, regent de la Parròquia, va beneir les quatre noves campanes: CAMPANA MAJOR. Batejada amb el nom de Montserrat-Olga. Els padrins van ser uns particulars. Presenta la inscripció "Alabo Déu". Fa 1030 kg. SEGONA. Batejada amb el nom d'Assumpció-Ramona. Els padrins foren també particulars. Presenta la inscripció "Ploro als difuns". Fa 600 kg. TERCERA. Batejada com Maria-Teresa. Té també padrins particulars. Presenta l'inscripció "Honorables Festes". Pesa 223 kg. QUARTA. Batejada com a Providència. Els padrins foren els pobres de la Casa de Caritat. Presenta la inscripció: "Déu vos Salve Maria". Pesa 120 kg. Forjades a Olot. Van sonar per primera vegada el Nadal de 1941. Fou dissenyada per Miquel Pascual i Tintorer, l'inici de la construcció data de 1879, l'agost d'aquest any es beneeix la primera pedra del temple i, sis anys més tard, el 31 de juliol de 1885, té lloc la benedicció de l'església. El campanar, del mateix arquitecte, comença la seva construcció l'any 1892 i s'inaugura el 21 d'octubre de 1893. El 20 de juliol de 1936 es crema l'església, la qual cosa comporta la destrucció de la coberta i l'òrgan. Amb la reconstrucció es traslladà l'escala d'accés al campanar, al costat de migdia, abans centrada respecte la façana principal, realitzant un cos al costat nord per mantenir la simetria. Les obres de reconstrucció de l'església tingueren lloc l'any 1943.
<i>Bibliografia</i>	PARRÒQUIA DE SANTA MARIA DE LA PURÍSSIMA CONCEPCIO. SABADELL. VALLÈS OCCIDENTAL. Antonio Mora Vergés
<i>Actuacions finca</i>	Recentment s'ha restaurat el Campanar i la façana de l'Església i s'ha arranjat la seva il·luminació.
	La parròquia te constituït un Arxiu-Museu. Aquest ha rebut l'aprovació de les institucions sabadellenques dedicades a l'història.
<i>Observacions</i>	La rajola decorativa a Sabadell. Núm. de fitxa 21. Teulada.

Església de la Puríssima Concepció

AR.05.EA

ALTRES IMATGES

Fotografia del bé
Equip redactor

Fotografia del bé
Equip redactor

Detall
Equip redactor

Detall
Equip redactor

AR.06.EA

Emplaçament

Església de Sant Agustí

AR.06.EA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	Global
<i>Nº reg/cat.</i>	PEPBAMAS 9.15

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	1. Integral
<i>Classificació</i>	Elements arquitectònics

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

<i>Tipologia</i>	Arquitectura Religiosa (AR)
<i>Subtipologia</i>	Església
<i>Estil i Època</i>	Neogòtic; Època contemporània. Segle XX
<i>Cronologia</i>	1924-1932
<i>Autor/promotor</i>	Bernardí Martorell i Puig
<i>Context</i>	El conjunt es troba a l'àrea urbana de la ciutat de Sabadell, concretament al barri del Centre.
<i>Elements</i>	Conjunt eclesiàstic, integrat per l'església pertanyent al conjunt escolar dels Pares Escolapis i amb l'accés principal donant al carrer de l'Escola Pia.

La façana principal de l'església, actualment inacabada, es troba formada per tres cossos, distingint-se'n la portalada amb arquivolta i un petit rosetó superior. Està acabada amb maó vist, mentre que la façana lateral combina aquest material amb el paredat, jugant amb el cromatisme.

La façana lateral donant al carrer de Coromines, amb la portalada lateral coincident amb el transsepte (actualment tapiada), compta amb un basament opac i una composició marcada per contrastos volumètrics i cromàtics, aquests últims donats per la utilització de diferents materials. Tractament diferencial al sòcol, juga amb el contrast volumètric marcat pels contraforts i arcbotants de la nau principal.

Distinció de la nau central i el transsepte, més elevades que les naus laterals. L'església compta amb planta basilical de tres naus (una central i capelles als contraforts) i transsepte. La nau central, de gran alçada i lleugerament més elevada, es separa de les laterals per arcs parabòlics de maó vist. La utilització de materials d'aparença lleugera i el contrast entre ple i buit, donen gran esveltesa a aquesta església. Arcs parabòlics acabats amb maó vist i parament revestits i pintats. La coberta de l'església segueix les vessants dels arcs parabòlics, a dues vessants.

A l'interior hi ha: pintures de nois i noies de Mauri per l'altar de Sant Josep de Calasanç amb escultura de Juventeny i tres relleus d'alabastre policromat (1945-1949); altar de la Mare de Déu de l'Escola Pia amb imatge de talla de Claudi Rius (1945-1952); Altar de Sant Pompili amb imatge de Fàbregas (1947) i Altar de Sant Benet, projectat i pintat per Joan Pàres (1950-1951). Inexistència del campanar, el qual mai es va arribar a construir.

<i>Ús actual</i>	Religiós
<i>Ús original/altres</i>	Religiós
<i>Estat conservació</i>	Bo
<i>Façanes/Coberta</i>	Bon estat general dels paraments verticals, tant dels seus revestiments, així com dels elements que la configuren. S'estima un bon estat general de la coberta a través de la imatge expressada en la visió parcial del bé.
<i>Estructura/Interior</i>	La claredat tipològica d'aquesta construcció, un cop visitada interiorment, corrobora un manteniment correcte de l'estructura principal i distributiva de l'església. S'han preservat elements decoratius i béns mobles.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

☒ Valor històric

Bé referent en el context de la història sabadellenca per la seva representativitat en la lectura d'una època amb la disposició dels edificis de culte i escoles, al centre històric. Construccions significatives en la dimensió cultural de la ciutat.

Església de Sant Agustí

AR.06.EA

☒ Valor urbanístic	Conjunt emblemàtic (Església i Escola Pia) per la contribució en la lectura de la formació, evolució i transformació de l'estructura urbana del Centre a partir de la implantació de construccions dotacionals de rellevància com la que ens ocupa.
☒ Valor arquitectònic/tipològic/artístic	Bé d'especial interès el valor del qual resideix, principalment, en la seva estructura tipològica reflectida en les façanes i com a reflex de les tècniques constructives modernistes, així com per l'equilibri compositiu que ofereix la seva imatge exterior.
☒ Valor sociocultural i etnològic	Conjunt referent en el context sociocultural i etnològic de Sabadell per les seves característiques representatives i la dimensió social de l'església i l'escola associada, reflex d'un període determinat en la construcció de ciutat.
☒ Valor natural/ambiental/paisatgístic	Conjunt singular i referent per la contribució en la preservació i el manteniment del caràcter harmònic i identificador, a partir de la seva monumentalitat, del paisatge urbà de Sabadell al primer terç del segle XX en aquest indret del Centre.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ

Element/s Església

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o Reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Remodelació o Rehabilitació (eliminació parts contràries al bé patrimonial) sense alterar els valors tipològics del bé; Restauració; Reconstrucció i Reproducció (parts o elements artístics i/o ornamentals necessaris per a la comprensió del bé)

CRITERIS D'INTERVENCIÓ

Conservar amb mètodes propis de la restauració adequada.

Façanes/Coberta Posar en relleu la tipologia i la composició del bé, expressat en les façanes i les cobertes, s'haurà d'intervenir segons els criteris següents:

Façanes: les intervencions que es portin a terme hauran de respectar la geometria, el ritme, la proporció i la forma de les obertures i els tancaments associats al bé original; el tractament exterior (obra vista i/o revestiments) amb els seus materials constitutius; les fusteries originals (fins i tot revertint les parts o modificades en el temps), així com la totalitat de tots els elements ornamentals i decoratius que la conformen.

Cobertes: les intervencions hauran de preservar la forma, geometria i tipologia característica de la solució de coberta (plana, inclinada o mixte) originària del bé. Fins i tot revertint actuacions contràries i/o cossos o elements sobreposats.

Estructura/interior No es permet l'enderroc de cap de les estructures que són referents en els seus valors tipològics.

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La primera pedra fou posada el 25 de maig de 1924. El primer de maig del 1932 l'església va ésser beneïda, encara que no estava acabada, ja que mancaven la façana principal i el campanar, que havia de tenir 40 m.

Va actuar com ajudant el futur arquitecte sabadellenc Vila Juanico i el paleta local Simó Piera que va ser qui va rebre a Le Corbusier en la seva visita a Sabadell.

Església de Sant Agustí

AR.06.EA

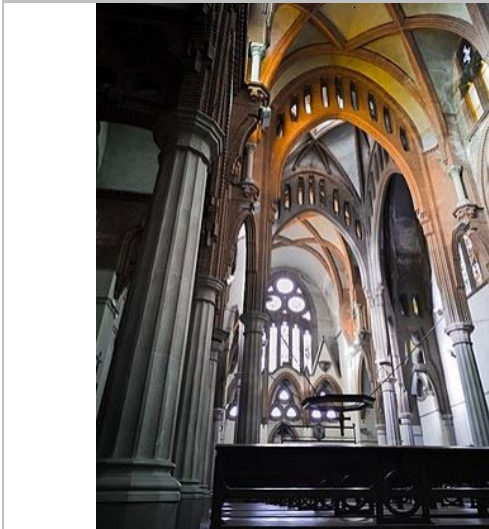
ALTRES IMATGES

Fotografia del bé
Equip redactor

Fotografia del bé
Equip redactor

Fotografia interior
Equip redactor

Gravat
Web

Església de Sant Vicenç de Jonqueres

AR.07.EA

DADES BÀSIQUES

Adreça/es Carretera Prats Lluçanès, de, 490

Codi INE 187

Coordenades UTM x = 425144 ; y = 4602382

Identificació al plànol Nd1-08

Dades cadastrals

Número

Superfície

Sostre

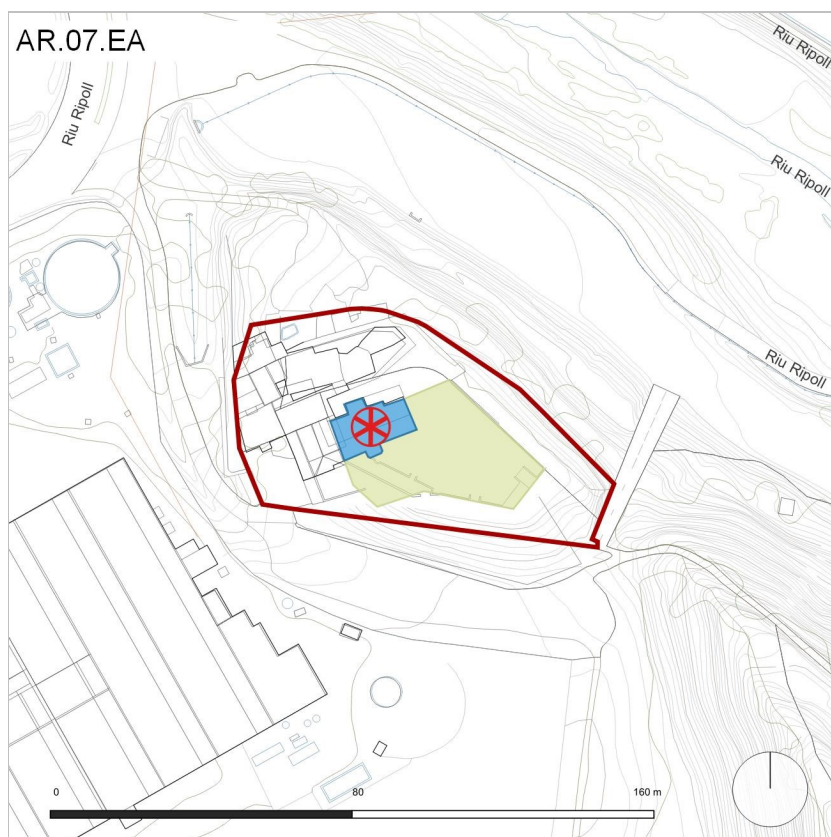
N. plantes

5225010DG2052D

2.592

403

PB+1

Plànol normatiu

LLEGENDA

- Límit de bé
- Entorn de protecció

Categoria de protecció:

- ⊗ BCIN
- ⊗ BCIL
- ✱ BPU

Nivell de protecció:

- 1 1. Integral
- 2 2. Conservació
- 3 3. Parcial
- 4 4. Ambiental
- 5 5. Documental
- Espais lliures protegits

Fotografia del bé

Emplaçament

Església de Sant Vicenç de Jonqueres

AR.07.EA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	Volumètric
<i>Nº reg/cat.</i>	PEPBAMAS 9.17

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	2. Conservació
<i>Classificació</i>	Elements arquitectònics
<i>Altres prot.</i>	AEA.24.BARP Sant Vicenç de Jonqueres - Collsalarca

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

<i>Tipologia</i>	Arquitectura Religiosa (AR)
<i>Subtipologia</i>	Conjunt Església + Mas
<i>Estil i Època</i>	Romànic; Època medieval. Baixa Edat Mitjana (Segles XIII-XV)
<i>Cronologia</i>	s. XII-XIII
<i>Autor/promotor</i>	Desconegut
<i>Context</i>	El conjunt es troba en un entorn natural, al rodal, fora de l'àrea urbana de la ciutat de Sabadell.
<i>Elements</i>	Conjunt eclesiàstic aïllat, integrat per església, rectoria (al mur de ponent de l'església), sagristia (actualment tancada i en desús), campanar i cementiri (al cantó sud-est). L'església compta amb la portalada donant a la rectoria, i un accés secundari (actualment el principal) ubicat a la façana nord. La façana principal de l'església, a l'oest de la nau principal i que dona a la rectoria, es compon per un únic cos vertical, on s'hi troba la portalada d'accés (lleugerament elevada de la cota exterior) amb arc de mig punt adovellat i coronada superiorment pel campanar. L'església compta amb planta rectangular d'una sola nau de quatre crugies, amb dues capelles laterals de planta quadrada a banda i banda. La nau de l'església compta amb encavallades metàl·liques de nova construcció sota empostissat en fusta, amb un arc de diafragma entre el cor i la resta. Una de les capelles compta amb volta per aresta i volta de canó a l'altra. Les façanes laterals, no compten amb un ritme clar, amb finestres amb emmarcaments rectangulars. A la façana Nord s'hi troba l'actual portal d'accés (d'època renaixentista), emmarcada amb pedra ben tallada, amb llinda plana i fals timpà. La façana principal té una clara composició de simetria, amb portalada i campanar al seu damunt. Les façanes laterals, no compten amb un ritme clar. La façana principal es troba acabada amb carreus vistos i la resta arrebossades i pintades. La coberta de l'església és a dos vessants, amb carener perpendicular a la façana de oest. Distinció de la planta rectangular de l'església amb ressalt del campanar. Aquest és d'espadaña de dos ulls, d'època romànica, ubicat al costat de ponent.
<i>Ús actual</i>	Associatiu (Servei General d'Informació de Muntanya)
<i>Ús original/altres</i>	Religiós
<i>Estat conservació</i>	Bo

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

☒ Valor històric

Bé referent en el context de la història sabadellenca per la seva representativitat en la lectura d'una època amb la disposició d'ermites esglésies -en aquest cas-, al rodal de la ciutat. Construccions significatives en la dimensió cultural del municipi.

Església de Sant Vicenç de Jonqueres

AR.07.EA

☒ Valor arqueològic i paleontològic	Bé referent emplaçat en un solar que forma part d'una Àrea d'Expectativa Arqueològica i/o Paleontològica que cal preservar en tota la seva dimensió. Qualsevol treball que afecti el subsol es regirà per la normativa vigent.
☒ Valor arquitectònic/tipològic/artístic	El valor principal recau en l'ordenació de les edificacions que conformen el conjunt seguint un model evolutiu per aquestes dotacions. El conjunt està format per l'edifici de l'església, la rectoria, la sagristia, el campanar i el clos del cementiri.
☒ Valor sociocultural i etnològic	Conjunt referent en el context sociocultural i etnològic de Sabadell per les seves característiques representatives, especialment en la tradició i record de les activitats desenvolupades al voltant d'esglésies, capelles o ermites, al rodal de la ciutat.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ

Element/s Església, rectoria, sagristia, campanar i cementiri

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o Reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Remodelació o Rehabilitació (eliminació parts contràries al bé patrimonial) sense alterar els valors tipològics del bé; Restauració; Reconstrucció i Reproducció (parts o elements artístics i/o ornamentals necessaris per a la comprensió del bé)

CRITERIS D'INTERVENCIÓ

Conservar amb mètodes propis de la restauració adequada per tal de preservar la volumetria, les façanes i l'estructura tipològica original que poden incloure elements decoratius, ornamentals i/o béns mobles a l'interior.

Façanes/Coberta Posar en relleu la tipologia i la composició de les façanes, el ritme, la proporció i forma de les obertures i els tancaments, amb la totalitat dels elements ornamentals i decoratius originals, si s'escau, que les configuren.

En el cas de les cobertes hauran de preservar la forma i tipologia característica del bé catalogat.

Entorn/Jardí L'espai lliure protegit s'haurà de mantenir sense construccions

Estructura/interior No es permet l'enderroc de les estructures que són referents en els seus valors tipològics.

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Parròquia del terme de Jonqueres, terme que depenia del Castell de Terrassa; s'estenia des de Castellar i Sentmenat, pel costat de tramuntana, i fins a Sant Quirze de Terrassa per la banda de migdia, i limitava pel costat de llevant amb Sabadell (límit que seguia el c. de les Valls, la via Massagué i el camí de Can Puiggener), i per ponent amb el terme de Sant Julià d'Alta.

L'any 1001 aquest edifici surt documentat per primera vegada; i apareix com a parròquia l'any 1017.

L'any 1214 s'hi fundà un monestir de monges benetes amb el nom de Santa Maria de Jonqueres, monestir fundat per Maria de Terrassa. Per influència de Garsendis, vescomtessa de Bearn i senyora de Castellbell i Montcada, i també de la vila de Sabadell i el terme d'Arraona, el monestir passà, l'any 1233, a l'ordre de la Fe i de la Pau. Aquest ordre s'extingí l'any 1269 i el monestir passà a mans de l'ordre de Santiago. Entre aquesta darrera data i el 1298 el monestir es traslladà als afores de Barcelona. Sant Vicenç, però, seguí funcionant com a parròquia dins el terme de Jonqueres. Aquesta en l'aspecte religiós depenia del Bisbat de Barcelona, i en l'aspecte civil i polític depenia del Castell de Terrassa. L'any 1562 es produeix la divisió d'aquesta parròquia i d'altres del terme de Terrassa. Però no és fins el 1800 que aquesta separació és total, és el moment en què s'aconsegueix un batlle propi, independent del de la vila de Terrassa.

A finals del s. XVIII es comença a formar un nucli de poblament separat de la parròquia (la Creu Alta), l'augment progressiu d'aquest nucli fou motiu suficient perquè els seus habitants demanessin el trasllat de la parròquia. Aquest canvi de parròquia s'aconseguí provisionalment l'any 1882 i definitivament l'any 1889.

Església de Sant Vicenç de Jonqueres

AR.07.EA

Per altra banda la vila de Sabadell tenia un gran interès per annexionar-se aquest terme, l'any 1852 aconseguirà la primera annexió (part de l'actual Ronda Zamenhof amb la Riereta, actual Ronda Ponent). La resta de territori no l'aconseguirà fins el 1904.

En aquesta església hi podem observar diferents etapes constructives, una que va del s. XI al s. XIII, determinada per un edifici de tipologia romànica, de planta rectangular (mida més reduïda que l'actual), del qual es conserva el mur de ponent i el nord. La següent etapa va del s. XIII al s. XIV, produint-se una ampliació lateral pel cantó sud en època gòtica. Trobem una altra etapa d'època Renaixentista (s. XVI-XVII), moment en què es construeix la rectoria. La darrera de les etapes té lloc durant el s. XVIII, reforma en la qual s'allarga la nau pel cantó de llevant, creant-se un espai destinat a sagristia. Es construeix la capella pel costat sud.

Finalment l'any 1993 es produeix una consolidació, rehabilitació i restauració donant a l'edifici un nou ús, actualment l'església ha estat transformada en seu del Servei General d'Informació d'Alta Muntanya.

Bibliografia

Quaderns de Patrimoni I: Església de Sant Vicenç de Jonqueres. Autor: Masagué, Josep Maria.

"Història gràfica del riu Ripoll al seu pas per Sabadell. 1864-1964" Autors: Òscar Carbonell i Costa i Jordi Prat i Fernández. Edició de l'Ajuntament de Sabadell. 2003.

Actuacions finca

En els anys 90, l'ermita i la rectoria es trobaven en procés de rehabilitació sota el patronatge de l'Ajuntament de Sabadell (actual propietari), del Fons social Europeu i del Servei d'Ocupació de Catalunya.

Església de Sant Vicenç de Jonqueres

AR.07.EA

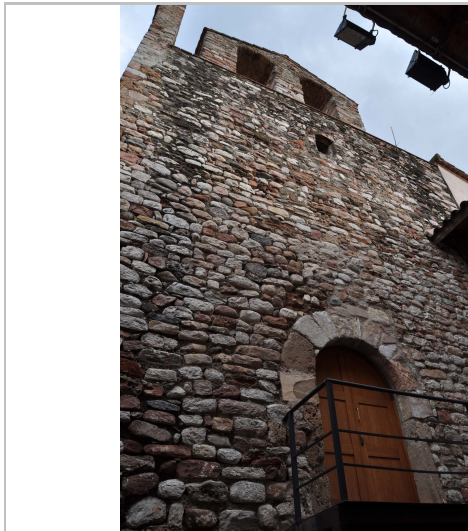
ALTRES IMATGES

*Fotografia del bé
Equip redactor*

*Detall
Equip redactor*

*Fotografia del bé
Equip redactor*

Ermita de Sant Iscle i Santa Victòria

AR.08.EA

DADES BÀSIQUES

Adreça/es Parc Periurbà de la Salut

Codi INE 187

Coordenades UTM x = 426882 ; y = 4601682

Identificació al plànol Nd1-13

Dades cadastrals

Número

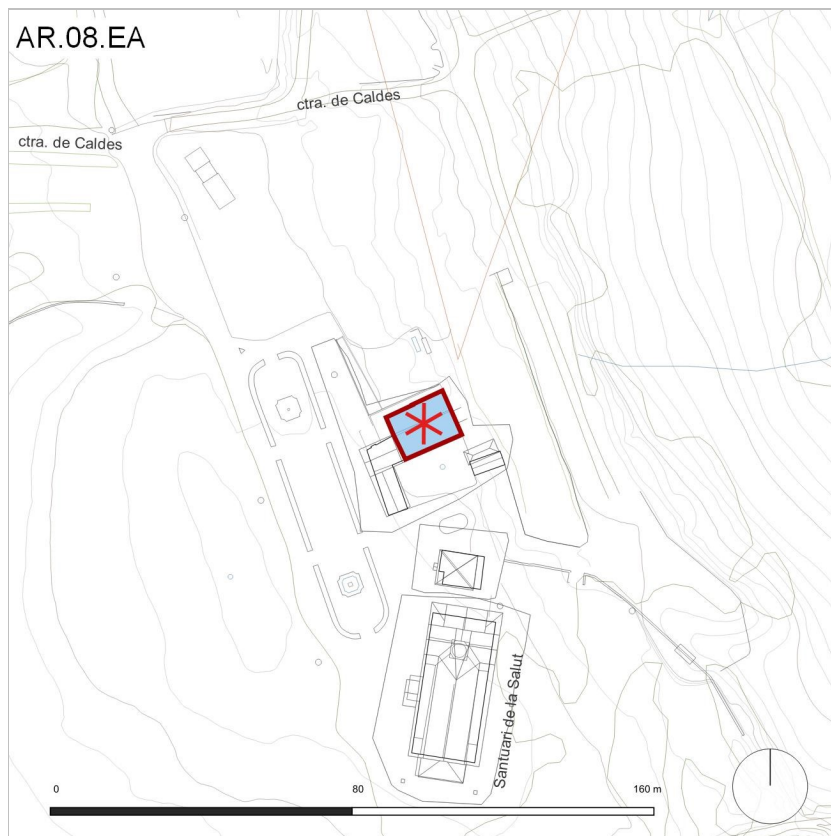
Superfície

Sostre

N. plantes

7018002DG2071B0001QG

829

Plànol normatiu

LLEGENDA

- Límit de bé
- Entorn de protecció

Categoria de protecció:

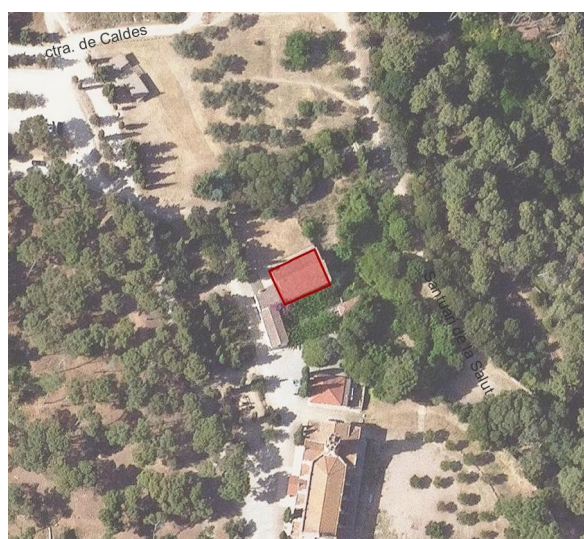
- BCIN
- BCIL
- BPU

Nivell de protecció:

- 1. Integral
- 2. Conservació
- 3. Parcial
- 4. Ambiental
- 5. Documental
- Espais lliures protegits

Fotografia del bé

Emplaçament

Ermita de Sant Iscle i Santa Victòria

AR.08.EA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	Altres béns
<i>Nivell prot.</i>	Documental
<i>Nº reg/cat.</i>	PEPBAMAS 9.19

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BPU
<i>Nivell prot.</i>	3. Parcial
<i>Classificació</i>	Elements arquitectònics

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

<i>Tipologia</i>	Arquitectura Religiosa (AR)
<i>Subtipologia</i>	Conjunt Ermita + Mas
<i>Estil i Època</i>	Romànic; Època medieval. Alta Edat Mitjana (Segles VIII-XII)
<i>Cronologia</i>	s. XI
<i>Autor/promotor</i>	Desconegut
<i>Context</i>	El conjunt es troba al rodal; a la plana de la carretera de Sabadell a Caldes de Montbui.
<i>Elements</i>	Petit edifici de planta rectangular erigit sobre de les ruïnes de la vila romana de la Salut, essent el presbiteri situat exactament sobre la musivària pagana del déu Neptú.

En l'actualitat aquesta ermita està situada a la part de tramuntana de l'hostal: un petit edifici de planta rectangular i petits carreus, que és el llegat produït per diverses modificacions que s'hi han produït a la llargada de les centúries.

Façanes de carreus senzilla i absent de decoració. Una de les façanes, sembla que conté l'accés a través d'una portalada actualment rectangular i una petita finestra per sobre d'aquesta. A la part posterior de l'ermita hi ha una portalada formada per tres arcs. Remat de les façanes amb petit ràfec sustentat per tortugada.

Actualment es poden veure els emmarcaments d'algunes obertures de maó vist. Obertura arquivada en una de les façanes, amb finestra a la part superior que sembla ser la porta d'accés tot i que actualment és inaccessible.

La coberta de l'ermita és a una única vessant, desguassant l'aigua a la façana longitudinal a través d'unes canals.

Dels vestigis romans podem veure a dins de la capella la piscina de les termes i una imatge d'un mosaic amb la representació de Neptú que pavimentava l'espai. El mosaic original es troba exhibit al Museu d'Història de Sabadell des de l'any 1934. A les dependències de l'hostatgeria també han quedat a la vista elements constructius d'època romana i altres elements arqueològics d'època medieval.

La rehabilitació de l'ermita ha posat al descobert murs i altres elements arquitectònics de les diferents etapes constructives de l'edifici, que van tenir lloc als segles XIII i XIV -època gòtica- i més tard al segle XVIII -època barroca.

Ús actual Equipament cultural

Ús original/altres Religios

Estat conservació Bo

Façanes/Coberta Bon estat general dels paraments verticals, tant dels seus revestiments, així com dels elements que la configuren. S'estima un bon estat general de la coberta a través de la imatge expressada en la visió parcial del bé.

Entorn/Jardí Bon estat de conservació de les edificacions de l'entorn i que constitueixen el conjunt del Santuari de la Salut.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

☒ Valor històric

La primitiva ermita, tenia una necròpolis associada, data del segle X i fou construïda damunt una vil·la romana. L'edifici religiós fou reformat en època gòtica (segles XIII i XIV) i després en època barroca (segles XVII i XVIII).

Ermita de Sant Iscle i Santa Victòria

AR.08.EA

☒ Valor arqueològic i paleontològic	Bé referent emplaçat en un solar que forma part d'una Àrea d'Expectativa Arqueològica i/o Paleontològica que cal preservar en tota la seva dimensió. Qualsevol treball que afecti el subsol es regirà per la normativa vigent.
☒ Valor arquitectònic/tipològic/artístic	És remarcable la interacció dels estils arquitectònics en el conjunt de la construcció. Altrament s'han de valorar les restes arqueològiques, especialment el mosaic romà.
☒ Valor sociocultural i etnològic	Bé referent en el context sociocultural i etnològic de Sabadell per les seves característiques representatives, especialment en la tradició i record de les activitats desenvolupades al voltant d'esglésies, capelles o ermites, al rodal de la ciutat.
☒ Valor natural/ambiental/paisatgístic	Juntament amb el Santuari de la Salut cal destacar la contribució en la preservació i el manteniment del caràcter harmònic i de simbiosi entre les construccions i el paisatge de l'entorn com a mostra representativa dels ambients significatius del rodal.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ

<i>Element/s</i>	NP 3. PARCIAL La part de l'estructura i la coberta que conformaven originàriament l'ermita de Sant Iscle
	NP 5. DOCUMENTAL Resta de construccions

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

<i>Tipus d'intervenció</i>	Manteniment i/o Reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Remodelació o Rehabilitació (eliminació parts contràries al bé patrimonial) sense alterar els valors tipològics del bé; Restauració; Reconstrucció i Reproducció (parts o elements artístics i/o ornamentals necessaris per a la comprensió del bé); Ampliació
	CRITERIS D'INTERVENCIÓ Restauració tipològica adequada a fi de preservar i revaloritzar totes les parts o elements protegits d'aquest bé.
	Les intervencions d'ampliació, si el planejament general vigent ho permet, hauran de preservar els valors tipològics i formals que han justificat la seva catalogació amb aquest nivell de protecció.
<i>Façanes/Coberta</i>	Posar en relleu la tipologia i la composició de les façanes, el ritme, la proporció i forma de les obertures i els tancaments, amb la totalitat dels elements ornamentals i decoratius originals, si s'escau, que les configuren.
	Es permet la reordenació compositiva de les obertures de l'edificació no protegida parcialment d'acord amb les conclusions de l'estudi patrimonial.
<i>Estructura/interior</i>	No es permet l'enderroc de les estructures referents en els seus valors tipològics i que són objecte de protecció física, excepte de les parts contràries al bé patrimonial i cossos o altres elements distorsionadors afegits.

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

<i>Informació històrica</i>	Al paratge de la Salut es coneix l'existència de diverses edificacions corresponents a diferents èpoques històriques, que testimonien una ocupació del lloc amb finalitats diferents. D'època romana és una vil·la (segles I aC - IV dC) dedicada a l'explotació de la vinya, bàsicament. Damunt una part d'aquesta vil·la es construí al segle X una ermita dedicada, segurament, ja en aquest moment, als sants cordovesos Iscle i Victòria. A redós d'aquesta ermita i arran de la troballa llegendària d'una marededéu prop la font de la Salut s'inicià, el 1697, l'Aplec de la Mare de Déu de la Salut, patrona de Sabadell. Al segle XIX l'estat ruïnós de l'antiga ermita va fer plantejar la construcció de l'actual santuari (1882), obra de Miquel Pasqual. L'evolució arquitectònica d'aquesta església és paral·lela a la d'altres esglésies de Sabadell -Sant Pau de Riu-sec, Sant Julià d'Alta i l'actual Sant Fèlix (antiga Sant Salvador)-, les quals també tenen un origen medieval i experimenten ampliacions i reformes en el segle XIV primer i en el segle XVIII després, coincidint amb una època

Ermita de Sant Iscle i Santa Victòria

AR.08.EA

d'expansió dels ordes religiosos i de llur santoral, la fundació de confraries i la construcció de retaules.

En el cas de l'ermita, s'ha constatat una primera fase d'assentament d'època preromànica, documentada gràcies a les troballes d'unes tombes antropomorfes i algunes sitges corresponents al segle IX, que ens parlen d'una ocupació a la qual no es pot associar, de moment, cap recinte.

Al segle X, es construí una petita ermita de planta rectangular amb parets fetes de còdols lligats amb morter de calç. Al mur de migdia s'han conservat dues finestres d'esqueixada. Associada a l'església hi havia una necròpolis de tombes antropomorfes.

Entre els segles XIII i XIV s'amplià l'església primitiva i es construí un nou absis de planta rectangular a llevant i una nova façana a ponent. També en aquest moment es construí una nova.

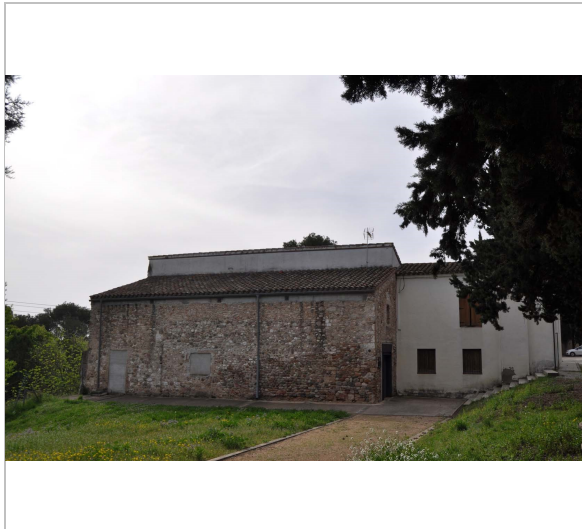
Actuacions finca

L'any 2007 s'inaugurà l'ermita restaurada i museïtzada.

Ermita de Sant Iscle i Santa Victòria

AR.08.EA

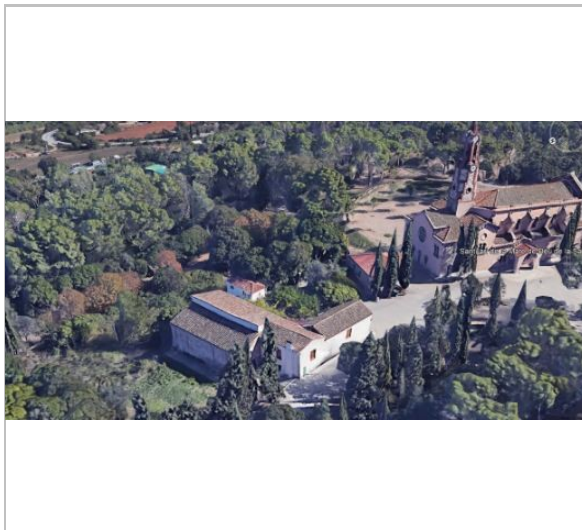
ALTRES IMATGES

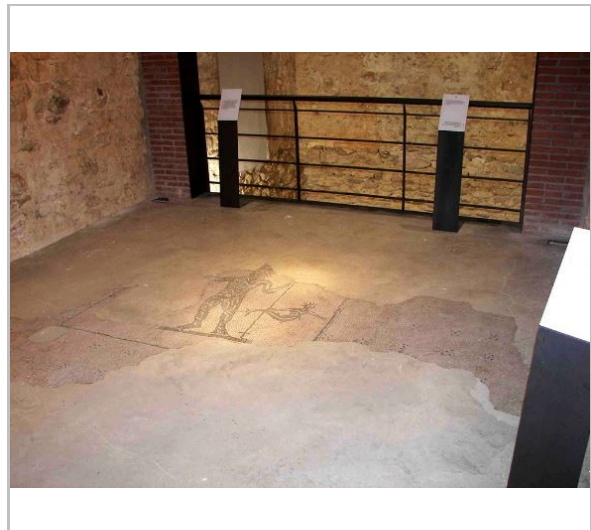
Fotografia del bé
Equip redactor

Fotografia del bé
Equip redactor

Fotografia del bé
Web

Interior. Mosaic
AS

Ermita de Sant Vicenç de Verders

AR.09.EA

Altres denominacions Sant Vicenç de Sarriera

DADES BÀSIQUES

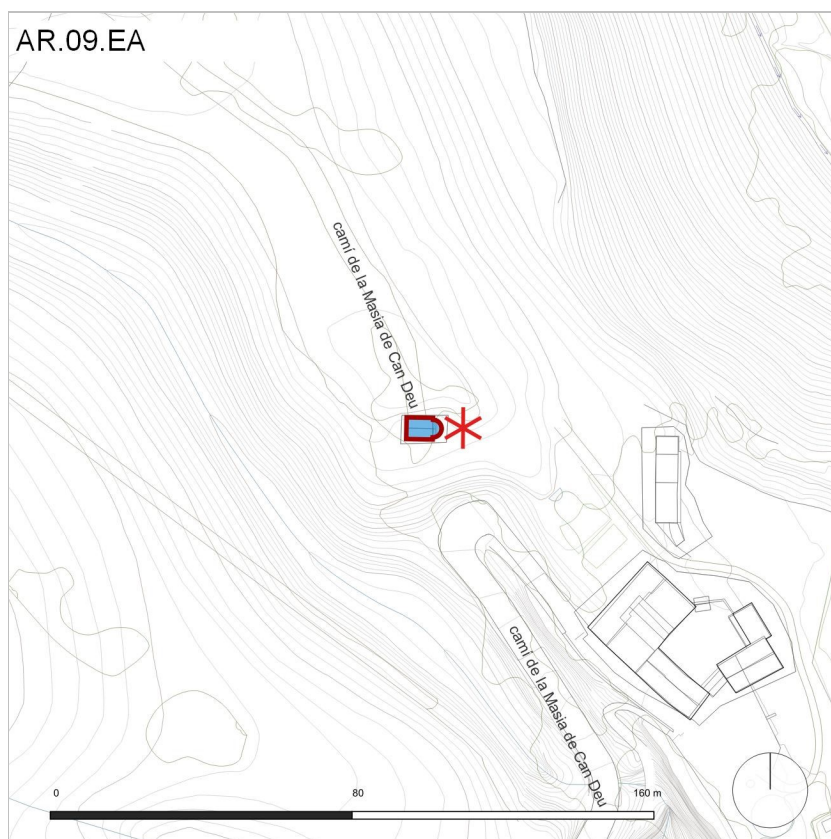
Adreça/es Rodal. Masia de Can Déu, 77

Codi INE 187

Coordenades UTM x = 423574 ; y = 4603484

Identificació al plànol Nd1-07

Dades cadastrals	Número	Superfície	Sostre	N. plantes
001407200DG20C	91	46	PB	

Plànol normatiu

LLEGENDA

- Límit de bé
- Entorn de protecció

Categoria de protecció:

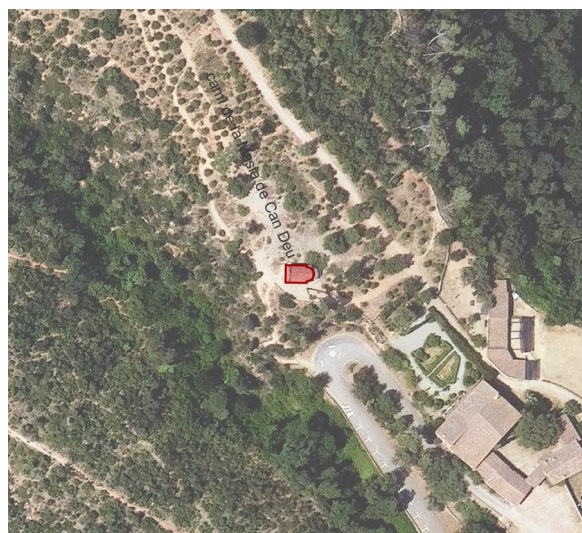
- ⊗ BCIN
- ⊗ BCIL
- * BPU

Nivell de protecció:

- 1. Integral
- 2. Conservació
- 3. Parcial
- 4. Ambiental
- 5. Documental
- Espais lliures protegits

Fotografia del bé

Emplaçament

Ermita de Sant Vicenç de Verders

AR.09.EA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	Documental
<i>Nº reg/cat.</i>	PEPBAMAS 9.20

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	2. Conservació
<i>Classificació</i>	Elements arquitectònics

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

<i>Tipologia</i>	Arquitectura Religiosa (AR)
<i>Subtipologia</i>	Ermita
<i>Estil i Època</i>	Romànic; Època medieval. Alta Edat Mitjana (Segles VIII-XII)
<i>Cronologia</i>	s. XI
<i>Autor/promotor</i>	Desconegut
<i>Context</i>	El conjunt es troba en un entorn natural, fora de l'àrea urbana de la ciutat de Sabadell, concretament en el Bosc de Can Deu. La seva posició és fruit d'un trasllat. Així, durant el curs 1973-74, aprofitant el baix nivell de les aigües del pantà de Sau, després d'una gran sequera, va ser traslladada al bosc de Can Deu per poder-la conservar. Malgrat que s'afirma que va ser desmuntada i tornada a bastir pedra per pedra, certament el bassament dels murs s'ha quedat a Osona. La major part dels carreus, però, són els originals.
<i>Elements</i>	Conjunt eclesiàstic aïllat, integrat únicament per ermita de petites dimensions (d'estil romànic), amb portalada a la façana principal donant a oest i un segon accés a la façana de sud. Ermita d'estil romànic. Presenta característiques preromàniques i llombardes. La porta d'accés és en arc rodó i amb emmarcament de pedres. Té una sola nau amb volta de canó i un absis semicircular decorat amb arcuacions llombardes damunt d'una finestra central de doble esqueixada. La porta principal i la lateral tenen un arc de mig punt. Avui tota la teulada és de lloses, tot i que abans només n'hi havia a l'absis. A sobre hi ha una obertura de petites dimensions amb les mateixes característiques. La coberta és a dos vessants i de teula. La portalada a la façana principal dona a l'oest i té un segon accés a la façana de sud.
<i>Ús actual</i>	Religiós
<i>Ús original/altres</i>	Religiós
<i>Estat conservació</i>	Bo
<i>Façanes/Coberta</i>	Bon estat general dels paraments verticals, formats per carreus de pedra. S'estima un bon estat general de la coberta a través de la imatge expressada en la visió parcial del bé.
<i>Estructura/Interior</i>	La claredat tipològica d'aquesta construcció fa preveure un manteniment correcte de l'estructura principal de l'ermita.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

☒ Valor històric	Tot i que fou traslladada i reconstruïda pedra a pedra des del seu emplaçament originari, l'ermita és un bé referent en el context de la història sabadellenca per la seva representativitat en la lectura d'una època i l'arrelament al bosc de Can Déu.
☒ Valor arquitectònic/tipològic/artístic	El valor resideix principalment en la seva estructura tipològica, l'estil romànic representatiu d'una època, reflectit en la tipologia, la nau única, l'absis amb arcuacions llombardes i la disposició de la coberta, a dues vessants.
☒ Valor natural/ambiental/paisatgístic	Tot i ser un element reubicat, avui és referent per la contribució en la preservació i el manteniment del caràcter harmònic i de simbiosi entre la construcció i el paisatge de l'entorn com a mostra representativa dels ambients del rodal.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ

Ermita de Sant Vicenç de Verders

AR.09.EA

Element/s Ermita

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o Reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Remodelació o Rehabilitació (eliminació parts contràries al bé patrimonial) sense alterar els valors tipològics del bé; Restauració; Reconstrucció i Reproducció (parts o elements artístics i/o ornamentals necessaris per a la comprensió del bé)

CRITERIS D'INTERVENCIÓ

Conservar amb mètodes propis de la restauració adequada per tal de preservar la volumetria, les façanes i l'estructura tipològica original que poden incloure elements decoratius, ornamentals i/o béns mobles a l'interior.

Façanes/Coberta Posar en relleu la tipologia i la composició de les façanes, el ritme, la proporció i forma de les obertures i els tancaments, amb la totalitat dels elements ornamentals i decoratius originals, si s'escau, que les configuren.

En el cas de les cobertes hauran de preservar la forma i tipologia característica del bé catalogat.

Estructura/interior No es permet l'enderroc de les estructures que són referents en els seus valors tipològics.

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Aquesta ermita, la construcció de la qual es situa entre el 1073 i el 1100, s'anomenava originàriament Sant Vicenç de Sarriera, aquesta, situada al terme municipal de Santa Maria de Corcó, servia de parròquia als masos de la demarcació del Monestir de Sant Pere de Casserres (Osona). L'església estava al costat del Mas Verders, mas que acabarà per donar-li nom. L'any 1572 s'abandonà la seva funció religiosa i esdevingué una dependència del Mas. L'any 1973 fou traslladada i reconstruïda pedra a pedra des del seu emplaçament originari al terme de l'Esquirol, avui colgat sota les aigües de l'embassament de Sau, fins al seu lloc actual al bosc de Can Deu.

És propietat de la Caixa de Sabadell.

Bibliografia Fernández Lòpez, Lluís. Itineraris pel rodal de Sabadell. Sabadell: Unió Excursionista de Sabadell, 2004, p. 245.

Lluís Fernández i Cesc Prat (coord.). Quatre itineraris pel Ripoll a Sabadell. Sabadell: Amics del Ripoll, 2004.

Ermita de Sant Vicenç de Verders

AR.09.EA

ALTRES IMATGES

*Fotografia del bé
Equip redactor*

*Fotografia del bé
Equip redactor*

*Fotografia del bé
Equip redactor*

Capella de Sant Nicolau

AR.10.EA

DADES BÀSIQUES

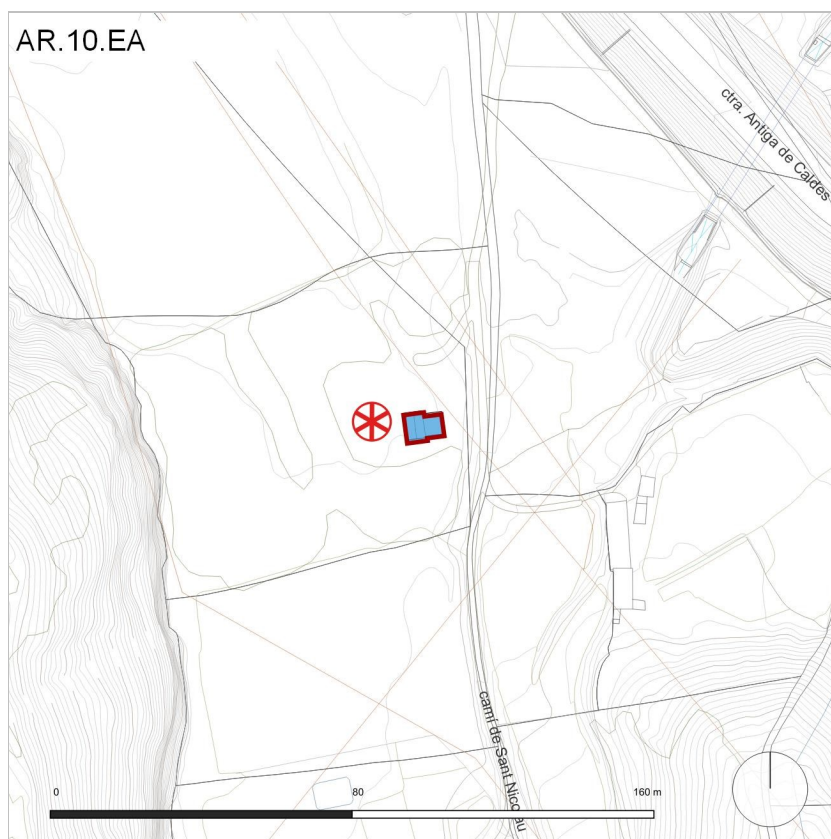
Adreça/es Carretera Vella de Sabadell a Granollers

Codi INE 187

Coordenades UTM x = 426810 ; y = 4600631

Identificació al plànol Nd1-18

Dades cadastrals	Número	Superfície	Sostre	N. plantes
	6710010DG2061B	6.059	68	PB

Plànol normatiu

LLEGENDA

- Límit de bé
- Entorn de protecció

Categoria de protecció:

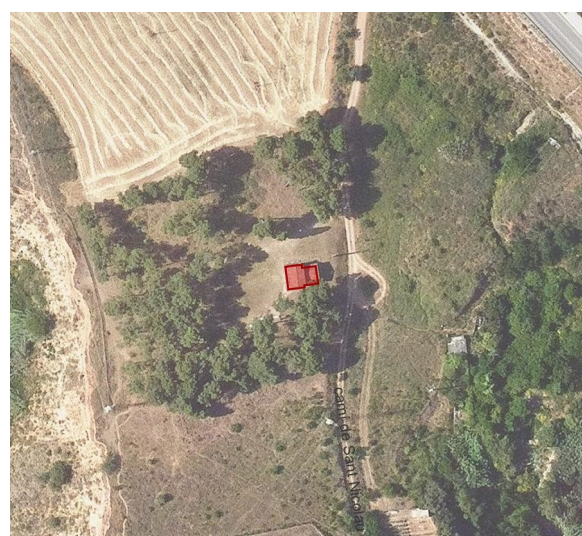
- BCIN
- BCIL
- BPU

Nivell de protecció:

- 1. Integral
- 2. Conservació
- 3. Parcial
- 4. Ambiental
- 5. Documental
- Espais lliures protegits

Fotografia del bé

Emplaçament

Capella de Sant Nicolau

AR.10.EA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	Volumètric
<i>Nº reg/cat.</i>	PEPBAMAS 9.21

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	2. Conservació
<i>Classificació</i>	Elements arquitectònics
<i>Altres prot.</i>	AEA.36.BARP Sant Nicolau - Ca l'Armengol

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

<i>Tipologia</i>	Arquitectura Religiosa (AR)
<i>Subtipologia</i>	Capella
<i>Estil i Època</i>	Romànic; Època islàmica (Segles VIII-XII)
<i>Cronologia</i>	s. X-XI / 1815 Es tanca al culte / 1928 Reconstrucció / 1998 Obres de consolidació
<i>Autor/promotor</i>	Desconegut / Ajuntament de Sabadell
<i>Context</i>	El conjunt es troba en un entorn natural a la riba esquerra del riu Ripoll, a la Serra de Sant Iscle, proper a dos camins històrics: l'antic camí de Sabadell a Polinyà i el camí carener de Barcelona a Castellar.
<i>Elements</i>	D'un antic conjunt eclesiàstic aïllat, resta únicament una ermita de petites dimensions amb un absis de planta rectangular (ambdós d'estil romànic de diferents èpoques). La Capella de Sant Nicolau es creu que era el braç dret de la creu de la parròquia de Sant Feliu d'Arraona. Està emplaçada sobre abundants restes romanes. Consta d'un petit oratori rectangular amb una petita nau transversal, té una volta de canó encanyissada i en un extrem, un portal de punt rodó que comunicava amb la nau central i lateral. El portal d'entrada a l'església es troba tapiat. Els paraments són llisos de dalt a baix i en els de llevant s'obren dues finestres en forma de creu llatina, a migjorn hi ha una finestra de punt rodó. El volum del transsepte, d'alçada superior a la de l'absis, compta amb la portalada d'accés principal adovellada a la façana lateral d'oest, única obertura adovellada amb arc de mig punt a la façana sud i finestres amb forma de creu a est. L'absis s'il·lumina únicament per dues finestres d'una sola esqueixada. Les façanes, pràcticament opaques, no compten amb ritmes clars de composició. En la seva imatge externa les façanes es troben acabades amb carreus de pedra vistos. La coberta és inclinada a dues vessants i acabada amb teula àrab. A nivell interior l'edificació compta amb absis i transsepte, ambdós de planta rectangular i coberts per volta de canó seguida sense arcs torals. El transsepte destaca en alçada per damunt de la de l'absis. Els paraments verticals interiors es troben acabats amb carreus de pedra vistos, amb tractament homogeni col·locats curosament sobre filades al transsepte i menys acurats a l'absis. Destaca la volta de canó continua i la disposició de carreus al transsepte.
<i>Ús actual</i>	L'església fou tancada al culte l'any 1815
<i>Ús original/altres</i>	Religiós
<i>Estat conservació</i>	Bo
<i>Façanes/Coberta</i>	Bon estat general dels paraments verticals, tant dels seus revestiments, així com dels elements que la configuren. S'estima un bon estat general de la coberta a través de la imatge expressada en la visió parcial del bé.
<i>Estructura/Interior</i>	La claredat tipològica d'aquesta construcció fa preveure un manteniment correcte de l'estructura principal de la capella.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

☒ Valor històric

Bé referent en el context de la història sabadellenca per la seva representativitat en la lectura d'una època amb la disposició d'ermites, al rodal de la ciutat. Construccions significatives en la dimensió cultural del municipi.

Capella de Sant Nicolau

AR.10.EA

☒ Valor arqueològic i paleontològic	Bé referent emplaçat en un solar que forma part d'una Àrea d'Expectativa Arqueològica i/o Paleontològica que cal preservar en tota la seva dimensió. Qualsevol treball que afecti el subsol es regirà per la normativa vigent.
☒ Valor arquitectònic/tipològic/artístic	La Capella de Sant Nicolau, de tipologia romànica està emplaçada sobre abundants restes romanes. Aquests dos aspectes li confereixen un valor especial, tot i la seva simplicitat formal.
☒ Valor sociocultural i etnològic	Bé públic referent en el context sociocultural i etnològic de Sabadell per les seves característiques representatives, especialment en la tradició i record de les activitats desenvolupades al voltant d'esglésies, capelles o ermites, al rodal de la ciutat.
☒ Valor natural/ambiental/paisatgístic	Bé singular i referent per la contribució en la preservació i el manteniment del caràcter harmònic i de simbiosi entre la construcció i el paisatge de l'entorn com a mostra representativa dels ambients del rodal.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ

Element/s Capella

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o Reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Remodelació o Rehabilitació (eliminació parts contràries al bé patrimonial) sense alterar els valors tipològics del bé; Restauració; Reconstrucció i Reproducció (parts o elements artístics i/o ornamentals necessaris per a la comprensió del bé)

CRITERIS D'INTERVENCIÓ

Conservar amb mètodes propis de la restauració adequada per tal de preservar la volumetria, les façanes i l'estructura tipològica original que poden incloure elements decoratius, ornamentals i/o béns mobles a l'interior.

Façanes/Coberta Posar en relleu la tipologia i la composició de les façanes, el ritme, la proporció i forma de les obertures i els tancaments, amb la totalitat dels elements ornamentals i decoratius originals, si s'escau, que les configuren.

En el cas de les cobertes hauran de preservar la forma i tipologia característica del bé catalogat.

Estructura/interior No es permet l'enderroc de les estructures que són referents en els seus valors tipològics (elements estructurals i altres parts que confereixen el caràcter singular al bé protegit).

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Aquesta petita capella es troba ubicada en un punt proper a dos camins històrics: l'antic camí de Sabadell a Polinyà i el camí carener de Barcelona a Castellar. Concretament a la Serra de Sant Iscle.

El poblament dispers d'aquesta àrea arrenca de l'època romana. Aquests establiments de la banda esquerra del riu Ripoll han tingut una clara continuïtat, encara que canviant la distribució i l'organització territorials.

A l'àrea que ocupa l'actual capella i tot el seu rodal immediat hi ha documentat un espai amb restes de murs, paviments, i sitges l'origen dels quals es datable entre els segles IV i V dC.

Aquesta parròquia consagrada a Sant Feliu aplegava tots els masos del terme d'Arraona. Sembla que a partir de finals del s. XI el lloc no pateix grans transformacions i va perdent importància a favor del desenvolupament del nou nucli administratiu de Sant Salvador.

Les primeres dates documentals remeten a l'any 1039 i es tracta d'un testament jurat que féu Sendred, damunt l'altar de Sant Pau Apòstol de l'Església de Sant Feliu d'Arraona. L'església fou bastida sobre les terres dominades per l'alou dels monjos benedictins de Sant Cugat del Vallès. A partir del segle XIII l'església caigué en decadència, era l'hora de la supremacia del terme urbà sobre el rural.

El canvi oficial de Parròquia cap fou a finals del segle XIV. El trasllat oficial de la parròquia

Capella de Sant Nicolau

AR.10.EA

esdevingué l'any 1391, de manera que Sant Salvador passà a ser Sant Feliu, i Sant Feliu d'Arraona passa a ser Sant Nicolau.

En el segle XV l'església fou donada a la família dels Rosseta, la qual construí un mas a les seves parets, el Mas Isern.

L'any 1815 la capella fou tancada al culte i finalment, el 4 de setembre de 1927, la corporació municipal –presidida per l'alcalde Esteve M. Relat– acordà adquirir ermita i terres per 3.000 pessetes al propietari del moment, Antoni Vilet. El 1928 Ajuntament reconstruí la capella.

L'any 1976 es condicionà l'entorn enjardinant-lo; i finalment, l'any 1994, l'Ajuntament efectuà una darrera intervenció en el marc de recuperació i potenciació integral del patrimoni arquitectònic i arqueològic del rodal sabadellenc.

Bibliografia

Elements d'Història de Sabadell. Autor:Carreras Costajussà, Miquel.p.159

Història de l'Art Català (s. IX-XII), vol. I. Autor:Dalmasses, Núria i José Pitarch, Antonio.p.47

Quaderns de Patrimoni II: La Capella de Sant Nicolau. Autor:Ribé Monge, Genís.

Capella de Sant Nicolau

AR.10.EA

ALTRES IMATGES

*Fotografia del bé
Equip redactor*

Església de Sant Julià d'Altura

AR.11.EA

DADES BàSIQUES

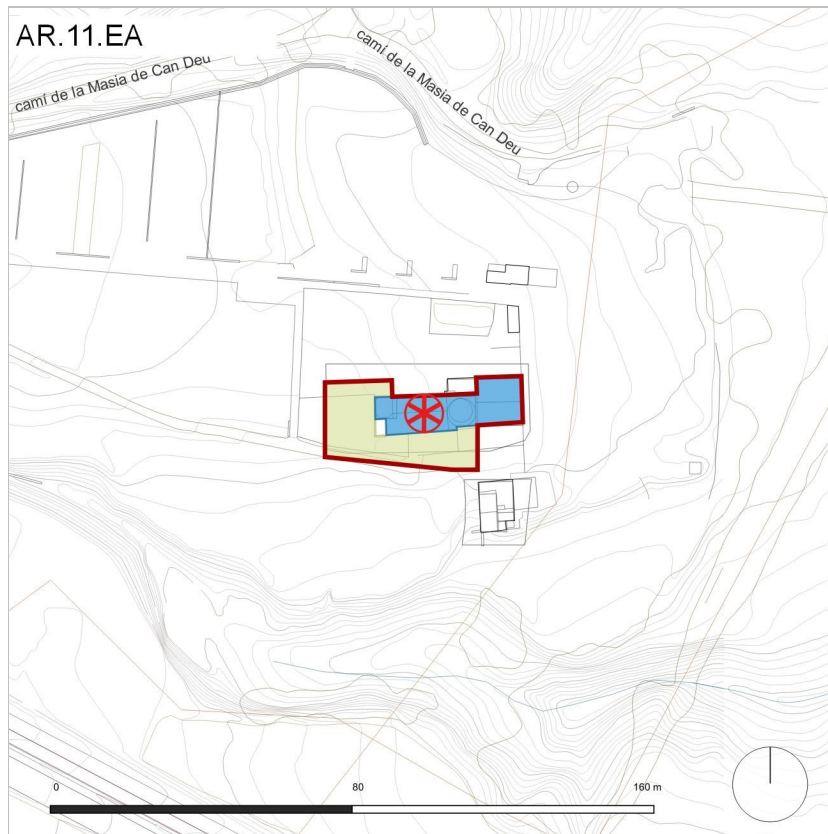
Adreça/es Carretera Sabadell a Matadepera, de, Km4

Codi INE 187

Coordenades UTM x = 422270 ; y = 4603932

Identificació al plànol Nd1-02

Dades cadastrals	Número	Superfície	Sostre	N. plantes
	000804400DG20C	1.236	683	PB+2

LLEGENDA

- Límit de bé
- Entorn de protecció

Categoria de protecció:

- ⊗ BCIN
- ⊗ BCIL
- ✱ BPU

Nivell de protecció:

- 1 1. Integral
- 2 2. Conservació
- 3 3. Parcial
- 4 4. Ambiental
- 5 5. Documental
- Espais lliures protegits

Plànol normatiu

Fotografia del bé

Emplaçament

Església de Sant Julià d'Altura

AR.11.EA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	Volumètric
<i>Nº reg/cat.</i>	PEPBAMAS 9.22

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	2. Conservació
<i>Classificació</i>	Elements arquitectònics
<i>Altres prot.</i>	AEA.01.BARP Sant Julià d'Altura

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

<i>Tipologia</i>	Arquitectura Religiosa (AR)
<i>Subtipologia</i>	Conjunt Església + Mas
<i>Estil i Època</i>	Barroc; Època moderna (Segle XVII)
<i>Cronologia</i>	s. XVII
<i>Autor/promotor</i>	Desconegut

Context El conjunt es troba al rodal, en un entorn natural, fora de l'àrea urbana de la ciutat de Sabadell. Conjunt eclesiàstic aïllat i auster, integrat per església construïda sobre un edifici preexistent, rectoria, campanar i cementiri circumdant amb closa.

Elements La façana sud de l'església compta a un dels laterals de planta baixa amb la portalada d'accés, amb arc de mig punt d'arquivoltes en pedra i escut superior, i dues obertures d'espitllera d'una sola esqueixada. A nivell de planta primera s'hi troben dues obertures amb arc de mig punt. A la façana nord pot distingir-se un basament format per les capelles i un segon nivell, el de la nau principal de l'església.

La rectoria, adossada a la banda de llevant, compta amb planta baixa, planta pis i golfes.

A nivell de composició, les façanes de l'església no compten ni amb eixos de composició ni amb un estil d'obertures concret (el que fa pensar que el registre inferior i el superior son d'èpoques diferents). Altrament, a les façanes de la rectoria tampoc pot trobar-se un ritme clar de composició.

Les façanes es troben acabades amb arrebossat sense pintar, amb despreniments puntuals. Puntualment poden veure's els carreus de pedra formant cantonada.

Com elements remarcables en la imatge externa cal esmentar, la portalada amb arc de mig punt amb arquivoltes en pedra i escut superior, així com les obertures d'espitllera d'una sola esqueixada.

La coberta de l'església és a dues vessants, desguassant a les façanes laterals, mentre que el nivell inferior de les capelles a la banda nord, és a una única vessant. Es genera, per tant, una distinció entre la planta basilical de l'església i les capelles a la banda nord. Externament, totes les cobertes són acabades en teula àrab. Com aspectes a remarcar cal esmentar la practica inexistència de ràfec a la banda sud de la nau de l'església i, en un altre ordre de consideració fe esment de la cúpula amb llanternó sobre el presbiteri.

De l'interior, cal remarcar-ne que l'església compta amb planta basilical d'una sola nau de quatre crugies amb cor, capelles laterals entre els contraforts, presbiteri cobert per cimbori de cúpula semiesfèrica amb llanternó i absis de planta quadrada orientat a est.

La sagristia es troba coberta amb una solució a mig camí entre la volta de creueria i la d'aresta, feta amb rajola de terra cuita.

El sistema constructiu es posa de manifest en els paraments interiors de l'església, que es troben pintats sense ornamentació. Com elements remarcables cal esmentar els arcs torals, així com el cimbori de la cúpula semiesfèrica amb el llanternó.

Finalment, apareix com una construcció de referència el campanar, de planta quadrada, ubicat a la banda oest de l'església. Aquest es troba composta exteriorment per un basament amb planta quadrada i fust de planta octogonal amb una finestra d'arc de mig a quatre de les seves façanes. Constructivament, és format a partir de carreus de pedra i

Església de Sant Julià d'Altura

AR.11.EA

	maó, ambdós puntualment vistos. Com elements remarcables cal esmentar les obertures aïllades amb arc de mig punt.
Ús actual	Religiós
Ús original/altres	Religiós
Estat conservació	Regular; Es mostra, especialment, en la/es façana/es, especialment en el deteriorament dels arrebossats de morter. No s'entrevé cap pla de manteniment predictiu sobre aquest bé.
Façanes/Coberta	Revestiment del parament vertical en un estat de conservació regular. S'aprecien desperfectes en els arrebossats de la/es façana/es.
Estructura/Interior	La claredat tipològica d'aquesta construcció fa preveure un manteniment correcte de l'estructura principal de l'església.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

☒ Valor històric	Conjunt referent en el context de la història per la seva representativitat en la lectura d'una època amb la disposició d'ermites o esglésies -en aquest cas-, al rodal de la ciutat. Construccions significatives en la dimensió cultural del municipi.
☒ Valor arqueològic i paleontològic	Bé referent emplaçat en un solar que forma part d'una Àrea d'Expectativa Arqueològica i/o Paleontològica que cal preservar en tota la seva dimensió. Qualsevol treball que afecti el subsol es regirà per la normativa vigent.
☒ Valor arquitectònic/tipològic/artístic	A més a més de l'església, el conjunt comprèn l'edifici de l'actual rectoria i el tancat del cementiri. La disposició de diverses construccions i els seus estils diferenciats li confereixen un valor especial.
☒ Valor sociocultural i etnològic	Bé referent en el context sociocultural i etnològic de Sabadell per les seves característiques representatives, especialment en la tradició i record de les activitats desenvolupades al voltant d'esglésies, capelles o ermites, al rodal de la ciutat.
☒ Valor natural/ambiental/paisatgístic	Bé singular i referent per la contribució en la preservació i el manteniment del caràcter harmònic i de simbiosi entre la construcció i el paisatge de l'entorn com a mostra representativa dels ambients del rodal.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ

Element/s	Església amb sagristia, rectoria, campanar i cementiri

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció	Manteniment i/o Reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Remodelació o Rehabilitació (eliminació parts contràries al bé patrimonial) sense alterar els valors tipològics del bé; Restauració; Reconstrucció i Reproducció (parts o elements artístics i/o ornamentals necessaris per a la comprensió del bé)

CRITERIS D'INTERVENCIÓ

	Conservar amb mètodes propis de la restauració adequada per tal de preservar la volumetria, les façanes i l'estructura tipològica original que poden incloure elements decoratius, ornamentals i/o béns mobles a l'interior.
Façanes/Coberta	Posar en relleu la tipologia i la composició de les façanes, el ritme, la proporció i forma de les obertures i els tancaments, amb la totalitat dels elements ornamentals i decoratius originals, si s'escau, que les configuren. En el cas de les cobertes hauran de preservar la forma i tipologia característica del bé catalogat.
Entorn/Jardí	L'espai lliure protegit s'haurà de mantenir sense construccions.
Estructura/interior	No es permet l'enderroc de les estructures que són referents en els seus valors tipològics.

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica	Va ser la parròquia rural de l'antic terme de Sant Pere de Terrassa fins l'any 1904. Des del s. XI hi ha documents que ens parlen de la parròquia de Sant Julià, que aplegava un territori densament poblat de masos que ja al segle XV eren més de vint, entre ells: Ca

Església de Sant Julià d'Altura

AR.11.EA

n'Ustrell, Ca n'Argelaguet, Ca n'Oriach, Can Deu, Ca n'Arnella, Ribatallada, Castellarnau.

La primera església data del s. XI, i tenia les següents característiques: església de planta basilical amb absis semicircular, situat sota l'actual presbiteri i un campanar de torre al costat de tramuntana. Al voltant dels fonament de la primitiva església s'ha posat al descobert la necròpolis amb un total de 82 tombes, fosses simples excavades al terra, amb una cronologia que va del s. XI al XVII.

Als segles XIII i XIV s'amplià la nau de l'església, es convertí el campanar en capella i es construí un nou campanar d'espadanya als peus de la nau. Posteriorment, en època gòtica, s'aixecà aquest campanar i es convertí en un campanar de torre. La portalada també és d'aquest moment, tot i que sembla haver estat traslladada del seu lloc original.

En època barroca, s. XVII, és quan l'edifici experimenta les modificacions més importants.

La portalada actual mostra que es van aprofitar part dels materials gòtics d'una església anterior. El 1611 es va construir el cimbori i el 1693 el campanar. El retaule major era de l'any 1698.

S'hi havia venerat una imatge de la Mare de Déu d'Altura, que sembla que devia ser de la fi del segle XII o el principi del XIII. Durant molts anys, es va guardar a la masia de Can Sales, després fou retornada a la parròquia i cremada el 1936. Durant la guerra del Francès l'església va ser incendiada i el cementiri profanat.

Actualment l'església pertany a la parròquia del Sagrat Cor i, en l'actualitat, encara s'hi practica culte.

Actuacions finca

L'any 1990, i mercès a les excavacions arqueològiques endegades pel Museu d'Història de Sabadell, es va posar al descobert una necròpolis medieval, amb un total de 82 tombes, fosses simples excavades a terra, datades entre els segles XI-XVIII.

Església de Sant Julià d'Altura

AR.11.EA

ALTRES IMATGES

Fotografia del bé
Equip redactor

Fotografia del bé
Equip redactor

Fotografia del bé
Equip redactor

Detall
Equip redactor

Fotografia del bé
Equip redactor

Sant Pau de Riu-Sec

AR.12.CA

DADES BÀSIQUES

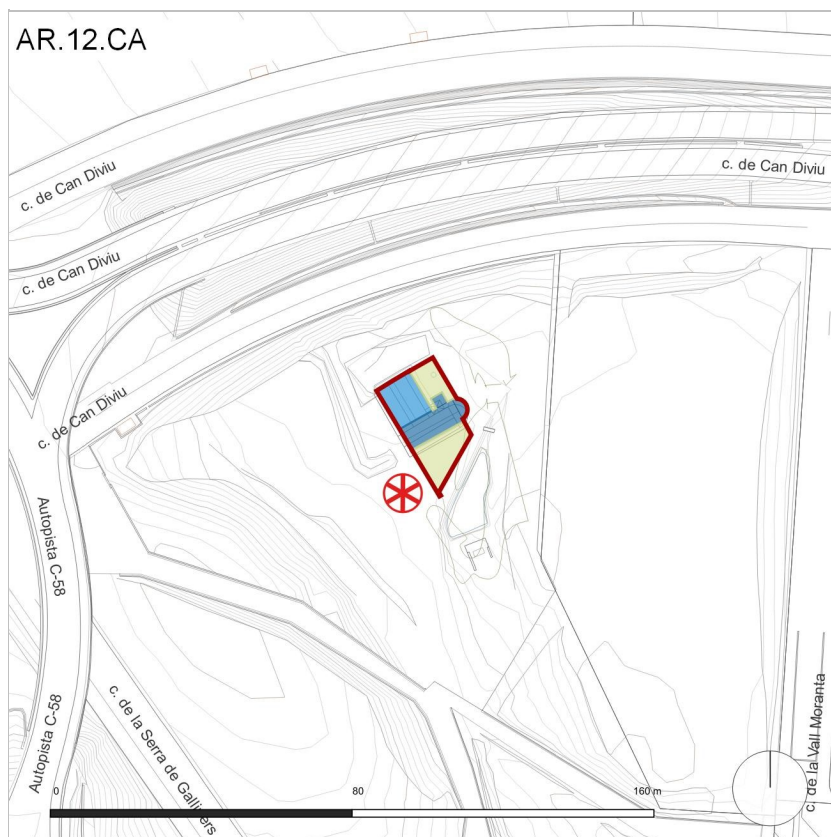
Adreça/es Carretera Bellaterra, de, 15
Camí Granja de Sant Pau de Riu-Sec, de la, s/n

Codi INE 187

Coordenades UTM x = 425182 ; y = 4596213

Plànol Nd1-32

Dades cadastrals	Número	Superfície	Sostre	N. plantes
	5462002DF2956C	29.770	1.644	PB+2

LLEGENDA

- Límit de bé
- Entorn de protecció

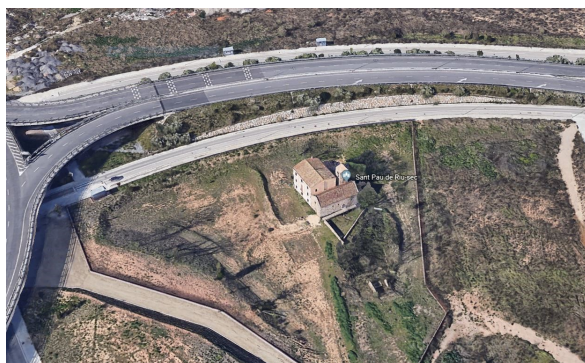
Categoria de protecció:

- ⊗ BCIN
- ⊗ BCIL
- ✱ BPU

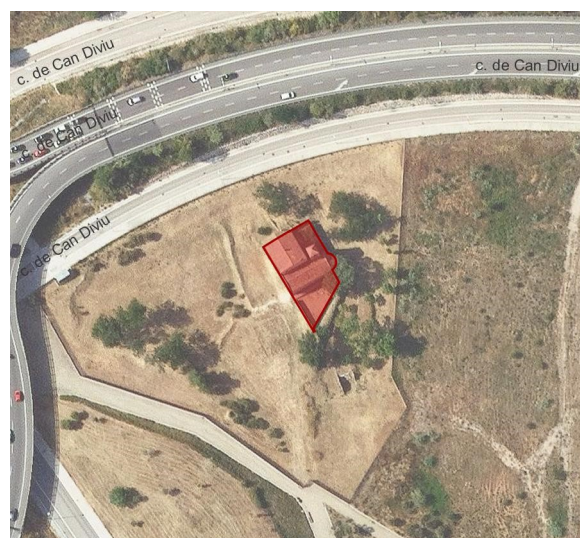
Nivell de protecció:

- 1. Integral
- 2. Conservació
- 3. Parcial
- 4. Ambiental
- 5. Documental
- Espais lliures protegits

Plànol normatiu

Fotografia del conjunt

Emplaçament

Sant Pau de Riu-Sec

AR.12.CA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	Global
<i>Nº reg/cat.</i>	PEPBAMAS 9.23

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	Diversos
<i>Classificació</i>	Conjunts arquitectònics
<i>Altres prot.</i>	AEA.13.BARP Sant Pau de Riu-Sec - Camp d'Aviació / JA.01.BARP Jaciment arqueològic de Sant Pau de Riu-Sec.

ELEMENTS ARQUITECTÒNICS CATALOGATS DEL CONJUNT

AR.12.01.EA	Sant Pau de Riu-Sec. Església
AR.12.02.EA	Sant Pau de Riu-Sec. Rectoria

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Arquitectura Religiosa (AR)

Subtipologia Església + Rectoria

Context El conjunt es troba en un entorn natural, fora de l'àrea urbana de la ciutat de Sabadell. L'Església de Sant Pau de Riu-Sec era antigament l'església parroquial de la quadra del mateix nom. S'hi accedeix amb una certa dificultat per un camí que surt de la dreta de la carretera de Bellaterra a Sabadell, després de la cruïlla amb la sortida Sabadell Sud de l'autopista C-58.

L'indret de Sant Pau s'esmenta en documents de l'any 984, i l'església es fa referència a l'església l'any 1033. Fou consagrada el 1054. No obstant això, restes arqueològiques trobades a l'església i els seus voltants han permès identificar les restes d'una basílica rectangular que reaprofitava elements estructurals d'una vil·la romana del segle I aC. També s'han trobat restes paleocristianes.

Conjunt / Ambient Conjunt eclesiàstic aïllat, integrat per església amb absis semicircular, campanar i rectoria.

La façana oest de l'església, donant al camí de la granja de Sant Pau, és composta per un únic cos vertical amb eix de simetria, on s'hi troba la portalada d'accés principal i finestra geminada a una cota superior. La façana sud compta amb la portalada d'accés adovellada i tres obertures d'arc de mig punt de doble esqueixada a una cota superior, col·locades sense ordre clar. L'absis s'il·lumina per finestra d'arc de mig punt de doble esqueixada.

A nivell de composició, les façanes de l'església, a excepció de la ubicada a oest, no compten amb eixos de composició clars. La façana oest de la rectoria, té una clara composició a partir de tres eixos verticals amb eix de simetria.

A nivell de sistema constructiu, les façanes de l'església es troben acabades amb carreus vistos, de dimensions i talls irregulars. La façana oest de la rectoria compta amb esgrafiats generals ressaltant l'emmarcament de les obertures.

La coberta de l'església és a dues vessants, desguassant a les façanes laterals. Es genera, per tant, una distinció entre la coberta a dues vessants lleugerament superior a la de l'absis. Externament, totes les cobertes són acabades en teula àrab. Com aspectes a remarcar cal esmentar la pràctica inexistència de ràfec a les façanes oest i est.

A nivell de l'interior cal remarcar que l'església compta amb planta basilical d'una única nau coberta per volta apuntada correguda i absis semicircular cobert per volta de canó a la banda est.

El sistema constructiu es posa de manifest en els paraments verticals que es troben executats amb els carreus de pedra vistos. A la volta de canó de l'absis pot distingir-se les traces de l'encanyissat utilitzat per cintrar-la. Com elements remarcables cal esmentar la volta apuntada correguda i la volta de canó.

Sant Pau de Riu-Sec

AR.12.CA

La rectoria compta amb la seva façana principal donant a oest, composta a partir de tres eixos de composició, amb balconada a planta primera sobre l'eix de simetria.

Com elements remarcables en la imatge externa de l'església i la rectoria, cal esmentar: obertures de mig punt de doble esqueixada, finestra de creu llatina a la banda est i esgrafiats de la rectoria.

Finalment, apareix com una construcció de referència el campanar, de planta quadrada, ubicat a la banda nord de l'església. Aquest es troba composta exteriorment per un basament opac separat per impostes per tram superior amb arcs de mig punt i coberta a dues aigües. Constructivament, és format a partir de pedra obrada i teula àrab a la coberta. Com elements remarcables cal esmentar les finestres amb arc de mig punt.

Ús actual

Religiós

Ús original/altres

Religiós

Estat conservació

Bo; El bé no presenta lesions o patologies que facin entreveure la necessitat d'intervenir en les façanes.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

☒ Valor històric	Paratge configurat per diversos elements: restes d'una vil·la romana; restes d'un assentament carolingi amb necròpolis; restes d'una granja templera; l'església romànica (s. XI) i, finalment hi ha la rectoria del 1798.
☒ Valor arqueològic i paleontològic	Conjunt referent emplaçat en un solar que forma part d'una Àrea d'Expectativa Arqueològica i/o Paleontològica que cal preservar en tota la seva dimensió. Qualsevol treball que afecti el subsol es regirà per la normativa vigent.
☒ Valor arquitectònic/tipològic/artístic	L'església romànica té planta rectangular, amb un absis a la banda de llevant i un campanar de secció quadrada i coberta piramidal a la banda nord. La rectoria, neoclàssica, es troba annexa i recull els valors de la composició neoclàssica.
☒ Valor sociocultural i etnològic	Conjunt referent en el context sociocultural i etnològic per les característiques representatives i la dimensió social d'aquesta implantació rural vinculada a un indret o llinatge, que assenyala un moment destacat en l'evolució de la història de Sabadell.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ

Conjunt / Ambient NP 1. INTEGRAL
Església i campanar

NP 2. CONSERVACIÓ
Rectoria

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Església i campanar: Manteniment i/o Reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Rehabilitació (eliminació parts contràries al bé patrimonial); Restauració; Reconstrucció i Reproducció (parts o elements artístics i/o ornamentals necessaris per a la comprensió del bé)

Rectoria: Manteniment i/o Reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Remodelació o Rehabilitació (eliminació parts contràries al bé patrimonial) sense alterar els valors tipològics del bé; Restauració; Reconstrucció i Reproducció (parts o elements artístics i/o ornamentals necessaris per a la comprensió del bé)

CRITERIS D'INTERVENCIÓ

Conservar amb mètodes propis de la restauració adequada. Per la complexitat del conjunt es detallen, en aquest cas, les regulacions sobre els elements patrimonials que el conformen i són objecte de protecció.

Església:

Per les seves característiques es preservarà la volumetria, el coronament de les façanes,

Sant Pau de Riu-Sec

AR.12.CA

les peces d'ofici, la composició de les fusteries en les façanes -inloent el ritme i la proporció de les obertures (relació buit-ple)-, així com la composició general d'acord amb els referents tipològics originals.

S'hauran de preservar els ràfecs de les cobertes, així com l'acabat en teula àrab i els elements que les identifiquen d'acord amb les seves característiques formals. És important mantenir les característiques tipològiques evitant l'ocultació del sistema estructural tipològic que conformen aquestes cobertes per tal de preservar la composició, vessants i pendents de les mateixes.

En el tractament dels interiors les intervencions hauran de preservar els tractaments decoratius interiors (falsos sostres, pintures, motllures...); sense malmetre, tampoc, la modificació del sistema estructural i tipològic de l'element.

Finalment, es tindrà cura de no materialitzar cap tancament perimetral de propietat amb tanca opaca.

Rectoria:

Les intervencions han de reconèixer la volumetria característica de l'element.

En el cas de les façanes, s'han de preservar les proporcions d'obertures, així com la relació buit-ple de les mateixes, sense alterar la composició i els eixos rítmics tipològics originals.

Pel que fa a les cobertes, les intervencions hauran de respectar la composició, vessants i pendents de les mateixes, sense malmetre o desvirtuar les seves característiques tipològiques ni el sistema estructural tipològic, evitant l'ocultació del sistema estructural.

Pel que fa als interiors, les intervencions han de respectar la totalitat del sistema funcional i tipològic de l'element.

Com en el cas de l'església es tindrà cura de no formalitzar cap tancament perimetral de propietat amb tanca opaca.

Campanar:

Es preservaran tots els seus valors tipològics i la seva volumetria, respectant les fusteries, el ritme i la proporció de les obertures i la relació buit-ple.

En el cas de les cobertes s'han de respectar la tipologia, la forma i els materials constitutius, amb la preservació de les vessants i pendents originals, així com els ràfecs característics.

Interiorment, les intervencions no modificaran el sistema funcional i tipològic de l'element.

Finalment, tampoc es podrà perimetrar amb una tanca de propietat opaca.

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica Església ubicada en un territori, Sant Pau de Riusec, definit ja des del s. XI i que no s'incorporà a Sabadell fins el 1471, aquest es troba ubicat a l'extrem sud del terme actual de Sabadell.

Data de consagració de l'església 1054.

Segons les excavacions arqueològiques realitzades entre els anys 1994 i 1996 s'han pogut detectar unes restes que fan pensar en un assentament romà, concretament una vil·la romana dedicada, molt possiblement, a la producció agrícola. Aquesta presència es detectà a partir del s. I dC i arribà fins el s. III o IV. D'aquesta època fins la data en què la documentació ens parla del territori, no sembla que hi hagi hagut un despoblament, sinó una continuïtat però amb moltes transformacions.

L'arqueologia ens posa al descobert una primera església amb una nau més reduïda que

Sant Pau de Riu-Sec

AR.12.CA

l'actual, molt possiblement l'església consagrada al s. XI.

Aquesta església definia un espai sagrat, la sagrera, espai delimitat com un àrea de trenta passes a l'entorn de l'església, la qual acollia inicialment el cementiri. Aquest espai considerat sagrat i protegit, com a conseqüència del vandalisme aquest espai considerat sagrat passa a acollir habitatges i sitges per a l'emmagatzematge de la collita.

Sembla ser, segons fonts arqueològiques i estilístiques, que l'església fou ampliada cap a mitjans del s. XII. L'ampliació va consistir en l'enderroc del mur de ponent de l'església i la prolongació de la nau. La coberta també és fruit d'una reforma posterior.

L'any 1798 es construeix la rectoria.

A partir de finals del s. XVII i principis del s. XVIII l'església serà considerablement alterada, es bastí un cor sobre la porta d'entrada de la façana oest; obrint-se una capella lateral, alhora que es tapia l'antiga porta de la paret nord, mentre que se n'obre una de nova que comunica l'església amb la nova rectoria; es tapien algunes de les finestres romàniques; es transforma la porta d'accés al campanar i s'obre des del seu interior un pas per accedir a la trona que es construeix per a la predicació; el paviment de l'església és substituït per un de nou, de cairons, i s'arrebossen totes les parets.

El 1851 amb la reorganització parroquial derivada del concordat signat per papa Pius IX i la reina Isabel II, es va dur a terme la supressió de la parròquia de Sant Pau. En esclatar la Guerra Civil, els pocs objectes conservats in situ, com ara el retaule, varen ser destruïts. El destí de l'església va ser l'abandonament, el de la rectoria va ser el de la reutilització, es transformà en habitatges familiars després de la compartimentació interior.

Bibliografia

CARRERAS COSTAJUSSÀ, Miquel; Elements d'Història de Sabadell, 1932. p. 71.
Quaderns de Patrimoni III: L'església de Sant Pau de Riu-sec. Autor: Mauri, Alfred.
Patrimoni i Història de Sabadell. Oficina de Patrimoni. Ajuntament de Sabadell.

Actuacions / altres

El Pla Director de Sant Pau de Riu-sec ha estat aprovat de manera inicial al plenari municipal del 6 d'abril de 2010, obrint-se un període d'exposició pública d'un mes.

El Pla Director està estructurat en els següents apartats:

- Introducció.
- Diagnosi del jaciment arqueològic.
- El Projecte de Recerca al Parc Arqueològic.
- Consolodació, restauració i tractament del material i estructures arqueològiques del Parc Arqueològic.
- Estudis i recerca científica.
- La formalització física del Parc Arqueològic: criteris per a la intervenció de l'entorn del Parc Arqueològic.
- Difusió del patrimoni i del coneixement científic: Creació d'un parc arqueològic obert a la ciutat i visitable per a tothom.
- Gestió, capítol econòmic, valoració dels recursos humans.

Observacions

Fruit dels resultats de les intervencions arqueològiques fetes entre els anys 2007 i 2008 es va detectar l'interés excepcional d'aquest jaciment. Això va fer que el 5 de juny de 2009 es signés un conveni de col·laboració entre l'Ajuntament de Sabadell, la Universitat Autònoma de Barcelona i l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica per tal de redactar un Pla Director de les Actuacions al Jaciment Arqueològic de Sant Pau de Riu-sec. Aquest document té per objectiu assenyalar les actuacions adequades per tal d'investigar i difondre el jaciment.

El document apunta a tres objectius principals: diagnosticar l'interès patrimonial del jaciment arqueològic, establir les actuacions de recerca i definir el procés per convertir el jaciment en un Parc Arqueològic.

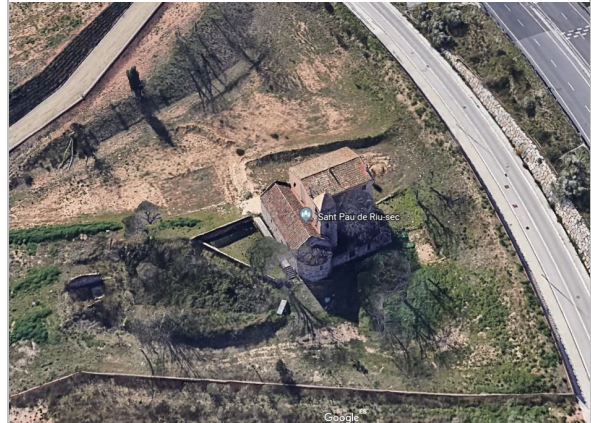
Sant Pau de Riu-Sec

AR.12.CA

ALTRES IMATGES

Vista general
Google

Vista general
Google

Vista propera del conjunt
MHS

Sant Pau de Riu-Sec. Església

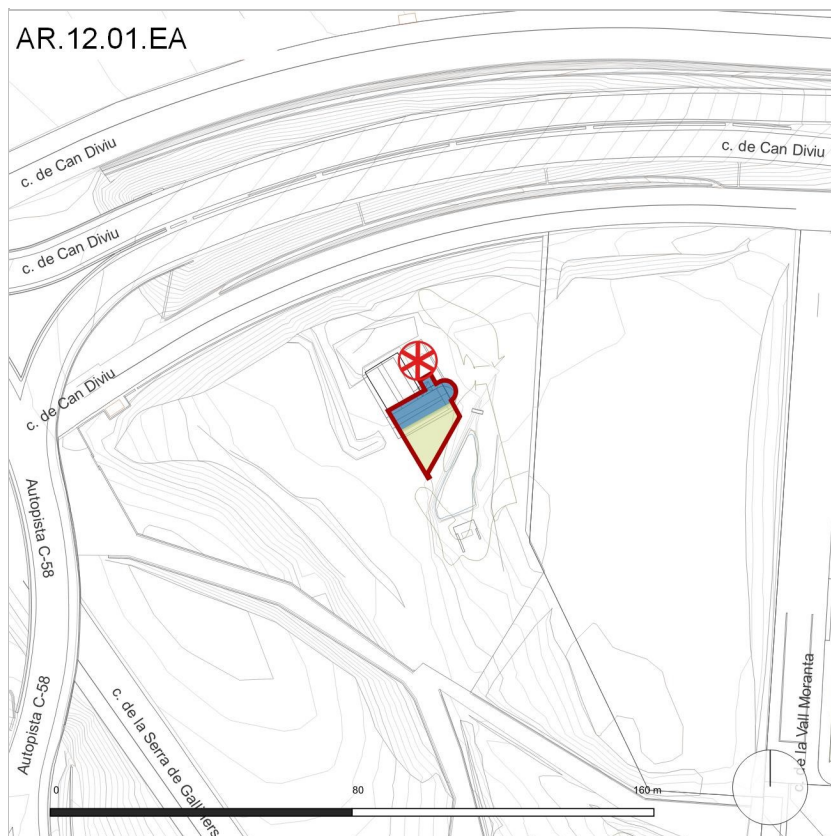
AR.12.01.EA

DADES BÀSIQUES

Adreça/es Carretera Bellaterra, de, 15 Codi INE 187
Camí Granja de Sant Pau de Riu-Sec, de la, s/n

Coordenades UTM x = 425188 ; y = 4596207 **Identificació al plànol** Nd1-32

Dades cadastrals	Número	Superfície	Sostre	N. plantes
	5462002DF2956C	29.770 conjun	1.644 conjunt	PB+2

Plànol normatiu

LLEGENDA

- Límit de bé
- Entorn de protecció

Categoria de protecció:

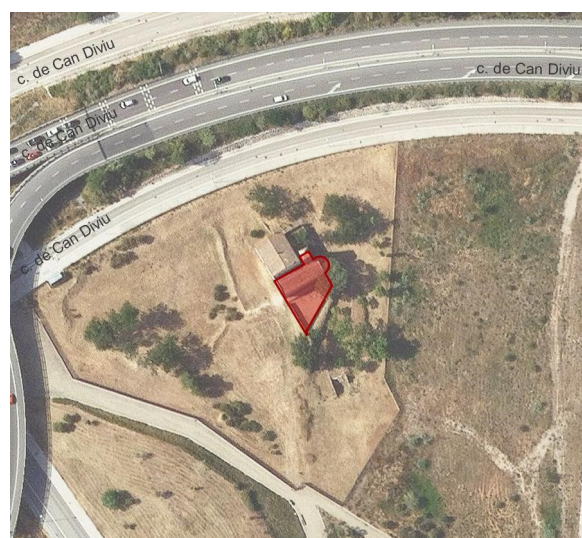
- BCIN
- BCIL
- BPU

Nivell de protecció:

- 1. Integral
- 2. Conservació
- 3. Parcial
- 4. Ambiental
- 5. Documental
- Espais lliures protegits

Fotografia del bé

Emplaçament

Sant Pau de Riu-Sec. Església

AR.12.01.EA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	Global
<i>Nº reg/cat.</i>	PEPBAMAS 9.23

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	1. Integral
<i>Classificació</i>	Elements arquitectònics
<i>Altres prot.</i>	AEA.13.BARP Sant Pau de Riu-Sec / JA.01.BARP Jaciment Sant Pau de Riu-Sec

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

<i>Tipologia</i>	Arquitectura Religiosa (AR)
<i>Subtipologia</i>	Església
<i>Estil i Època</i>	Romànic; Època medieval. Alta Edat Mitjana (Segles VIII-XII)
<i>Cronologia</i>	s. XI-XII (consagració 1054)
<i>Autor/promotor</i>	Desconegut
<i>Context</i>	L'Església de Sant Pau de Riu-Sec era antigament l'església parroquial de la quadra del mateix nom. S'hi accedeix amb una certa dificultat per un camí que surt de la dreta de la carretera de Bellaterra a Sabadell, després de la cruïlla amb la sortida Sabadell Sud de l'autopista C-58.
<i>Elements</i>	Església d'una sola nau rectangular, de volta apuntada, i semicircular a l'absis. Aquest està reforçat a fora per bases de pedra. A la façana hi té una finestra geminada de capitell trapezoïdal; les altres finestres són de punt rodó, excepte la de l'absis, que té forma de creu. La decoració del campanar és de caràcter llombard. L'edificació adossada a la seva cara nord, del segle XVIII, que servia com a rectoria, havia estat el convent de l'orde dels Templers (veure descripció fitxa AR.12.02.EA).

En el seu tractament exterior destaca la façana oest de l'església, que és la que queda encarada al camí de la granja de Sant Pau. Està composada per un únic cos vertical amb eix de simetria, on s'hi troba la portalada d'accés principal, amb arc i una finestra geminada a una cota superior. La façana sud compta, també, amb una portalada d'accés, en arc adovellat i tres obertures d'arc de mig punt de doble esqueixada a una cota superior, col·locades sense ordre clar. L'absis, encarat a llevant, s'il·lumina per una finestra d'arc de mig punt de doble esqueixada.

Les façanes de l'església, a excepció de la ubicada a oest, no compten amb uns eixos de composició clars i definits. Es troben acabades amb carreus de pedra vistos, de dimensions i talls irregulars. Com elements remarcables en la imatge externa cal esmentar, obertures de mig punt de doble esqueixada.

La coberta de l'església és a dues vessants, desguassant a les façanes laterals. Es genera, per tant, una distinció entre la coberta a dues vessants lleugerament superior a la de l'absis. Externament, totes les cobertes són acabades en teula àrab. Com aspectes a remarcar cal esmentar la pràctica inexistència de ràfec a les façanes oest i est.

De l'interior, cal remarcar-ne que l'església compta amb planta basilical d'una única nau coberta per volta apuntada correguda i absis semicircular cobert per volta de canó a la banda est.

El sistema constructiu es posa de manifest en els paraments verticals que es troben executats amb els carreus de pedra vistos. A la volta de canó de l'absis pot distingir-se les traces de l'encanyissat utilitzat per cintrar-la. Com elements remarcables cal esmentar la volta apuntada correguda i la volta de canó.

Finalment cal esmentar com una construcció de referència el campanar, de planta quadrada, ubicat a la banda nord de l'església. Aquest es troba compost exteriorment per un basament de planta quadrada separat per impostes per tram superior amb arcs de mig punt i coberta a dues aigües. Constructivament, és format a partir de pedra obrada i teula àrab a la coberta. Com elements remarcables del mateix cal esmentar les finestres amb

Sant Pau de Riu-Sec. Església

AR.12.01.EA

	arc de mig punt i la tradicional coberta piramidal amb quatre faldons acabats externament amb teula àrab.
Ús actual	Religiós
Ús original/altres	Religiós
Estat conservació	Bo
Façanes/Coberta	Bon estat general dels murs de tancament, tant els que corresponen a l'església i el seu absis, com al llarg de tot el campanar, així com de les diferents obertures (finestres simples o geminades) que s'intengren en les diferents façanes. S'estima un bon estat general de la coberta a través de la imatge expressada en la visió parcial del bé.
Entorn/Jardi	L'espai lliure protegit s'ha de mantenir ineditat.
Estructura/Interior	Atesa la claredat tipològica d'aquesta construcció romànica, tot i les modificacions que ha patit, presenta un manteniment correcte de l'estructura, tant de l'església com del campanar.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

☒ Valor històric	Paratge configurat per diversos elements: restes d'una vil·la romana; restes d'un assentament carolingi amb necròpolis; restes d'una granja templera; l'església romànica (s. XI) i, finalment hi ha la rectoria del 1798.
☒ Valor arqueològic i paleontològic	Bé referent emplaçat en un solar que forma part d'una Àrea d'Expectativa Arqueològica i/o Paleontològica que cal preservar en tota la seva dimensió. Qualsevol treball que afecti el subsol es regirà per la normativa vigent.
☒ Valor arquitectònic/tipològic/artístic	L'església romànica té planta rectangular, amb un absis a la banda de llevant i un campanar de secció quadrada i coberta piramidal a la banda nord.
☒ Valor sociocultural i etnològic	Conjunt referent en el context sociocultural i etnològic per les característiques representatives i la dimensió social d'aquesta implantació rural vinculada a un indret o llinatge, que assenyala un moment destacat en l'evolució de la història de Sabadell.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ

Element/s	Església i campanar

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció	Manteniment i/o Reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Rehabilitació (eliminació parts contràries al bé patrimonial); Restauració; Reconstrucció i Reproducció (parts o elements artístics i/o ornamentals necessaris per a la comprensió del bé)

CRITERIS D'INTERVENCIÓ

Conservar amb mètodes propis de la restauració adequada.

Façanes/Coberta	Posar en relleu la tipologia i la composició del bé, expressat en les façanes i les cobertes, les intervencions que es portin a terme hauran de respectar la geometria, el ritme, la proporció i la forma de les obertures i els tancaments associats al bé original; el tractament exterior amb els seus materials constitutius.

Les intervencions a les cobertes de l'església i del campanar hauran de preservar la forma, geometria i tipologia característica originària de les dues construccions. Fins i tot revertint actuacions contràries i/o cossos o elements sobreposats.

Estructura/interior	No es permet l'enderroc de cap de les estructures que són referents en els seus valors tipològics.

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia	CARRERAS COSTAJUSSÀ, Miquel; Elements d'Història de Sabadell, 1932. p. 71. Quaderns de Patrimoni III: L'església de Sant Pau de Riu-sec. Autor:Mauri, Alfred. ARRAGO, S.L. Arqueologia i Patrimoni. Jaciment de Sant Pau de Riu-sec. Excavacions.

Sant Pau de Riu-Sec. Església

AR.12.01.EA

Actuacions finca

INTERVENCIÓ: Abril – desembre 2007 i juliol – desembre 2008, i 2009. Dins el projecte de recerca de la Universitat Autònoma de Barcelona: Estius 2010 a 2013.

SUPERFÍCIE: 44.800 m²

PROMOCIÓ: Junta de Compensació del Pla Parcial de Sant Pau de Riusec, Ajuntament de Sabadell, Departament de Ciències de l'Antiguitat i l'Edat Mitjana de la Universitat Autònoma de Barcelona

CRONOLOGIA: Època ibèrica – romana – medieval – moderna

DESCRIPCIÓ:

El jaciment de Sant Pau de Riu-sec, amb la seva església romànica, està localitzat al sud del terme municipal de Sabadell (Vallès Occ.), a 120 metres d'altitud. Els seus terrenys limiten amb el municipi de Badia del Vallès, el de Barberà del Vallès, l'enllaç viari C-58 i el polígon industrial Sant Pau de Riu-sec. Sabem que l'antiga Quadra de Riu-sec ocupava un sector de 200 hectàrees.

Les intervencions arqueològiques realitzades el 2007-2008 i fins el 2013 en el conjunt de Sant Pau de Riu-sec (Sabadell) han permès excavar parcialment un extens i potent jaciment de quasi 6 ha, amb importants restes arqueològiques i una seqüència i superposició d'assentaments des d'època romana republicana fins pràcticament a l'actualitat de forma quasi ininterrompuda.

S'han identificat 5 fases evolutives: SPR-olles

Fase 1. L'assentament d'època romana republicana (s. II – I aC): Gran edificació amb diverses estances. Potents nivells d'incendi i enderroc.

Fase 2. La vil·la romana imperial (s. I – II dC): Part d'una vil·la romana amb construccions de morter i paviments d'opus signinum.

Fase 3. L'assentament carolingi (s. VIII – IX – X): Sitges i necròpolis de tombes antropomorfes (s. IX – X)

Fase 4. L'església romànica, la sagrera i la necròpolis (s. XI – XIII): Extensa necròpolis amb una complexa seqüència estratigràfica i una evolució des del segle XI al segle XIX. Sagrera amb abundant material ceràmic, bronze i numismàtic. Per altra banda, també ha estat possible excavar algunes construccions emplaçades a l'entorn de l'església que podrien correspondre al període de domini i possessió de Riu-sec per l'Ordre del Temple, entre mitjan segle XII i el segle XIII.

Fase 5. Evolució de l'església i la parròquia en època baixmedieval i moderna (s. XV – XVIII).

Sant Pau de Riu-Sec. Església

AR.12.01.EA

ALTRES IMATGES

Fotografia del bé des del sud
MHS

Fotografia històrica
Josep Salvany, 1922

Sant Pau de Riu-Sec. Rectoria

AR.12.02.EA

DADES BÀSIQUES

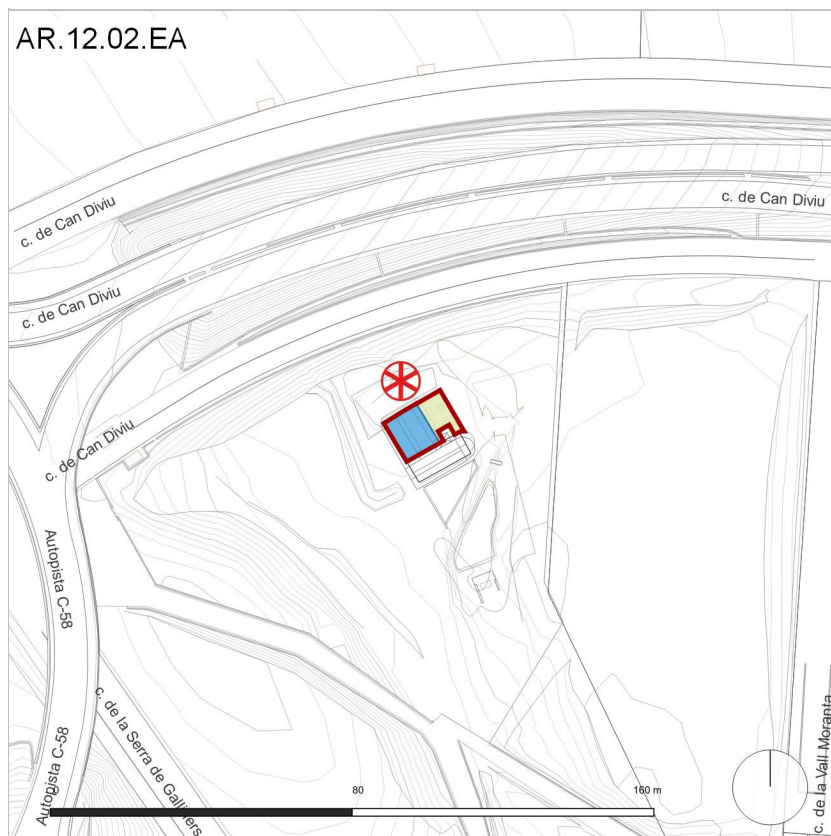
Adreça/es Carretera Bellaterra, de, 15
Camí Granja de Sant Pau de Riusec, de la, -

Codi INE 187

Coordenades UTM x = 425181 ; y = 4596214

Identificació al plànol Nd1-32

Dades cadastrals	Número	Superfície	Sostre	N. plantes
	5462002DF2956C0001LH	29.770	1.644	PB+2

Plànol normatiu

LLEGENDA

- Límit de bé
- Entorn de protecció

Categoria de protecció:

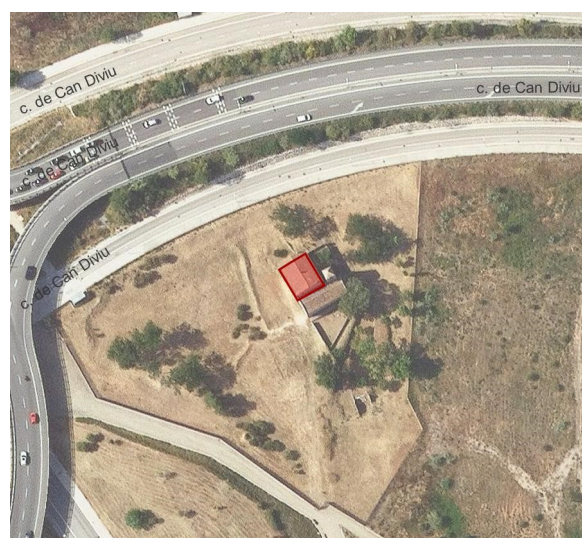
- BCIN
- BCIL
- BPU

Nivell de protecció:

- 1. Integral
- 2. Conservació
- 3. Parcial
- 4. Ambiental
- 5. Documental
- Espais lliures protegits

Fotografia del bé

Emplaçament

Sant Pau de Riu-Sec. Rectoria

AR.12.02.EA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	Volumètric
<i>Nº reg/cat.</i>	PEPBAMAS 9.23

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BCIL
<i>Nivell prot.</i>	2. Conservació
<i>Classificació</i>	Elements arquitectònics
<i>Altres prot.</i>	AEA.13.BARP Sant Pau de Riu-Sec / JA.01.BARP Jaciment Sant Pau de Riu-Sec

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

<i>Tipologia</i>	Arquitectura Religiosa (AR)
<i>Subtipologia</i>	Rectoria
<i>Estil i Època</i>	Romànic; Època medieval. Alta Edat Mitjana (Segles VIII-XII)
<i>Cronologia</i>	s. XI-XII (consagració 1054)
<i>Autor/promotor</i>	Desconegut
<i>Context</i>	El conjunt es troba en el rodal i en un entorn molt transformat, fora de l'àrea urbana de la ciutat de Sabadell. S'hi accedeix amb una certa dificultat per un camí que surt de la dreta de la carretera de Bellaterra a Sabadell, després de la cruïlla amb la sortida Sabadell Sud de l'autopista C-58.
<i>Elements</i>	La rectoria compta amb la seva façana principal donant a oest, composada a partir de tres eixos de composició, amb balconada a planta primera sobre l'eix de simetria. La façana oest de la rectoria, té una clara composició a partir de tres eixos verticals amb eix de simetria. Com elements remarcables, cal fer esment que la façana oest de la rectoria compta amb esgrafiats generals ressaltant l'emmarcament de les obertures.
<i>Ús actual</i>	Religiós
<i>Ús original/altres</i>	Rectoria
<i>Estat conservació</i>	Bo
<i>Façanes/Coberta</i>	Bon estat general de la façana, tant dels seus revestiments, així com dels elements decoratius i ornamentals senzills que la configuren. S'estima un bon estat general de la coberta a través de la imatge que dona l'estat actual de les façanes.
<i>Entorn/Jardí</i>	L'espai lliure protegit s'ha de mantenir ineditat.
<i>Estructura/Interior</i>	Es desconeix l'estat de conservació de l'interior i de les seves estructures originals que, poden o no haver estat modificades en el temps.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

☒ Valor històric	Paratge configurat per diversos elements: restes d'una vil·la romana; restes d'un assentament carolingi amb necròpolis; restes d'una granja templera; l'església romànica (s. XI) i, finalment hi ha la rectoria del 1798.
☒ Valor arqueològic i paleontològic	Bé referent emplaçat en un solar que forma part d'una Àrea d'Expectativa Arqueològica i/o Paleontològica que cal preservar en tota la seva dimensió. Qualsevol treball que afecti el subsol es regirà per la normativa vigent.
☒ Valor arquitectònic/tipològic/artístic	La Rectoria s'entén de forma indissociable a l'església i recull els valors compositius i formals derivats de l'arquitectura neoclàssica tradicional, sobrietat i equilibri.
☒ Valor sociocultural i etnològic	Bé referent en el context sociocultural i etnològic per les característiques representatives i la dimensió social d'aquesta implantació rural vinculada a un indret o llinatge, que assenyala un moment destacat en l'evolució de la història de Sabadell.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ

<i>Element/s</i>	Rectoria

Sant Pau de Riu-Sec. Rectoria

AR.12.02.EA

REGULACIO DE LES INTERVENCIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o Reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Remodelació o Rehabilitació (eliminació parts contràries al bé patrimonial) sense alterar els valors tipològics del bé; Restauració; Reconstrucció i Reproducció (parts o elements artístics i/o ornamentals necessaris per a la comprensió del bé)

CRITERIS D'INTERVENCIÓ

Conservar amb mètodes propis de la restauració adequada per tal de preservar la volumetria, les façanes i l'estructura tipològica original que inclouen els elements decoratius com els estucats diferenciats en façana i altres elements ornamentals i/o béns mobles que puguin revestir interès a l'interior.

Façanes/Coberta Posar en relleu la tipologia i la composició de les façanes, el ritme, la proporció i forma de les obertures i els tancaments, amb la totalitat dels elements ornamentals i decoratius originals, especialment per la disposició dels emmarcaments i estucats diferenciadors que se situen en els panys entre les finestres, que les configuren.

En el cas de les cobertes hauran de preservar la forma i tipologia característica del bé catalogat.

Estructura/interior No es permet l'enderroc de les estructures que són referents en els seus valors tipològics (elements estructurals, forjats, caixa d'escala, així com estances nobles i altres parts que confereixen el caràcter singular del bé protegit).

Sobre les divisions i els espais interiors que no afectin l'estructura general, es podrà intervenir mitjançant obres de Manteniment i/o reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Restauració, Remodelació o Rehabilitació.

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Bibliografia CARRERAS COSTAJUSSÀ, Miquel; Elements d'Història de Sabadell, 1932. p. 71.

Quaderns de Patrimoni III: L'església de Sant Pau de Riu-sec. Autor: Mauri, Alfred.

ARRAGO, S.L. Arqueologia i Patrimoni. Jaciment de Sant Pau de Riu-sec. Excavacions.

Actuacions finca INTERVENCIONS: Abril – desembre 2007 i juliol – desembre 2008, i 2009. Dins el projecte de recerca de la Universitat Autònoma de Barcelona: Estius 2010 a 2013.

SUPERFÍCIE: 44.800 m2

PROMOCIÓ: Junta de Compensació del Pla Parcial de Sant Pau de Riusec, Ajuntament de Sabadell, Departament de Ciències de l'Antiguitat i l'Edat Mitjana de la Universitat Autònoma de Barcelona

CRONOLOGIA: Època ibèrica – romana – medieval – moderna

DESCRIPCIÓ:

El jaciment de Sant Pau de Riu-sec, amb la seva església romànica, està localitzat al sud del terme municipal de Sabadell (Vallès Occ.), a 120 metres d'altitud. Els seus terrenys limiten amb el municipi de Badia del Vallès, el de Barberà del Vallès, l'enllaç viari C-58 i el polígon industrial Sant Pau de Riu-sec. Sabem que l'antiga Quadra de Riu-sec ocupava un sector de 200 hectàrees.

Les intervencions arqueològiques realitzades el 2007-2008 i fins el 2013 en el conjunt de Sant Pau de Riu-sec (Sabadell) han permès excavar parcialment un extens i potent jaciment de quasi 6 ha, amb importants restes arqueològiques i una seqüència i superposició d'assentaments des d'època romana republicana fins pràcticament a l'actualitat de forma quasi ininterrompuda.

S'han identificat 5 fases evolutives: SPR-olles

Fase 1. L'assentament d'època romana republicana (s. II – I aC): Gran edificació amb diverses estances. Potents nivells d'incendi i enderroc.

Sant Pau de Riu-Sec. Rectoria

AR.12.02.EA

Fase 2. La vil·la romana imperial (s. I – II dC): Part d'una vil·la romana amb construccions de morter i paviments d'opus signinum.

Fase 3. L'assentament carolingi (s. VIII – IX – X): Sitges i necròpolis de tombes antropomorfes (s. IX – X)

Fase 4. L'església romànica, la sagrera i la necròpolis (s. XI – XIII): Extensa necròpolis amb una complexa seqüència estratigràfica i una evolució des del segle XI al segle XIX. Sagrera amb abundant material ceràmic, bronze i numismàtic. Per altra banda, també ha estat possible excavar algunes construccions emplaçades a l'entorn de l'església que podrien correspondre al període de domini i possessió de Riu- sec per l'Ordre del Temple, entre mitjan segle XII i el segle XIII.

Fase 5. Evolució de l'església i la parròquia en època baixmedieval i moderna (s. XV – XVIII).

Sant Pau de Riu-Sec. Rectoria

AR.12.02.EA

ALTRES IMATGES

*Fotografia del bé
Equip redactor*

Església de la Santíssima Trinitat

AR.13.EA

Altres denominacions Parròquia de la Santíssima Trinitat

DADES BàSIQUES

Adreça/es Carrer Zurbano, de, 2
Rambla, la, 176

Codi INE 187

Coordenades UTM x = 425882 ; y = 4599204

Identificació al plànol Nd1-22

Dades cadastrals

Número

Superfície

Sostre

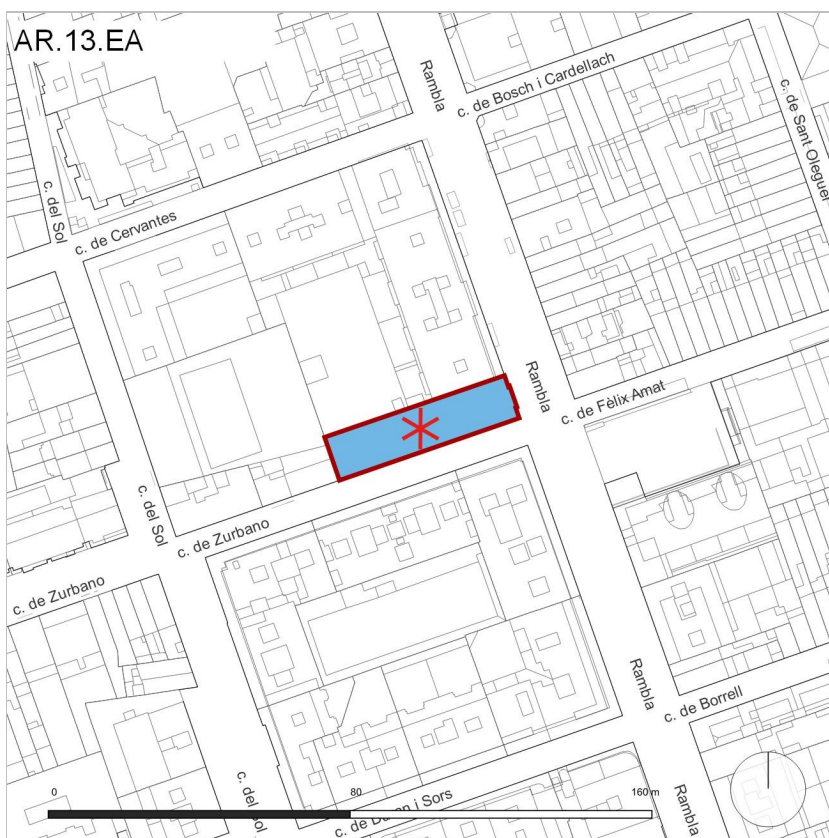
N. plantes

5994003DF2959H

608

606

PB+1

Plànol normatiu

LLEENDA

- Límit de bé
- Entorn de protecció

Categoria de protecció:

- ⊗ BCIN
- ⊗ BCIL
- ✱ BPU

Nivell de protecció:

- 1. Integral
- 2. Conservació
- 3. Parcial
- 4. Ambiental
- 5. Documental
- Espais lliures protegits

Fotografia del bé

Emplaçament

Església de la Santíssima Trinitat

AR.13.EA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	Altres béns
<i>Nivell prot.</i>	Volumètric
<i>Nº reg/cat.</i>	PEPBAMAS 9.24

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BPU
<i>Nivell prot.</i>	2. Conservació
<i>Classificació</i>	Elements arquitectònics
<i>Altres prot.</i>	V.36.AM La Rambla

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

<i>Tipologia</i>	Arquitectura Religiosa (AR)
<i>Subtipologia</i>	Església
<i>Estil i Època</i>	Historicisme; Època contemporània. Segle XIX
<i>Cronologia</i>	1867-73 / 1945 (Reconstrucció)
<i>Autor/promotor</i>	Rafael Estany i Casals, M.O / Lluís Bonet i Garí, arquitecte
<i>Context</i>	Conjunt eclesiàstic entre mitgeres fent cantonada, integrat únicament per església, amb la portalada d'accés principal donant a la Rambla i totes les seves façanes d'obra vista. Es troba situat a la part sud del barri del Centre.
<i>Elements</i>	L'església de la Santíssima Trinitat és un edifici de planta basilical que conforma un gran volum exterior, amb coberta a dues vessants i on destaca la capçalera on s'articula una disposició de dos campanars annexats, el primer coincidiria amb la cúpula del transsepte i el segon apareix lateralment a la capçalera del temple. Internament la nau disposa d'una estructura simple a partir de diversos arcs que suporten la coberta, sense voltes i amb enteixinat.

La façana principal de l'església donant a la Rambla, es compon per únic cos central vertical, on s'hi troba la portalada d'accés formada amb arquivolta, llinda i timpà, realitzada en pedra, sobre el que s'hi trobava resta del parament envoltant, realitzat en obra vista i on destaca sobre la mateixa portalada el ritme de tres obertures d'arc recte també amb arquivolta.

La façana lateral, amb basament opac i realitzat, també, en obra vista, té el ritme marcat per seriació d'obertures d'arc recte al primer pla de façana, i coincidents amb la nau central ritme d'aparellament de tres obertures també d'arc recte conformant interiorment un fals trifori. En aquesta façana s'hi troba la intersecció amb el transsepte que dona lloc a una façana testera, amb rosassa central i la presència del petit campanar de planta circular.

Cal referenciar que la façana principal està acabada amb el perfil triangular de la coberta i en destaquen, tal i com afirmàvem anteriorment, les tres finestres d'arc de mig punt i la porta, sobre la qual es troba un timpà escultòric que mostra la Santíssima Trinitat envoltada d'àngels i quatre medallons amb els símbols dels Evangelistes.

A nivell de composició, la façana principal té una clara voluntat de simetria, amb portalada i obertures superiors al centre. La façana lateral, amb tractament diferencial al sòcol, compta amb un ritme clar marcat per les respectives obertures.

Les façanes es troben acabades totes elles amb obra vista, amb treballs de relleu a emmarcaments d'obertures i cornisa superior, també realitzats amb obra vista.

Com elements remarcables en la imatge externa cal fer notar, novament: les obertures amb arcs de mig punt, la portalada d'accés principal, així com l'absis posterior, sense contraforts visibles exteriorment.

La coberta de l'església segueix les vessants dels arcs interiors, a dues vessants la nau central. Es genera, per tant, una distinció entre la coberta de la planta basilical, absis, transsepte i creueria amb la del campanar. Externament, totes les cobertes són acabades en teula àrab. Com aspectes a remarcar cal esmentar els coronaments i els ràfecs.

De l'interior, cal remarcar-ne que la forta presència formal de la planta basilical, absis

Església de la Santíssima Trinitat

AR.13.EA

semicircular, transsepte i creueria. La disposició permet observar com la nau central, lleugerament més elevada, es separa de les laterals.

Entre els elements artístics de rellevància cal destacar l'altar major i l'altar del Santíssim. Ambdós són obra de Lluís Bonet i Garí. A l'interior es conserven, també, pintures de R. Roca i Ricart i una imatge del Sagrat Cor amb terra cuita obra de Salanguera.

Ús actual

Religós

Ús original/altres

Religiós

Estat conservació

Bo

Façanes/Coberta

Bon estat general dels paraments verticals, tant dels seus revestiments que conformen la portalada d'accés, així com dels elements que la configuren. També de la coberta a través de la imatge expressada en la visió parcial del bé.

Estructura/Interior

La claredat tipològica d'aquesta construcció, un cop visitada interiorment, corrobora un manteniment correcte de l'estructura principal de l'edifici.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

- ☒ Valor històric
Bé referent per la seva representativitat en la lectura d'una època i un moment determinat amb la disposició d'edificis de culte que han esdevingut construccions significatives en la història de la ciutat.
- ☒ Valor urbanístic
Bé interessant per la contribució en la lectura de la formació, evolució i transformació de l'estructura urbana del Centre a partir de la implantació d'edificis singulars pel culte. En aquest cas emfatitza la cantonada entre la Rambla i el c. Zurbano.
- ☒ Valor arquitectònic/tipològic/artístic
El valor resideix en la tipologia representativa de l'edifici reflectida en la volumetria original i la imatge general externa. Destaquen l'estructura, la composició i la forma de les cobertes, així com les obertures de les façanes.
- ☒ Valor sociocultural i etnològic
Bé referent en el context sociocultural i etnològic de Sabadell per les seves característiques representatives i la dimensió social de l'església i la religió, reflex d'un període determinat en la construcció de ciutat.
- ☒ Valor natural/ambiental/paisatgístic
Bé interessant, des del punt de vista ambiental, per la identificació singular que presenta ell mateix, com arquitectura diferenciada, envers l'entorn que es consolida al seu voltant.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ

Element/s Església

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o Reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Remodelació o Rehabilitació (eliminació parts contràries al bé patrimonial) sense alterar els valors tipològics del bé; Restauració; Reconstrucció i Reproducció (parts o elements artístics i/o ornamentals necessaris per a la comprensió del bé)

CRITERIS D'INTERVENCIÓ

Conservar amb mètodes propis de la restauració adequada per tal de preservar la volumetria, les façanes i l'estructura tipològica original.

És important, en aquest cas, la millora en el tractament de la mitgera de l'edifici residencial que confronta a la dreta de l'església.

Façanes/Coberta

Posar en relleu la tipologia i la composició de les façanes, el ritme, la proporció i forma de les obertures i els tancaments, amb la totalitat dels elements ornamentals i decoratius originals que les configuren. En el cas de les cobertes hauran de preservar la forma i tipologia característica del bé catalogat.

Estructura/interior

No es permet l'enderroc de les estructures referents en els seus valors tipològics.

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica L'església original, anomenada Església de la Misericòrdia, fou obra de R. Estany i va ser construïda entre el 1867 i el 1873. L'any 1936, durant la Guerra Civil Espanyola, l'església

Església de la Santíssima Trinitat

AR.13.EA

és destruïda i no es comença a reconstruir de nou fins al 1945. Les obres de reconstrucció de l'església són projectades per Lluís Bonet i Garí i efectuades per J. Padró.

Observacions

Els altars Major i el del Santíssim també són obra de Ll. Bonet i Garí. A l'interior es conserven pintures de R. Roca i Ricart i una imatge del Sagrat Cor amb terra cuita obra de Salanguera.

Església de la Santíssima Trinitat

AR.13.EA

ALTRES IMATGES

*Fotografia del bé
Equip redactor*

*Detall
Equip redactor*

Església de la Creu Alta

AR.14.EA

Altres denominacions Parròquia de Sant Vicenç

DADES BÀSIQUES

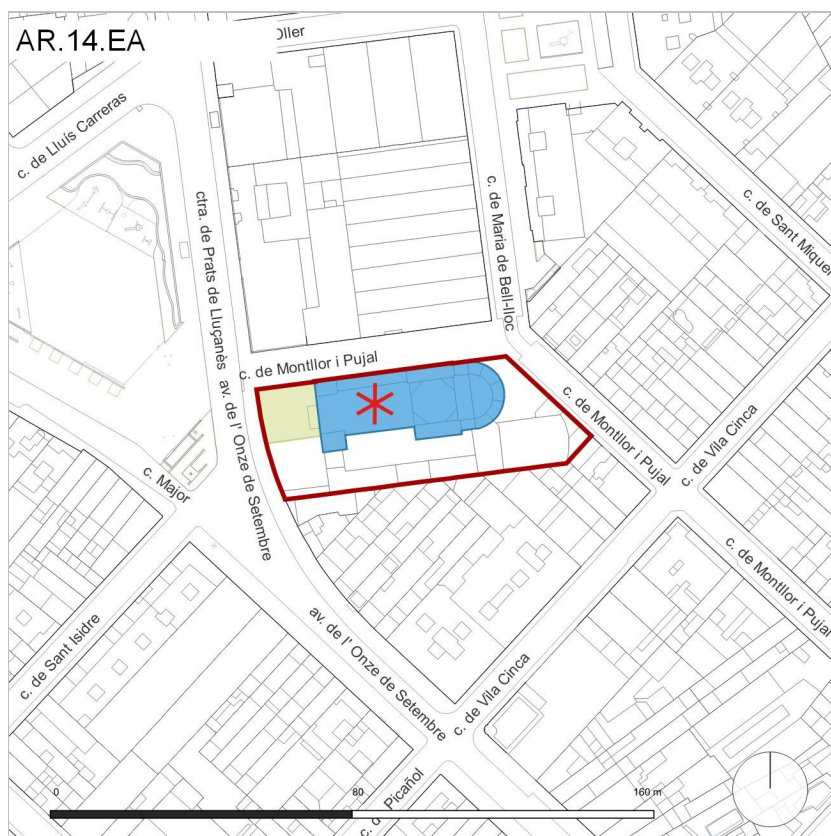
Adreça/es Plaça Creu Alta, de la, s/n
Carrer Montllor i Pujal, de

Codi INE 187

Coordenades UTM x = 425165 ; y = 4600774

Identificació al plànol Nd1-17

Dades cadastrals	Número	Superfície	Sostre	N. plantes
	5310501DG2051B	2.310	2.600	PB+2

Plànol normatiu

LLEENDA

- Límit de bé
- Entorn de protecció

Categoria de protecció:

- BCIN
- BCIL
- BPU

Nivell de protecció:

- 1. Integral
- 2. Conservació
- 3. Parcial
- 4. Ambiental
- 5. Documental
- Espais lliures protegits

Fotografia del bé

Emplaçament

Església de la Creu Alta

AR.14.EA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	Altres béns
<i>Nivell prot.</i>	Volumètric
<i>Nº reg/cat.</i>	PEPBAMAS 9.52

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BPU
<i>Nivell prot.</i>	2. Conservació
<i>Classificació</i>	Elements arquitectònics

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

<i>Tipologia</i>	Arquitectura Religiosa (AR)
<i>Subtipologia</i>	Església
<i>Estil i Època</i>	Monumentalisme Academicista; Època contemporània. Segle XX
<i>Cronologia</i>	1945
<i>Autor/promotor</i>	Josep Vila Juanicó, arquitecte
<i>Context</i>	El conjunt es troba a l'àrea urbana de la ciutat de Sabadell, concretament dins el barri de la Creu Alta, on és un dels seus elements referenciadors.
<i>Elements</i>	La façana principal de l'església, donant a la plaça de la Creu Alta, es compon per tres cossos verticals. Els laterals, d'amplada més reduïda i coronats pel campanar i una torreta, emmarquen el cos central, on s'hi troba la portalada d'accés principal d'arc de mig punt sota un porxo, sobre el que s'hi troba rosetó emmarcat amb peces de pedra artificial. Les façanes laterals i posterior (l'absis i deambulatori), amb acabat exterior totalment diferent, compten amb basament opac marcat per pilastres i contraforts amb obertures d'arc de mig punt a la nau de l'església de més alçada. A nivell de composició, la totalitat de façanes compten amb eixos de composició verticals clars, marcat per pilastres o contraforts a la majoria d'elles. La façana lateral que dona al carrer de Montllor i Pujal, compta amb un rosetó al transsepte. A nivell de sistema constructiu, la totalitat de façanes (a excepció de la principal que es troba arrebossada i pintada) es troben acabades amb obra vista ressaltant-ne els emmarcaments de les obertures amb el mateix material i l'acurat ràfec. Com elements remarcables en la imatge externa cal esmentar: les obertures amb arcs de mig punt, contraforts i pilastres. La coberta de l'església és a dues vessants, amb carener perpendicular a la façana principal. Compositivament s'estableix una jerarquització a partir de la distinció de les cotes de la planta basilical, les capelles entre els contraforts, l'absis i el deambulatori. Externament, totes les cobertes són acabades en teula àrab. Com element remarcable cal esmentar el ràfec perimetral, amb acurats treballs i nivells, realitzat amb obra vista. A nivell de l'interior cal remarcar que l'església compta amb planta basilical, capelles entre els contraforts, absis semicircular amb deambulatori, transsepte i cimbori, trobant-ho cobriments amb volta de creueria i voltes per aresta. El sistema constructiu es posa de manifest en els pilars d'obra vista sense revestiment i és reforçat en la seva imatge per les pintures murals. Com elements remarcables cal esmentar la volta de creueria i volta per aresta, així com els teginats de guix amb treballs de relleu pintat. Finalment, apareix com una construcció de referència el cimbori, de planta hexagonal, ubicat sobre el creuer. Aquest es troba compost exteriorment pel basament de la pròpia església, ressaltant-ne el tractament d'acabat diferent. Compta amb un ritme de tres finestres arquejades de mig punt a cadascuna de les façanes, rematats per òculs i treballs de terracota. Constructivament, apareix un revestiment al seus panys generals que permeten visualitzar les impostes i ressalts en obra vista. Com elements remarcables cal esmentar les finestres arquejades de mig punt, òculs i ràfec de la coberta.

Ús actual

Religiós

Església de la Creu Alta

AR.14.EA

Us original/altres

Estat conservació Bo

Façanes/Coberta Bon estat general de la façana, dels seus revestiments, així com dels elements decoratius i ornamentals que la configuren. S'estima un bon estat general de la coberta a través de la imatge que dona l'estat actual de la/es façana/es.

Estructura/Interior La claredat tipològica d'aquesta construcció, un cop visitada interiorment, corrobora un manteniment correcte de l'estructura principal de l'església.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

- ☒ Valor històric
Bé referent en el context de la història del barri de la Creu Alta per la seva monumentalitat que denota la lectura d'una època i un moment destacat en la disposició d'edificis o conjunts religiosos en llocs representatius de la ciutat.
- ☒ Valor urbanístic
Bé interessant per la contribució en la lectura de la formació, evolució i transformació de l'estructura urbana de la Creu Alta a partir de la implantació d'aquest edifici que conforma la plaça més reconeguda del barri.
- ☒ Valor arquitectònic/tipològic/artístic
El valor resideix en la tipologia representativa de l'edifici reflectida en la volumetria original i la imatge general externa. Destaquen l'estructura, la composició i la forma de les cobertes, així com l'articulació dels diversos volums.
- ☒ Valor sociocultural i etnològic
Bé referent en el context sociocultural i etnològic per les seves característiques representatives i la dimensió social de l'església i la religió, reflex d'un període determinat en la construcció de ciutat i, en concret, del barri de la Creu Alta.
- ☒ Valor natural/ambiental/paisatgístic
Bé interessant, des del punt de vista ambiental, per la identificació singular que presenta ell mateix, com arquitectura diferenciada, envers l'entorn que es consolida al seu voltant conformant la plaça de la Creu Alta.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ

Element/s Església

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o Reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Remodelació o Rehabilitació (eliminació parts contràries al bé patrimonial) sense alterar els valors tipològics del bé; Restauració; Reconstrucció i Reproducció (parts o elements artístics i/o ornamentals necessaris per a la comprensió del bé)

CRITERIS D'INTERVENCIÓ

Conservar amb mètodes propis de la restauració adequada per tal de preservar la volumetria, les façanes i l'estructura tipològica original.

Façanes/Coberta Posar en relleu la tipologia i la composició de les façanes, el ritme, la proporció i forma de les obertures i els tancaments, amb la totalitat dels elements ornamentals i decoratius originals, si s'escau, que les configuren. En el cas de les cobertes hauran de preservar la forma i tipologia característica del bé catalogat.

Entorn/Jardí L'espai lliure protegit s'ha de mantenir sense construccions.

Estructura/interior No es permet l'enderroc de les estructures referents en els seus valors tipològics.

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica L'església pertany a l'antic terme de Sant Vicenç de Jonqueres (la Creu Alta), el qual s'incorporà a Sabadell l'any 1904. El 1936 l'església va ser cremada, sent reconstruïda el 1945 per Josep Vila i Juanicó, i consagrada pel Dr. Narcís Jubany el 12 d'octubre de 1956.

El 25 de maig de 1999 es va inaugurar la nova façana amb l'atri i l'acabament del campanar amb tres noves campanes i el rellotge actual.

Església de la Creu Alta

AR.14.EA

ALTRES IMATGES

*Fotografia del bé
Equip redactor*

*Fotografia del bé
Equip redactor*

Parròquia de Ca n'Oriac

AR.15.EA

DADES BàSIQUES

Adreça/es Passeig Sant Bernat, de, 46

Codi INE 187

Coordenades UTM x = 424231 ; y = 4601761

Identificació al plànol Nd1-11

Dades cadastrals

Número

Superfície

Sostre

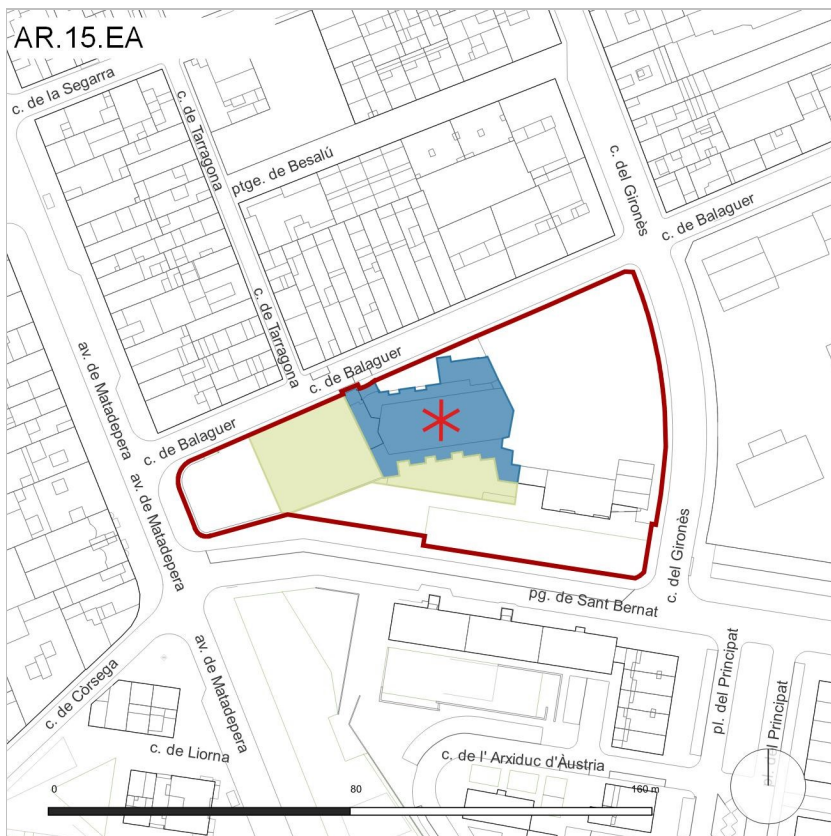
N. plantes

4320601DG2042A

6.050

1.831

PB

Plànol normatiu

LLEGENDA

- Límit de bé
- Entorn de protecció

Categoria de protecció:

- ⊗ BCIN
- ⊗ BCIL
- ✱ BPU

Nivell de protecció:

- 1. Integral
- 2. Conservació
- 3. Parcial
- 4. Ambiental
- 5. Documental
- Espais lliures protegits

Fotografia del bé

Emplaçament

Parròquia de Ca n'Oriac

AR.15.EA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	Altres béns
<i>Nivell prot.</i>	Global
<i>Nº reg/cat.</i>	PEPBAMAS 9.56

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BPU
<i>Nivell prot.</i>	1. Integral
<i>Classificació</i>	Elements arquitectònics

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

<i>Tipologia</i>	Arquitectura Religiosa (AR)
<i>Subtipologia</i>	Conjunt Església + Centre parroquial
<i>Estil i Època</i>	Racionalisme; Època contemporània. Segle XX
<i>Cronologia</i>	1964
<i>Autor/promotor</i>	Bracons i Singla, Gabriel
<i>Context</i>	El conjunt es troba a l'àrea urbana de la ciutat de Sabadell, concretament al barri de Ca n'Oriac, on és un dels seus elements referenciadors.
<i>Elements</i>	Conjunt eclesiàstic aïllat, de caràcter racionalista, integrat per església i torre campanar de gran alçada. La façana principal de l'església, queda oculta rere una porxada d'accés formada per voladís de formigó i pilars metàl·lics, ressaltant-ne la gran creu al centre. Aquesta porxada, que abraça lateralment una de les façanes, forma la coberta de les dependències annexes. La façana principal no té obertures, en ressalta a l'accés principal el gran porxo amb volada de formigó. Façana lateral formada amb basament format per continuïtat de coberta de porxo i obertures a nau principal. Les façanes es troben acabades amb obra vista, amb porxo de formigó vist i pilars metàl·lics. La coberta de l'església és a dues vessants, amb carener perpendicular a porxada d'accés. La coberta de la porxada i sales laterals és plana. La torre campanar domina el baix cos de l'església. És de planta rectangular, amb les cares més estretes de similars dimensions a l'alçada de la porxada. Està acabada amb formigó vist pintat, amb especejament les façanes laterals. Hi ha un joc d'obertures a cresteria de façanes laterals. Destaca la gran obertura central partida per brancal amb el rellotge superior.
<i>Ús actual</i>	Religiós
<i>Ús original/altres</i>	Religiós
<i>Estat conservació</i>	Bo
<i>Façanes/Coberta</i>	Bon estat general dels paraments verticals, tant dels seus revestiments, així com dels elements que la configuren. S'estima un bon estat general de la coberta a través de la imatge expressada en la visió parcial del bé.
<i>Estructura/Interior</i>	La claredat tipològica d'aquesta construcció, un cop visitada interiorment, corrobora un manteniment correcte de l'estructura principal i distributiva de l'edifici.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

☒ Valor històric	Bé referent per la seva representativitat en la lectura d'una època i un moment determinat amb la disposició de l'església de Ca n'Oriac que ha esdevingut una construcció significativa en la història del barri i la ciutat.
☒ Valor urbanístic	Bé emblemàtic per la contribució en la lectura de la formació, evolució i transformació de l'estructura urbana de Ca n'Oriac a partir de la formació de l'espai delimitat pels carrers de Balaguer, del Gironès i el passeig de Sant Bernat.
☒ Valor arquitectònic/tipològic/artístic	Bé d'especial interès el valor del qual resideix, principalment, en la seva tipologia emanada de corrents racionalistes de postguerra (1955-70) i reflectida en el campanar, els volums les façanes i l'estructura, així com l'ordre compositiu general.

Parròquia de Ca n'Oriac

AR.15.EA

☒ Valor sociocultural i etnològic	Bé referent en el context sociocultural i etnològic de Ca n'Oriac per les seves característiques representatives, especialment en la determinació per aixecar una dotació religiosa de rellevància sota la influència de l'arquitectura moderna.
☒ Valor natural/ambiental/paisatgístic	Bé interessant, des del punt de vista ambiental, per la identificació singular que presenta ell mateix, com arquitectura diferenciada, envers l'entorn que es consolida al seu voltant.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ

Element/s Església i torre campanar

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o Reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Remodelació o Rehabilitació (eliminació parts contràries al bé patrimonial) sense alterar els valors tipològics del bé; Restauració; Reconstrucció i Reproducció (parts o elements artístics i/o ornamentals necessaris per a la comprensió del bé)

CRITERIS D'INTERVENCIÓ

Conservar amb mètodes propis de la restauració adequada.

Façanes/Coberta Posar en relleu la tipologia i la composició del bé, expressat en les façanes i les cobertes, s'haurà d'intervenir segons els criteris següents:

Façanes: les intervencions que es portin a terme hauran de respectar la geometria, el ritme, la proporció i la forma de les obertures i els tancaments associats al bé original; el tractament exterior (obra vista i/o revestiments) amb els seus materials constitutius; les fusteries originals (fins i tot revertint les parts o modificades en el temps), així com la totalitat de tots els elements ornamentals i decoratius que la conformen.

Cobertes: les intervencions hauran de preservar la forma, geometria i tipologia característica de la solució de coberta (plana, inclinada o mixte) originària del bé. Fins i tot revertint actuacions contràries i/o cossos o elements sobreposats.

Entorn/Jardí L'espai lliure protegit s'ha de mantenir sense construccions.

Estructura/interior No es permet l'enderroc de cap de les estructures que són referents en els seus valors tipològics.

Sobre les divisions i els espais interiors que no afectin l'estructura general, es podrà intervenir mitjançant obres de Manteniment i/o reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Restauració, Remodelació o Rehabilitació.

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Informació històrica La parròquia fou erigida per l'arquebisbe de Barcelona, Mons. Gregorio Modrego el 18 d'abril de 1963 i l'altar major fou consagrat el 24 de setembre de 1964.

Parròquia de Ca n'Oriac

AR.15.EA

ALTRES IMATGES

*Fotografia del bé
Equip redactor*

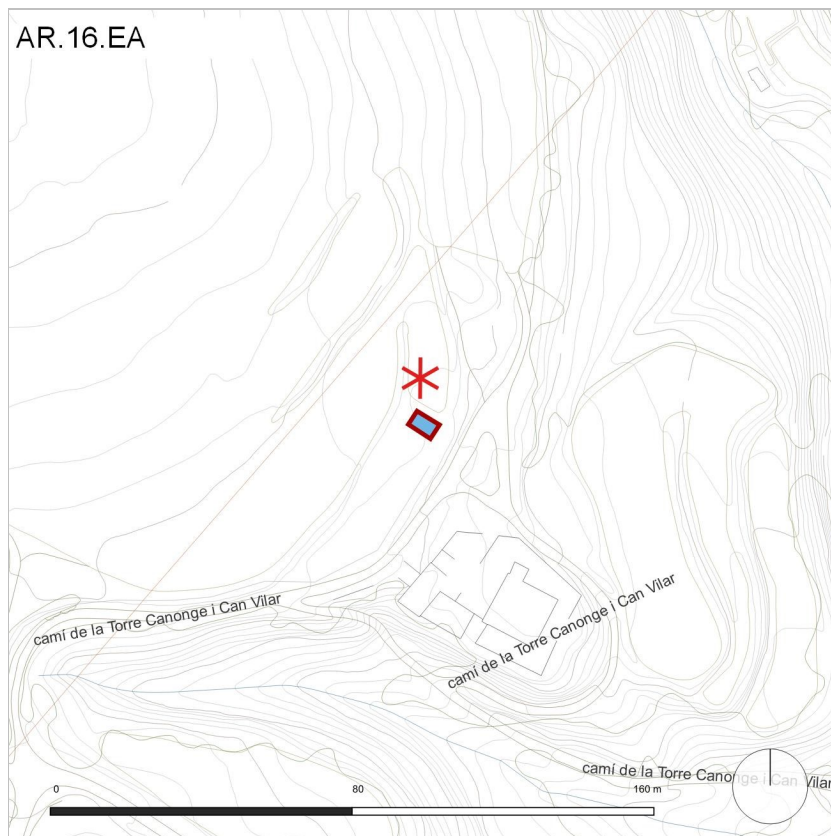
*Fotografia del bé
Equip redactor*

Ermita de la Mare de Déu dels Dolors

AR.16.EA

DADES BàSIQUES

Adreça/es	Camí Torre del Canonge i de Can Vilar, de la, 98			Codi INE	187
Coordenades UTM	x = 425871 ; y = 4602650			Identificació al plànol	Nd1-08
Dades cadastrals	Número	Superfície	Sostre	N. plantes	
	08186A00300013	185.785	-	PB	

Plànol normatiu

LLEGENDA

- Límit de bé
- Entorn de protecció

Categoria de protecció:

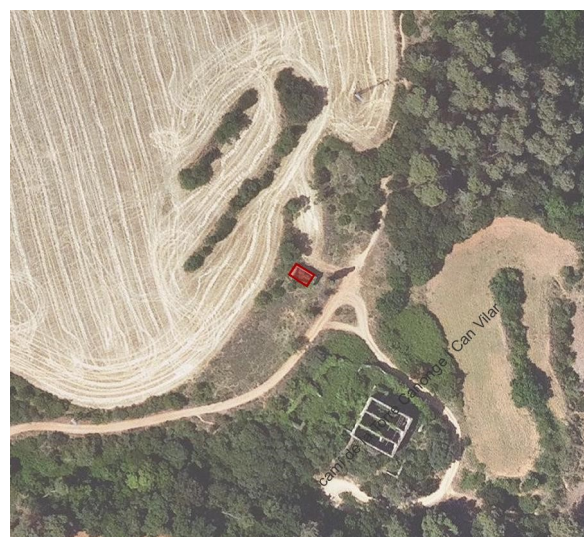
- ✱ BCIN
- ✱ BCIL
- ✱ BPU

Nivell de protecció:

- 1. Integral
- 2. Conservació
- 3. Parcial
- 4. Ambiental
- 5. Documental
- Espais lliures protegits

Fotografia del bé

Emplaçament

Ermita de la Mare de Déu dels Dolors

AR.16.EA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	Altres béns
<i>Nivell prot.</i>	Volumètric
<i>Nº reg/cat.</i>	PEPBAMAS 1.23

CATALOGACIÓ

<i>Tipus de bé</i>	Patrimoni arquitectònic
<i>Categoria</i>	BPU
<i>Nivell prot.</i>	2. Conservació
<i>Classificació</i>	Elements arquitectònics

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

<i>Tipologia</i>	Arquitectura Religiosa (AR)
<i>Subtipologia</i>	Ermita
<i>Estil i Època</i>	Neoclassicisme; Època moderna (Segle XVII)
<i>Context</i>	L'antiga capella es troba al costat de la Torre del Canonge, una masia abandonada i en estat ruïnós, construïda al S.XII, època de la que en resten tres arcades de pedra. Dissortadament la vegetació i la seguretat no permet accedir-hi, però a l'interior del Mas hi ha diferents elements d'interès arqueològic com un conjunt de cups circulars de Vi (amb data inscrita 1775), forn de pa amb cambra i cendrer, parets de tàpia, finestres amb carreus treballats i una dovella amb inscripció 1854.
<i>Elements</i>	La capella resta totalment abandonada i només resten els paraments verticals. La coberta està esfondrada. Es pot contemplar la façana principal, amb la porta d'accés i un òcul ovalat central seguint l'eix de composició vertical. Els murs són realitzats a base de mamposteria de pedra i les obertures són emmarcades i conformades a partir de maó ceràmic.
<i>Ús actual</i>	Abandonada
<i>Ús original/altres</i>	Religiós
<i>Estat conservació</i>	Dolent; Perill d'esfondrament, especialment en la zona de coronament dels murs perimetrals de tancament, motivat per l'esfondrament previ de la coberta.
<i>Façanes/Coberta</i>	Tots els paraments, originàriament arrebossats en morter de calç, han perdut el revestiment en la seva pràctica totalitat.
<i>Estructura/Interior</i>	Només resten els murs perimetrals de tancament.
<i>Situació de risc</i>	Altres riscos; Ruïna

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

☒ Valor històric	Bé referent en el context de la història sabadellenca per la seva representativitat en la lectura d'una època amb la disposició d'ermites, al rodal de la ciutat. Construccions significatives en la dimensió cultural del municipi.
☒ Valor sociocultural i etnològic	Bé referent en el context sociocultural i etnològic de Sabadell per les seves característiques representatives, especialment en la tradició i record de les activitats desenvolupades al voltant d'esglésies, capelles o ermites, al rodal de la ciutat.
☒ Valor natural/ambiental/paisatgístic	Tot i el seu estat és un bé referent per la contribució en la preservació i el manteniment del caràcter harmònic i de simbiosi entre la construcció i el paisatge de l'entorn com a mostra representativa dels ambients del rodal.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ

<i>Element/s</i>	Ermita: façanes preservades (murs perimetrals amb les obertures i els elements que les conformen)

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

<i>Tipus d'intervenció</i>	Manteniment i/o Reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Remodelació o Rehabilitació (eliminació parts contràries al bé patrimonial) sense alterar els valors tipològics del bé; Restauració; Reconstrucció i Reproducció (parts o elements artístics i/o ornamentals necessaris per a la comprensió del bé)

CRITERIS D'INTERVENCIÓ

Conservar amb mètodes propis de la restauració adequada.

Ermita de la Mare de Déu dels Dolors

AR.16.EA

Cal intervenir en la recuperació del volum de l'ermita a partir, conceptualment, del model original d'aquest bé.

Façanes/Coberta

Posar en relleu la tipologia i la composició de les façanes protegides que identifiquen el bé, a través dels seus valors amb la totalitat dels elements referents.

Estructura/interior

Interior desaparegut

INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

Observacions

Element aïllat, sense entorn proper edificat, a excepció del mas de la Torre del Canoge.

Ermita de la Mare de Déu dels Dolors

AR.16.EA

ALTRES IMATGES

*Fotografia del bé
Google*

Parròquia de la Santa Creu

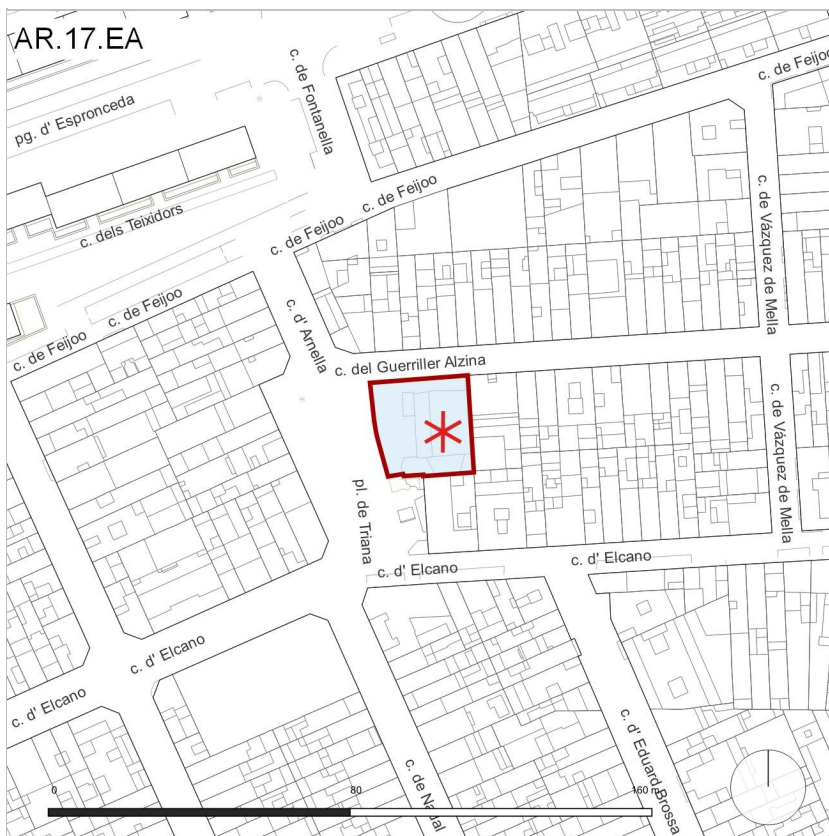
AR.17.EA

DADES BÀSIQUES

Adreça/es **Plaça Triana, de, 9** **Codi INE 187**
Carrer Guerriller Alzina, del, s/n

Coordenades UTM **x = 426171 ; y = 4597684** **Identificació al plànol Nd1-29**

Dades cadastrals	Número	Superfície	Sostre	N. plantes
	6379001DF2967H	634	591	PB

Plànol normatiu

LLEENDA

- Límit de bé
- Entorn de protecció

Categoria de protecció:

- ⊗ BCIN
- ⊗ BCIL
- ✱ BPU

Nivell de protecció:

- 1. Integral
- 2. Conservació
- 3. Parcial
- 4. Ambiental
- 5. Documental
- Espais lliures protegits

Fotografia del bé

Emplaçament

Parròquia de la Santa Creu

AR.17.EA

CATALOGACIÓ ANTERIOR

Altres Element emergent

CATALOGACIÓ

Tipus de bé Patrimoni arquitectònic
Categoria BPU
Nivell prot. 5. Documental
Classificació Elements arquitectònics

DESCRIPCIÓ DEL BÉ

Tipologia Arquitectura Religiosa (AR)
Subtipologia Església
Estil i Època Neo-racionalisme tradicional; Època contemporània. Segle XX
Cronologia a.1950
Context L'església es troba situada i de fet conforma ambientalment la plaça de Triana, en el barri de la Creu de Barberà.
Elements L'església presenta dues construccions diferenciades: el cos principal per acollir el culte i el campanar exempt exterior, com una estructura independent.

Es tracta d'una construcció senzilla i modesta on el seu interès ve determinat més pels valors socioculturals i el context del període on es va construir i que determinà, en part, l'estructuració del barri al seu entorn.
Ús actual Religios
Ús original/altres Religios
Estat conservació Bo
Façanes/Coberta Bon estat general de la façana, tant dels seus revestiments, així com dels elements decoratius i ornamentals senzills que la configuren. S'estima un bon estat general de la coberta a través de la imatge que dona l'estat actual de les façanes.
Estructura/Interior La claredat tipològica d'aquesta construcció fa preveure un manteniment correcte de l'estructura principal i distributiva de l'edifici.

RAONS PER A LA CATALOGACIÓ

- ☒ Valor històric Conjunt referent per la seva representativitat en la lectura d'una època i un moment determinat amb la disposició d'edificis de culte que han esdevingut construccions significatives en la història del barri de la Creu de Barberà i, de la ciutat en general
- ☒ Valor sociocultural i etnològic Bé referent en el context sociocultural i etnològic del barri per les seves característiques representatives i la dimensió social de l'església i la religió, reflex d'un període determinat en la formació del barri de la Creu de Barberà.

ÀMBITS DE PROTECCIÓ

Element/s Aquest bé no té reconeguda cap protecció física. Ara bé, serà el resultat de l'estudi patrimonial el que haurà de determinar el seu valor i l'abast de la seva protecció.

REGULACIÓ DE LES INTERVENCIIONS

Tipus d'intervenció Manteniment i/o Reparació; Consolidació; Reforma, Millora, Remodelació o Rehabilitació; Restauració; Reconstrucció; Ampliació (sempre que el planejament general ho permeti); Inclusió; Substitució; Eliminació; Desplaçament; Enderroc

Es podrà procedir a la desconstrucció, parcial o total, del bé catalogat. Caldrà, però, justificar mitjançant un estudi patrimonial que en el moment que es plantegi una actuació sobre el mateix, aquest no disposa de valors acreditats.

Entorn/Jardí És important la millora en el tractament de l'enton de l'edifici; especialment la mitgera posterior que confronta amb un edifici residencial.

Estructura/interior Abans de procedir a qualsevol enderroc interior i, paral·lelament a la redacció de l'estudi

Parròquia de la Santa Creu

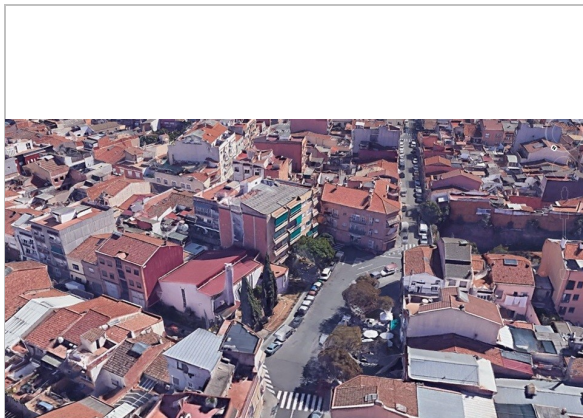
AR.17.EA

patrimonial, s'estudiarà la totalitat de la construcció per veure si hi ha restes d'elements susceptibles de ser preservats i de fer-los compatibles amb la intervenció que es proposi.

Parròquia de la Santa Creu

AR.17.EA

ALTRES IMATGES

*Fotografia del bé
Google*